

I CÁC VUA

1 Kings

Mục-dịch: Để đối-chiếu cuộc đời của những người sống vì Đức Chúa TRỜI và những người không chịu sống như vậy, xuyên qua lịch-sử của những vị vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa.

Người viết: Vô-danh. Có thể là Giê-rê-mi hoặc một nhóm các nhà tiên-tri.

Ngày viết: Trong khoảng thời gian từ 627 TC (Trước Christ giáng-sinh) đến 560 TC

Bối-cảnh: Quốc-gia Y-sơ-ra-ên đã từng cường-thịnh thành một đất nước bị phân-chia, không chỉ về lãnh thổ, nhưng cũng về thuộc-linh.

Câu gốc: "Còn người, nếu người sẽ bước đi trước mặt Ta như Đa-vít cha của người đã bước đi, trong sự chính-trực của tâm và sự ngay-thắng, làm theo mọi điều Ta đã truyền cho người, sẽ giữ các luật-lệ Ta và các mạng-lệnh của Ta, thì Ta sẽ thiết-lập ngôi của vương-quốc người trên Y-sơ-ra-ên mãi mãi, y như Ta đã phán với Đa-vít cha của người, rằng: 'Người sẽ không thiếu một người nam nào trên ngôi Y-sơ-ra-ên.'" (9.4-9.5)

Nhân-vật chính: Đa-vít, Sa-lô-môn, Rô-bô-am, Giê-rô-bô-am, Ê-li-gia, A-háp.

Ý chính: "Tôi không cần nghe biết bất cứ điều gì ai nói; tôi cứ làm!" anh ta hét lên như vậy vào mặt mẹ mình trong khi anh ta xô cửa đi ra khỏi nhà. Đó là một cảnh thông-thường trong xã-hội ngày nay của chúng ta. Ngôn-từ có thay-đổi, nhưng ý chính vẫn y như xưa; người ta không chịu nhận lời khuyên vì tâm-trí mình đã đóng kín. Cũng có trường hợp người ta tiếp nhận lời khuyên nhưng chỉ nếu chúng củng-cố một quyết-định đã được lập ra rồi hoặc chúng là một điều dễ làm. Bán-tánh loài người là từ-chối sự giúp-đỡ và làm việc theo đường lối riêng của mình. Có một phương-cách khôn-ngoan hơn cách đó, là: tìm kiếm, lắng nghe, và làm theo lời khuyên của những cố-vấn giỏi. Sa-lô-môn, người khôn nhất thế-giới, khuyên điều ấy trong Châm-ngôn (xem 11.14; 15.22; 24.6). Thật là mỉa-mai, con trai của người và là kẻ kế-vị, là Rô-bô-am, lại nghe theo lời cố-vấn điên-rồ, với kết-quả là sự đổ vỡ hoàn-toàn. Vào lễ lên ngôi của Rô-bô-am, ông được dân thỉnh-cầu làm một người cai-trị rộng lượng và nhân-tử. Những người lớn tuổi khuyên ông "là một tội-tố của dân, sẽ phục-vụ họ, ... và hãy nói các lời tốt-lành cùng họ" (12.7). Nhưng Rô-bô-am lại chiều theo các lời cố vấn tàn-nhẫn của những người cùng tuổi với mình, là những người khuyên ông nên khắc-nghiệt. Kết-quả: Rô-bô-am chia đôi vương-quốc. Xin học lối-lâm của Rô-bô-am. Xin phó-thác chính mình cho việc tìm kiếm và làm theo lời khuyên khôn-ngoan.

Các biến-cố chính của 1 Các Vua là: cái chết của Đa-vít, sự trị-vì của Sa-lô-môn, vương-quốc bị phân-chia, và mục-vụ của Ê-li-gia. Khi Sa-lô-môn lên ngôi, Đa-vít ra lệnh cho người phải vâng-phục các luật-pháp của Đức Chúa TRỜI và phải đi "theo các đường-lối của Ngài"(2.3). Điều này Sa-lô-môn đã làm; và khi được cho lựa chọn các ân-tử Đức Chúa TRỜI, thì người khiêm-nhường xin sự khôn-ngoan (3.9). Kết-quả, việc trị-vì của Sa-lô-môn khởi-

sự với sự thành-công vĩ-đại, gồm cả việc kiến-trúc đền-thờ—sự hoàn-thành vĩ-đại nhất của ông. Bất-hạnh thay, Sa-lô-môn lấy nhiều vợ và nhiều cung-phi không cùng đức-tin; những người này đương-nhiên khiến tâm ông lìa bỏ Đức GIA-VÊ để theo những vị thần giả của họ (11.1-4).

Rô-bô-am nối ngôi Sa-lô-môn và có cơ-hội để là một vị vua đứng-đắn, có lòng thương-xót, và khôn-ngoan. Thay vì vậy, ông ta chấp-nhận lời cố-vấn dờ tệ của những người bạn trẻ của mình và có ý-định cai-trị bằng một bàn tay sắt. Nhưng dân nổi-loạn, và vương-quốc chia đôi: mười chi-tộc ở phía bắc (gọi là nước Y-sơ-ra-ên) do Giê-rô-bô-am cai-trị, và chỉ có Giu-đa và Bên-gia-min còn ở lại với Rô-bô-am. Cả hai vương-quốc qua các triều-đại của những vị vua thờ hình-tượng và tham-những mặc dầu có nhiều tiếng kêu gọi rõ-ràng của các tiên-tri tiếp-tục cảnh-cáo và các tiếng kêu gọi dân-chúng trở về cùng Đức Chúa TRỜI. Ê-li-gia chắc-chắn là một trong các tiên-tri vĩ-đại; các chương 17 đến 22 kể lại sự xung-đột của ông với A-háp và Giê-sa-bên độc-ác trong Y-sơ-ra-ên. Trong một cuộc chạm trán xúc-động nhất của lịch-sử, Ê-li-gia đánh bại các tiên-tri của Ba-anh tại núi Cạt-mên. Mặc dầu có sự chống-đối dữ-dội, Ê-li-gia vẫn đứng vững nhờ Đức Chúa TRỜI và chứng-minh rằng một người cộng với Đức Chúa TRỜI lập thành đa-số.

Nếu Đức Chúa TRỜI ở phía chúng ta, thì không có một ai có thể đứng chống chúng ta nổi (Rô-ma 8.31).

Ghi chú: Trong Thánh Kinh nguyên ngữ Hê-bơ-rơ, hai sách 1 Các Vua và 2 Các Vua là một sách Các Vua, nhưng Thánh Kinh phiên-bản Hy-ngữ—bản Bảy Mươi—chia sách Các Vua thành hai sách.

1 Các vua 1.1-1.16

A. VƯƠNG-QUỐC HỢP-NHẤT (1.1-11.43)

1. Sa-lô-môn thành vua (1.1-2.46)

Tuổi già của Đa-vít; A-đô-ni-gia âm mưu chiếm ngôi (1.1-1.10)

1 Bây giờ, vua Đa-vít đã già, tuổi cao; và họ lấy quần-áo trùm cho vua, nhưng vẫn không thể giữ cho vua ấm. ²Vì vậy, các tôi-tớ của vua tâu lên vua: "Xin để chúng đi tìm cho chúa tôi nhà vua một cô gái trẻ đồng-trình, và để cô đứng trước mặt nhà vua và thành y-tá của bệ hạ; và để cô nằm trong lòng ngực của bệ hạ, để giữ cho chúa tôi nhà vua ấm." ³Thế là họ đi tìm một người con gái trẻ đẹp khắp tất cả lãnh-thổ Y-sơ-ra-ên, và tìm được A-bi-sác người Su-nem, và đem cô cho nhà vua. ⁴Và cô gái ấy rất đẹp; ⁴và cô thành y-tá của nhà vua và phục-dịch vua, nhưng nhà vua chẳng biết cô.

⁵Bây giờ, A-đô-ni-gia con trai của Ha-ghít, tự-tôn, nói: "Ta sẽ là vua." Thế là, hấn chuẩn-bị cho hấn các cỗ xe và các kẻ cỡi ngựa⁽¹⁾ với 50 người chạy trước mặt hấn. ⁶Và cha của hấn chưa bao giờ chận hỏi hấn vào bất cứ lúc nào rằng: "Tại sao con làm như thế?" Và hấn cũng rất đẹp trai; và hấn được sinh ra sau Áp-sa-lôm. ⁷Và hấn đã hội-ý với Giô-áp con trai của Xê-ru-gia và với thầy tế-lễ A-bia-tha; và họ theo A-đô-ni-gia, giúp-đỡ hấn. ⁸Nhưng thầy tế-lễ Xa-đốc, Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, tiên-tri Na-than, Si-mê-i, Rê-i, và những người phi thường là những kẻ thuộc về Đa-vít, không theo A-đô-ni-gia.

⁹Và A-đô-ni-gia hiến-tế chiên, bò, và những con mập mập cạnh hòn đá Xô-hê-lết, ở cạnh Ên-rô-ghên; và hấn mời tất cả các em trai của hấn, các vương-tử, và tất cả các người Giu-đa, các tôi-tớ của nhà vua. ¹⁰Nhưng hấn không mời tiên-tri Na-than, Bê-na-gia, những người phi thường, và Sa-lô-môn⁽²⁾ em trai của hấn.

Na-than và Bát-Sê-ba (1.11-1.27)

11 Lúc ấy, Na-than nói với Bát-Sê-ba mẹ của Sa-lô-môn, rằng: "Bà há đã chẳng nghe A-đô-ni-gia con trai của Ha-ghít đã thành vua mà Đa-vít chúa chúng ta không hay biết ư? ¹²Vì vậy bây giờ hãy đến, xin để tôi cố-vấn cho bà và cứu sinh-mạng bà và sinh-mạng của con trai Sa-lô-môn của bà. ¹³Hãy đi và vào đến vua Đa-vít và tâu lên người: 'Thưa chúa tôi, nhà vua, há bệ hạ đã chẳng thể cùng con đòi này của ngài rằng: "Chắc-chắn Sa-lô-môn con trai của bà sẽ là vua sau ta, và nó sẽ ngồi trên ngai ta" hay sao? Thế thì, có sao A-đô-ni-gia đã thành vua rồi?' ¹⁴Này, trong khi bà còn ở đó đang thưa chuyện cùng nhà vua, tôi sẽ đi vào sau bà và xác-nhận các lời của bà."

15 Vì vậy Bát-Sê-ba đi vào cùng nhà vua trong phòng ngủ. Bây giờ nhà vua rất già, và A-bi-sác người Su-nem, đang hầu việc nhà vua. ¹⁶Lúc đó Bát-Sê-ba cúi mình và nằm phục xuống trước mặt nhà vua. Và nhà vua nói: "Bà muốn gì?"

¹hay: kỵ-binh

²Sa-mu-ên 12.24

1 Kings 1.1-1.16

A. THE UNITED KINGDOM (1.1-11.43)

1. Solomon becomes king (1.1-2.46)

David's old age; Adonijah tried to seize the throne (1.1-1.10)

1 Now King David was old, advanced in age; and they covered him with clothes, but he I could not keep warm. ²So his servants said to him, "Let them seek a young virgin for my lord the king, and let her stand before the king and become his nurse; and let her lie in your bosom, that my lord the king may keep warm." ³So they searched for a beautiful girl throughout all the territory of Israel, and found Abishag the Shunammite, and brought her to the king. ⁴And the girl was very beautiful, and she became the king's nurse and served him, but the king did not know her.

⁵Now Adonijah the son of Haggith exalted himself, saying, "I will be king." So he prepared for himself chariots and horsemen with fifty men to run before him. ⁶And his father had never crossed him at any time by asking, "Why have you done so'?" And he was also a very handsome man; and he was born after Absalom. ⁷And he had conferred with Joab the son of Zeruiah and with Abiathar the priest; and following Adonijah they helped him. ⁸But Zadok the priest, Benaiah the son of Jehoiada, Nathan the prophet, Shimei, Rei, and the mighty men who belonged to David, were not with Adonijah.

⁹And Adonijah sacrificed sheep and oxen and fatlings by the stone of Zoheleth, which is beside En-rogel; and he invited all his brothers, the king's sons, and all the men of Judah, the king's servants. ¹⁰But he did not invite Nathan the prophet, Benaiah, the mighty men, and Solomon his brother.

Nathan and Bathsheba (1.11-1.27)

11 Then Nathan spoke to Bathsheba the mother of Solomon, saying, "Have you not heard that Adonijah the son of Haggith has become king, and David our lord does not know it? ¹²So now come, please let me give you counsel and save your life and the life of your son Solomon. ¹³Go and enter to King David and say to him, 'Have you not, my lord, O king, sworn to your maidservant, saying, "Surely Solomon your son shall be king after me, and he shall sit on my throne"? Why then has Adonijah become king?' ¹⁴Behold, while you are still there speaking with the king, I will come in after you and confirm your words."

15 So Bathsheba went in to the king in the bedroom. Now the king was very old, and Abishag the Shunammite was ministering to the king. ¹⁶Then Bathsheba bowed and prostrates herself before the king. And the king said, "What do you wish?"

1 Kings 1.17-1.35

17And she said to him, "My lord, you swore to your maidservant by YHWH your God, saying, 'Surely your son Solomon shall be king after me and he shall sit on my throne.' 18And now, behold, Adonijah is king; and now, my lord the king, you do not know it. 19And he has sacrificed oxen and fatlings and sheep in abundance, and has invited all the sons of the king and Abiathar the priest and Joab the commander of the army; but he has not invited Solomon your servant. 20And as for you now, my lord the king, the eyes of all Israel are on you, to tell them who shall sit on the throne of my lord the king after him. 21Otherwise it will come about, as soon as my lord the king sleeps with his fathers, that I and my son Solomon will be considered sinners."

22And behold, while she was still speaking with the king, Nathan the prophet came in. 23And they told the king, saying, "Here is Nathan the prophet." And when he came in before the king, he prostrated himself before the king with his face to the ground. 24Then Nathan said, "My lord the king, have you said, 'Adonijah shall be king after me, and he shall sit on my throne'? 25For he has gone down today and has sacrificed oxen and fatlings and sheep in abundance, and has invited all the king's sons and the commanders of the army and Abiathar the priest, and behold, they are eating and drinking before him; and they say, 'Long live King Adonijah!' 26But me, *even* me your servant and Zadok the priest and Benaiah the son of Jehoiada and your servant Solomon, he has not invited. 27Has this thing been done by my lord the king, and you have not shown to your servants who should sit on the throne of my lord the king after him?"

David declares Solomon king (1.28-1.37)

28Then King David answered and said, "Call Bathsheba to me." And she came into the king's presence and stood before the king. 29And the king vowed and said, "As YHWH lives, who has redeemed my soul from all distress, 30surely as I vowed to you by YHWH the God of Israel, saying, 'Your son Solomon shall be king after me, and he shall sit on my throne in my place'; I will indeed do so this day." 31Then Bathsheba bowed with her face to the ground, and prostrated herself before the king and said, "May my lord King David live forever."

32Then King David said, "Call to me Zadok the priest, Nathan the prophet, and Benaiah the son of Jehoiada." And they came into the king's presence. 33And the king said to them, "Take with you the servants of your lord, and have my son Solomon ride on my own mule, and bring him down to Gihon. 34And let Zadok the priest and Nathan the prophet anoint him there as king over Israel, and blow the trumpet and say, 'Long live King Solomon!' 35Then you shall come up after him, and he shall come and sit on my throne and be king in my place; for I have appointed him to be ruler over Israel and Judah."

1 Các vua 1.17-1.35

17Và bà tâu lên vua: "Thưa chúa tôi, chúa đã thề với con-đôi này của bệ hạ bởi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của bệ hạ, rằng: 'Chắc-chắn con trai Sa-lô-môn của bà sẽ là vua sau ta, và nó sẽ ngồi trên ngai ta.' 18Và bây giờ, kìa, A-đô-ni-gia là vua; mà bây giờ, thưa chúa tôi nhà vua, chúa *lại* chẳng biết *điều đó*. 19Và nó đã hiến-tế rất nhiều bò, con mập mập, và chiên, và đã mời tất cả những hoàng tử cùng thầy tế-lễ A-bia-tha và thống lãnh quân-đội Giô-áp; nhưng nó đã không mời Sa-lô-môn tôi-tớ của bệ hạ. 20Còn bệ hạ bây giờ, thưa chúa tôi nhà vua, những cặp mắt của tất cả Y-sơ-ra-ên đều ở trên ngài, để cho họ biết ai sẽ ngồi trên ngai của chúa tôi nhà vua sau bệ hạ. 21Nếu không thì vừa khi chúa tôi nhà vua ngủ với tổ-phụ của bệ hạ, thì tôi và con trai Sa-lô-môn của tôi sẽ bị coi là những kẻ phạm tội."

22Và kìa, trong khi bà còn đang nói với nhà vua, thì tiên-tri Na-than đi vào. 23Và họ báo cho vua biết, rằng: "Đây là tiên-tri Na-than." Và khi người đi vào trước mặt nhà vua, người nằm phủ phục trước mặt nhà vua mặt úp xuống đất. 24Đoạn Na-than tâu: "Thưa chúa tôi nhà vua, bệ hạ đã có phán chẳng: 'A-đô-ni-gia sẽ là vua kế-vị ta, và nó sẽ ngồi trên ngai ta'? 25Vì người đã đi xuống hôm nay và đã hiến-tế rất nhiều bò, con mập mập, và chiên, và đã mời tất cả các vương-tử cùng các chỉ-huy-trưởng quân-đội và thầy tế-lễ A-bia-tha, và kìa, họ đang ăn đang uống trước mặt người; và họ nói: 'Vạn-tuế vua A-đô-ni-gia!' 26Còn tôi, *chính* tôi, kẻ tôi-tớ này của bệ hạ, và thầy tế-lễ Xa-đốc cùng Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, và tôi-tớ Sa-lô-môn của bệ hạ, thì người đã chẳng mời. 27Có phải việc này đã được chúa tôi nhà vua làm xong rồi, và bệ hạ đã chẳng tỏ cho các tôi-tớ của bệ hạ biết ai sẽ ngồi trên ngai của chúa tôi nhà vua sau nhà vua?"

Đa-vít tuyên-bố Sa-lô-môn là vua (1.28-1.37)

28Thế thì Vua Đa-vít đáp lời và nói: "Hãy gọi Bát-Sê-ba đến cùng ta." Và bà bước vào trong trước sự hiện-diện của nhà vua và đứng trước mặt nhà vua. 29Và nhà vua thề và nói: "Nhu Đức GIA-VÊ sống, Đấng đã cứu-chuộc hồn ta khỏi mọi hoạn-nạn, 30chắc-chắn như ta đã thề với bà bởi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, rằng: 'Con trai Sa-lô-môn của bà sẽ là vua sau ta, và nó sẽ ngồi trên ngai của ta ở vị trí của ta'; quả thật ta sẽ làm như thế ngày này." 31Thế thì Bát-Sê-ba cúi mặt bà xuống đất, và nằm phủ phục xuống trước mặt nhà vua và thưa: "Nguyện xin chúa tôi vua Đa-vít sống mãi mãi."

32Đoạn vua Đa-vít phán: "Hãy gọi thầy tế-lễ Xa-đốc, tiên-tri Na-than, và Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa đến cùng ta." Và họ đi vào trong sự hiện-diện của vua. 33Và vua phán cùng họ: "Các người hãy đem theo những dây-tớ của chúa các người, và hãy cho con trai Sa-lô-môn của ta cỡi trên con la của riêng ta, và hãy đưa nó xuống Ghi-hôn. 34Rồi hãy để thầy tế-lễ Xa-đốc và tiên-tri Na-than xúc dầu cho nó ở đó làm vua trên Y-sơ-ra-ên, và hãy thổi kèn trom-bét và nói: 'Vạn-tuế vua Sa-lô-môn!' 35Đoạn, các người sẽ đi lên theo sau nó, và nó sẽ đến mà ngồi trên ngai ta và làm vua ở vị trí ta; vì ta đã bổ-nhiệm nó làm kẻ cai-trị trên Y-sơ-ra-ên và Giu-đa."

1 Các vua 1.36-1.53

³⁶Và Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa trả lời nhà vua và tâu: "A-men! Nguyên xin Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của chúa tôi nhà vua, phán như vậy. ³⁷Như Đức GIA-VÊ đã từng ở với chúa tôi nhà vua, nguyện xin Ngài cũng ở với Sa-lô-môn như vậy, và làm cho ngôi của người lớn hơn ngôi của chúa tôi vua Đa-vít!"

Sa-lô-môn được xức dầu làm vua (1.38-1.53)

³⁸Thế là thầy tế-lễ Xa-đốc, tiên-tri Na-than, Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, các người Kê-rê-thít, và các người Phê-lê-thít đi xuống và để Sa-lô-môn cỡi con la của vua Đa-vít, và đưa người đến Ghi-hôn. ³⁹Rồi thầy tế-lễ Xa-đốc lấy cái sừng dầu từ lều tạm và xức dầu cho Sa-lô-môn. Đoạn, họ thổi kèn trom-bét, và tất cả dân-chúng đều nói: "Vạn-tuế vua Sa-lô-môn!" ⁴⁰Và tất cả dân-chúng đi lên theo sau vua, và dân-chúng thổi các ống sáo và reo mừng với sự vui-vẻ lớn, đến nỗi trái đất rung-động bởi tiếng la của họ.

⁴¹Bấy giờ, A-đô-ni-gia và tất cả khách khứa đang ở với người nghe tiếng ấy, khi họ vừa ăn tiệc xong. Khi Giê-áp nghe tiếng kèn trom-bét, ông nói: "Tại sao thành làm tiếng huyền-náo vậy?" ⁴²Trong khi ông vẫn còn đang nói, kia, Giê-na-than con trai của thầy tế-lễ A-bia-tha vừa đến. Lúc đó A-đô-ni-gia nói: "Hãy vào, vì người là một người dũng-cảm và đem đến tin lành." ⁴³Nhưng Giê-na-than trả lời và nói với A-đô-ni-gia: "Không! Chúa chúng ta vua Đa-vít đã lập Sa-lô-môn làm vua. ⁴⁴Nhà vua cũng đã sai đi với người thầy tế-lễ Xa-đốc, tiên-tri Na-than, Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, các người Kê-rê-thít, và các người Phê-lê-thít; và họ đã để người cỡi con la của nhà vua. ⁴⁵Và thầy tế-lễ Xa-đốc, và tiên-tri Na-than đã xức dầu cho người làm vua tại Ghi-hôn, rồi họ đã đi lên từ đó reo mừng, đến nỗi thành đang huyền-náo. Đây là tiếng mà các ông đã nghe. ⁴⁶Ngoài ra, thậm chí Sa-lô-môn đã nhận chỗ của người trên ngôi của vương-quốc. ⁴⁷Và hơn nữa, các tôi-tớ của nhà vua cũng đều đến chúc phước chúa chúng ta vua Đa-vít, tâu: 'Nguyên xin Đức Chúa TRỜI của bệ hạ làm cho danh của Sa-lô-môn tốt hơn danh của bệ hạ và khiến cho ngôi của người lớn hơn ngôi của bệ hạ!' Và nhà vua tự cúi mình xuống trên giường. ⁴⁸Nhà vua cũng đã nói như vậy: 'Đấng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã cho phép một người ngồi trên ngôi của con ngày hôm nay trong khi chính mắt của con xem thấy.'"

⁴⁹Thế thì tất cả khách-khứa của A-đô-ni-gia đều kinh-hoàng; và họ đứng dậy và ai đi đường nấy. ⁵⁰Và A-đô-ni-gia sợ Sa-lô-môn, và người đứng dậy, đi nắm các sừng bàn-thờ. ⁵¹Bấy giờ Sa-lô-môn được báo cho biết, rằng: "Kia, A-đô-ni-gia sợ Vua Sa-lô-môn, vì kia, người đã nắm các sừng bàn-thờ và nói: 'Vua Sa-lô-môn hãy thề với tôi hôm nay rằng ngài sẽ không giết kẻ tôi-tớ này của ngài bằng gươm.'" ⁵²Và Sa-lô-môn nói: "Nếu anh ấy sẽ là một người đáng trọng, thì không một cọng tóc nào của anh ấy sẽ rụng xuống đất; nhưng nếu có sự độc-ác trong anh ấy, thì anh ấy sẽ chết." ⁵³Thế là vua Sa-lô-môn sai người ta đem người xuống khỏi bàn-thờ. Và người đến nắm phục xuống trước mặt vua Sa-lô-môn; và Sa-lô-môn nói với người: "Đi về nhà anh đi."

1 Kings 1.36-1.53

³⁶And Benaiah the son of Jehoiada answered the king and said, "Amen! Thus may YHWH, the God of my lord the king, say. ³⁷As YHWH has been with my lord the king, so may He be with Solomon, and make his throne greater than the throne of my lord King David!"

Solomon anointed king (1.38-1.53)

³⁸So Zadok the priest, Nathan the prophet, Benaiah the son of Jehoiada, the Cherethites, and the Pelethites went down and had Solomon ride on King David's mule, and brought him to Gihon. ³⁹Zadok the priest then took the horn of oil from the tent and anointed Solomon. Then they blew the trumpet, and all the people said, "Long live King Solomon!" ⁴⁰And all the people went up after him, and the people were playing on flutes and rejoicing with great joy, so that the earth shook at their noise.

⁴¹Now Adonijah and all the guests who were with him heard it, as they finished eating. When Joab heard the sound of the trumpet, he said, "Why is the city making such an uproar?" ⁴²While he was still speaking, behold, Jonathan the son of Abiathar the priest came. Then Adonijah said, "Come in, for you are a valiant man and bring good news." ⁴³But Jonathan answered and said to Adonijah, "No! Our lord King David has made Solomon king. ⁴⁴The king has also sent with him Zadok the priest, Nathan the prophet, Benaiah the son of Jehoiada, the Cherethites, and the Pelethites; and they have made him ride on the king's mule. ⁴⁵And Zadok the priest and Nathan the prophet have anointed him king in Gihon, and they have come up from there rejoicing, so that the city is in an uproar. This is the noise which you have heard. ⁴⁶Besides, Solomon has even taken his seat on the throne of the kingdom. ⁴⁷And moreover, the king's servants came to bless our lord King David, saying, 'May your God make the name of Solomon better than your name and his throne greater than your throne!' And the king bowed himself on the bed. ⁴⁸The king has also said thus, 'Blessed be YHWH, the God of Israel, who has granted one to sit on my throne today while my own eyes see it.'"

⁴⁹Then all the guests of Adonijah were terrified; and they arose and each went on his way. ⁵⁰And Adonijah was afraid of Solomon, and he arose, went and took hold of the horns of the altar. ⁵¹Now it was told Solomon, saying, "Behold, Adonijah is afraid of King Solomon, for behold, he has taken hold of the horns of the altar, saying, 'Let King Solomon swear to me today that he will not put his servant to death with the sword.'" ⁵²And Solomon said, "If he will be a worthy man, not one of his hairs will fall to the ground; but if wickedness is found in him, he will die." ⁵³So King Solomon sent, and they brought him down from the altar. And he came and prostrated himself before King Solomon, and Solomon said to him, "Go to your house."

1 Kings 2.1-2.15

David's charge to Solomon (2.1-2.9)

2 ¹As David's days to die drew near, he charged Solomon his son, saying, ²"I am going the way of all the earth. Be strong, therefore, and become a man. ³And keep the charge of YHWH your God, to walk in His ways, to keep His statutes, His commandments, His ordinances, and His testimonies, according to what is written in the law of Moses, that you may succeed in all that you do and wherever you turn, ⁴so that YHWH may carry out His promise which He spoke concerning me, saying, 'If your sons are careful of their way, to walk before Me in truth with all their heart and with all their soul, you shall not lack a man on the throne of Israel.' ⁵Now you also know what Joab the son of Zeruiah did to me, what he did to the two commanders of the armies of Israel, to Abner the son of Ner, and to Amasa the son of Jether, whom he killed; he also shed the blood of war in peace. And he put the blood of war on his belt about his waist, and on his sandals on his feet. ⁶So act according to your wisdom, and do not let his gray hair go down to Sheh-ole' in peace. ⁷But show kindness to the sons of Barzillai the Gileadite, and let them be among those who eat at your table; for they came near to me when I fled from Absalom your brother. ⁸And behold, there is with you Shimei the son of Gera the Benjamite, of Bahurim; now it was he who cursed me with a violent curse on the day I went to Mahanaim. But when he came down to me at the Jordan, I swore to him by YHWH, saying, 'I will not put you to death with the sword.' ⁹Now therefore, do not let him go unpunished, for you are a wise man; and you will know what you ought to do to him, and you will bring his gray hair down to Sheh-ole' with blood."

Death of David (2.10-2.12)

10Then David slept with his fathers and was buried in the city of David. ¹¹And the days that David reigned over Israel were forty years: seven years he reigned in Hebron, and thirty-three years he reigned in Jerusalem. ¹²And Solomon sat on the throne of David his father, and his kingdom was firmly established.

Solomon removes the opposition; Adonijah executed (2.13-2.27)

13Now Adonijah the son of Haggith came to Bathsheba the mother of Solomon. And she said, "Do you come peacefully?" And he said, "Peacefully." ¹⁴Then he said, "I have something to say to you." And she said, "Speak." ¹⁵So he said, "You know that the kingdom was mine and that all Israel set their face on me to be king; however, the kingdom has turned about and become my brother's, for it was his from YHWH.

1 Các vua 2.1-2.15

Lệnh của Đa-vít ban cho Sa-lô-môn (2.1-2.9)

2 ¹Khi các ngày của Đa-vít đến gần, vua căn dặn Sa-lô-môn con trai của mình, rằng: ²"Ta sắp đi con đường của tất cả trái đất⁽¹⁾. Bởi vậy, hãy kiên-quyết, và thành một người đàn-ông. ³Và giữ mệnh-lệnh của GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con, để bước đi trong các đường lối của Ngài, để giữ các quy-chế của Ngài, các điều-răn của Ngài, các giới-luật của Ngài, và những chứng-cớ của Ngài, theo điều được viết trong luật-pháp của Môi-se, để con được thành-công trong mọi điều con làm và bất cứ nơi nào con đi, ⁴ngõ hầu Đức GIA-VÊ được thực-hiện lời hứa của Ngài mà Ngài đã nói về ta, rằng: 'Nếu những đấng con trai của người cân-thận về đường-lối của chúng, để bước đi trước mặt Ta trong lễ thật với hết cả tâm chúng và với hết cả hồn chúng, thì người sẽ chẳng hề thiếu một người nam nào trên ngôi Y-sơ-ra-ên.' ⁵Nay con cũng biết điều Giô-áp con trai của Xê-ru-gia đã gây cho cha: điều hấn đã làm cho 2 chỉ-huy-trưởng của quân-đội Y-sơ-ra-ên, Áp-ne con trai của Nê-ơ, và A-ma-sa con trai của Giê-the, mà hấn đã giết; hấn cũng đã làm đổ máu chiến-tranh trong hòa-bình. Và hấn đã đặt máu chiến-tranh vào dây lưng của hấn ở trên eo của hấn, và vào đôi dép của hấn nơi chân của hấn. ⁶Vì vậy, hành-động theo sự khôn-ngoan của con, và chớ để tóc bạc của hấn đi xuống Âm-phủ trong bình-an. ⁷Nhưng hãy tỏ ra tử-tế với những con trai của Bạt-xi-lai người Ga-la-át, và cho họ ở giữa các người ăn nơi bàn của con; vì họ đã đến gần cha⁽²⁾, khi cha chạy trốn khỏi Áp-sa-lôm anh của con. ⁸Và này, con còn có Si-mê-i con trai của Ghê-ra, người Bên-gia-min, ở Ba-hu-rim; bây giờ, chính hấn đã rửa-sá cha bằng lời rủa hung-bạo vào ngày cha đi đến Ma-ha-na-im. Nhưng khi hấn xuống cùng cha tại sông Giô-danh, cha thề với hấn bởi Đức GIA-VÊ, nói: 'Ta sẽ không dùng gươm xừ-từ người.' ⁹Bởi vậy bây giờ, chớ để hấn khỏi bị phạt, vì con là người khôn-ngoan; con sẽ biết điều con phải gây cho hấn, và con sẽ đem tóc bạc của hấn xuống Âm-phủ với máu."

Cái chết của Đa-vít (2.10-2.12)

10Rồi Đa-vít ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn trong thành Đa-vít. ¹¹Và những ngày Đa-vít đã trị-vì trên Y-sơ-ra-ên là 40 năm: 7 năm người trị-vì tại Hép-rôn, và 33 năm người trị-vì tại Giê-ru-sa-lem. ¹²Rồi, Sa-lô-môn ngồi trên ngôi của Đa-vít cha của người, và vương-quốc của người được thiết-lập vững-chắc.

Sa-lô-môn loại bỏ đối kháng; A-đô-ni-gia bị xừ-từ (2.13-2.27)

13Bây giờ, A-đô-ni-gia con trai của Ha-ghít đến cùng Bát-Sê-ba, mẹ của Sa-lô-môn. Và bà nói: "Người đến một cách bình-an chăng?" Và ông nói: "Một cách bình-an." ¹⁴Đoạn, ông nói: "Tôi có điều để nói với bà." Và bà nói: "Nói đi." ¹⁵Thế là ông nói: "Bà biết rằng vương-quốc này đã là của tôi và rằng tất cả Y-sơ-ra-ên đã đặt mặt⁽³⁾ của họ trên tôi là vua; tuy nhiên, vương-quốc đã xoay đàng sau và thành của em trai tôi, vì nó là của nó từ Đức GIA-VÊ.

¹Nghĩa là: chết giống mọi người khác

²hay: họ đã giúp-đỡ cha

³hay: đã mong thấy tôi làm vua

1 Các vua 2.16-2.31

¹⁶Và bây giờ tôi yêu cầu bà một điều: xin đừng ngoảnh đi tránh mặt tôi⁽¹⁾. "Và bà nói với ông: "Nói đi." ¹⁷Thế thì ông nói: "Xin vui lòng nói với Sa-lô-môn nhà vua, vì người sẽ không ngoảnh đi tránh mặt bà, rằng xin người cho tôi A-bi-sác người Su-nem làm vợ." ¹⁸Và Bát-Sê-ba nói: "Được rồi, ta sẽ nói với nhà vua cho người."

¹⁹Vì vậy, Bát-Sê-ba đi đến cùng vua Sa-lô-môn để nói với vua cho A-đô-ni-gia. Và nhà vua đứng dậy để đón bà, cúi xuống trước mặt bà, rồi ngồi trên ngai của mình; lúc đó, vua đã cho đặt một ngai cho mẹ của nhà vua, và bà ngồi bên tay hữu của người. ²⁰Đoạn bà nói: "Mẹ đang xin con một yêu-cầu nhỏ; đừng ngoảnh đi tránh mặt mẹ." Và nhà vua thưa cùng bà: "Xin hỏi, thưa mẹ của con, vì con sẽ không ngoảnh đi tránh mặt mẹ đâu." ²¹Thế là bà nói: "Hãy ban A-bi-sác người Su-nem cho A-đô-ni-gia anh của con làm vợ."²²Và vua Sa-lô-môn trả lời và nói với mẹ mình: "Và tại sao mẹ xin A-bi-sác người Su-nem cho A-đô-ni-gia? Cũng xin cho anh ấy vương-quốc *này* luôn đi—vì anh ấy lớn tuổi hơn con—ngay cả cho anh ấy, cho thầy tế-lễ A-bia-tha, và cho Giô-áp con trai của Xê-ru-gia." ²³Đoạn vua Sa-lô-môn thề bởi *Đức* GIA-VÊ, nói: "Nguyện *Đức* Chúa TRỜI gây ra như thế cho con và cũng hơn thế nữa, nếu A-đô-ni-gia đã không nói lời này chống lại chính hồn của hắn. ²⁴Bởi vậy bây giờ, như *Đức* GIA-VÊ sống, là Đấng đã thiết-lập con và đã đặt con *ngồi* trên ngai của Đa-vít cha của con, và là Đấng đã làm cho con một nhà như Ngài đã hứa, chắc-chắn A-đô-ni-gia sẽ bị xử-tử hôm nay." ²⁵Thế là vua Sa-lô-môn sai Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa đi; và người ngã trên hắn⁽²⁾ để hắn chết.

²⁶Đoạn nhà vua phán cùng thầy tế-lễ A-bia-tha: "Hãy đi đến A-na-tốt, đến chính cánh đồng của ông, vì ông là người của sự chết⁽³⁾; nhưng ta sẽ không xử-tử ông lúc này, bởi vì ông đã khiêng rương của Chúa GIA-VÊ trước mặt cha ta Đa-vít, và bởi vì ông đã chịu mọi hoạn-nạn mà cha ta cũng đã chịu." ²⁷Như thế, Sa-lô-môn sa-thải A-bia-tha khỏi làm thầy tế-lễ của *Đức* GIA-VÊ, cốt để ứng-nghiệm lời của *Đức* GIA-VÊ, mà Ngài đã phán về nhà của Ê-li tại Si-lô.

Giô-áp bị xử-tử (2.28-2.35)

²⁸Bây giờ, tin-tức đến cùng Giô-áp, vì Giô-áp đã theo A-đô-ni-gia, mặc dầu ông đã chẳng theo Áp-sa-lôm. Và Giô-áp chạy trốn đến lều tạm của *Đức* GIA-VÊ và nắm chắc các sừng của bàn-thờ. ²⁹Và vua Sa-lô-môn được cho biết rằng Giô-áp đã chạy trốn đến lều tạm của *Đức* GIA-VÊ và, kia, ông ta ở bên cạnh bàn-thờ ấy. Thế thì Sa-lô-môn sai Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, nói: "Hãy đi ngã trên hắn." ³⁰Vì vậy Bê-na-gia đi đến lều tạm của *Đức* GIA-VÊ và nói với ông ấy: "Nhà vua đã phán như vậy: 'Đi ra ngoài.'" Nhưng ông ấy nói: "Không, vì ta sẽ chết ở đây." Và Bê-na-gia lại đem lời cho nhà vua tâu: "Giô-áp đã nói như vậy, và ông ta đã trả lời tôi như vậy." ³¹Và nhà vua nói với người: "Hãy làm như hắn đã nói, hãy ngã trên hắn⁽¹⁾ và chôn hắn, để người có thể cất khỏi ta và khỏi nhà cha ta máu mà Giô-áp đã làm đổ ra vô cớ.

¹hay: xin đừng từ-chối tôi

²nghĩa là: giết

³nghĩa là: đáng chết

1 Kings 2.16-2.31

¹⁶And now I am making one request of you: do not turn away my face." And she said to him, "Speak." ¹⁷Then he said, "Please speak to Solomon the king, for he will not turn away your face, that he may give me Abishag the Shunammite as a wife." ¹⁸And Bathsheba said, "Very well; I will speak to the king for you."

¹⁹So Bathsheba went to King Solomon to speak to him for Adonijah. And the king arose to meet her, bowed before her, and sat on his throne; then he had a throne set for the king's mother, and she sat on his right. ²⁰Then she said, "I am making one small request of you; do not turn away my face." And the king said to her, "Ask, my mother, for I will not turn away your face." ²¹So she said, "Let Abishag the Shunammite be given to Adonijah your brother as a wife."²²And King Solomon answered and said to his mother, "And why are you asking Abishag the Shunammite for Adonijah? Ask for him also the kingdom—for he is my older brother—even for him, for Abiathar the priest, and for Joab the son of Zeruiah!" ²³Then King Solomon swore by YHWH, saying, "May God do so to me and more also, if Adonijah has not spoken this word against his own soul. ²⁴Now therefore, as YHWH lives, who has established me and set me on the throne of David my father, and who has made me a house He promised, surely Adonijah will be put to death today." ²⁵So King Solomon sent Benaiah the son of Jehoiada; and he fell upon him so that he died.

²⁶Then to Abiathar the priest the king said, "Go to Anathoth to your own field, for you are a man of death; but I will not put you to death at this time, because you carried the ark of the Lord YHWH before my father David, and because you were afflicted in everything with which my father was afflicted." ²⁷So Solomon dismissed Abiathar from being priest to YHWH, in order to fulfill the word of YHWH, which He had spoken concerning the house of Eli in Shiloh.

Joab executed (2.28-2.35)

²⁸Now the news came to Joab, for Joab had followed Adonijah, although he had not followed Absalom. And Joab fled to the tent of YHWH and took hold of the horns of the altar. ²⁹And it was told King Solomon that Joab had fled to the tent of YHWH, and behold, he is beside the altar. Then Solomon sent Benaiah the son of Jehoiada, saying, "Go, fall upon him." ³⁰So Benaiah came to the tent of YHWH, and said to him, "Thus the king has said, 'Come out.'" But he said, "No, for I will die here." And Benaiah brought the king word again, saying, "Thus spoke Joab, and thus he answered me." ³¹And the king said to him, "Do as he has spoken and fall upon him and bury him, that you may remove from me and from my father's house the blood which Joab shed without cause.

1 Kings 2.32-2.46

³²And YHWH will return his blood on his own head, because he fell upon two men more righteous and better than he and killed them with the sword, while my father David did not know it: Abner the son of Ner), commander of the army of Israel, and Amasa the son of Jether, commander of the army of Judah. ³³So shall their blood return on the head of Joab and on the head of his seed forever; but to David and his seed and his house and his throne, may there be peace from YHWH forever." ³⁴Then Benaiah the son of Jehoiada went up and fell upon him and put him to death and he was buried at his own house in the wilderness. ³⁵And the king appointed Benaiah the son of Jehoiada over the army in his place, and the king appointed Zadok the priest in the place of Abiathar.

Shimei executed (2.36-2.46)

³⁶Now the king sent and called for Shimei and said to him, "Build for yourself a house in Jerusalem and live there, and do not go out from there to any place.

³⁷For it will happen on the day you go out and cross over the brook Kidron, you will know for certain that you shall surely die; your blood shall be on your own head."

³⁸Shimei then said to the king, "The word is good. As my lord the king has said, so your servant will do." So Shimei lived in Jerusalem many days.

³⁹But it came about at the end of three years, that two of the servants of Shimei ran away to Achish son of Maacah, king of Gath. And they told Shimei, saying, "Behold, your servants are in Gath." ⁴⁰Then Shimei arose and saddled his donkey, and went to Gath to Achish to look for his servants. And Shimei went and brought his servants from Gath. ⁴¹And it was told Solomon that Shimei had gone from Jerusalem to Gath, and had returned. ⁴²So the king sent and called for Shimei and said to him, "Did I not make you swear by YHWH and solemnly warn you, saying, 'You will know for certain that on the day you depart and go anywhere, you shall surely die'? And you said to me, 'The word which I have heard is good.' ⁴³Why then have you not kept the oath of YHWH, and the command which I commanded you?" ⁴⁴The king also said to Shimei, "You know all the evil which you acknowledge in your heart, which you did to my father David; therefore YHWH shall return your evil on your own head. ⁴⁵But King Solomon shall be blessed, and the throne of David shall be established before YHWH forever." ⁴⁶So the king commanded Benaiah the son of Jehoiada, and he went out and fell upon him so that he died. Thus the kingdom was established in the hands of Solomon.

2. Solomon's wisdom (3.1-5.14)

Solomon's rule consolidated (3.1-3.5)

1 Các vua 2.32-2.46

³²Và Đức GIA-VÊ sẽ khiến máu của hắn đổ lại trên chính đầu của hắn, bởi vì hắn đã ngã trên 2 người công-chính hơn và tốt hơn hắn và đã giết họ bằng gươm, trong khi Đa-vít cha của ta đã chẳng biết: Áp-ne con trai của Nê-ro, chỉ-huy-trưởng quân-đội Y-sơ-ra-ên, và A-ma-sa con trai Giê-the, chỉ-huy-trưởng quân-đội Giu-đa. ³³Vì vậy, máu của họ sẽ đổ lại trên đầu của Giô-áp và trên đầu dòng-dõi của hắn mãi mãi; nhưng đối với Đa-vít và dòng-dõi của người, nhà của người và ngai của người, xin có bình-an từ Đức GIA-VÊ mãi mãi." ³⁴Thế thì Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, đi lên và ngã trên ông ta mà xừ-từ ông ta; và ông ấy được chôn tại nhà riêng của ông trong vùng hoang-vu. ³⁵Và nhà vua chỉ-định Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa coi quân-đội trong chỗ của ông ấy; và nhà vua cũng chỉ-định thầy tế-lễ Xa-đốc trong chỗ của A-bia-tha.

Si-mê-i bị xừ-từ (2.36-2.46)

³⁶Bấy giờ nhà vua sai đòi Si-mê-i đến và phán cùng ông ta: "Người hãy xây cho người một cái nhà tại Giê-ru-sa-lem và sống ở đó, và không được đi ra khỏi đó đến bất cứ một nơi nào cả. ³⁷Vì sẽ xảy ra vào ngày người đi ra và băng qua khe Xét-rôn, người sẽ biết chắc rằng người chắc-chắn sẽ chết; máu người sẽ ở trên chính đầu người."

³⁸Thế thì Si-mê-i tâu lên nhà vua: "Lời ấy là tốt-lành. Như chúa tôi nhà vua đã phán, kẻ tôi-tớ này của chúa sẽ thi-hành." Vì vậy, Si-mê-i sống tại Giê-ru-sa-lem nhiều ngày.

³⁹Nhưng xảy ra vào cuối 3 năm, 2 người trong các tôi-tớ của Si-mê-i chạy trốn đến A-kích con trai của Ma-a-ca, vua Gát. Và họ cho Si-mê-i biết, nói: "Kia, các tôi-tớ của ông đang ở tại Gát." ⁴⁰Thế thì Si-mê-i chỗi dậy, thảng lờ của mình, và đi Gát đến cùng A-kích để tìm các tôi-tớ của mình. Và Si-mê-i đi và đem các tôi-tớ của mình về từ Gát.

⁴¹Và Sa-lô-môn được báo cho biết rằng Si-mê-i đã đi khỏi Giê-ru-sa-lem đến Gát, và đã trở về. ⁴²Thế là vua sai đòi Si-mê-i đến và phán cùng ông ta: "Có phải ta đã chẳng khiến người thề bởi Đức GIA-VÊ và nghiêm-trọng cảnh cáo người, nói: 'Người sẽ biết chắc rằng vào ngày người ra đi đến bất cứ nơi nào, người chắc-chắn sẽ chết.' Và người đã nói với ta: 'Lời mà tôi đã nghe là tốt-lành.' ⁴³Vậy thì, tại sao người đã không giữ lời thề của Đức GIA-VÊ, và lệnh mà ta đã truyền cho người?" ⁴⁴Nhà vua cũng phán cùng Si-mê-i: "Người biết hết cả điều xấu-xa mà người thừa-nhận trong tâm người, mà người đã gây cho thân-phụ ta là Đa-vít; vì thế, Đức GIA-VÊ sẽ trả lại điều xấu-xa của người trên đầu người. ⁴⁵Nhưng vua Sa-lô-môn sẽ được phước và ngai của Đa-vít sẽ được thiết-lập trước mặt Đức GIA-VÊ mãi mãi." ⁴⁶Thế là nhà vua ra lệnh cho Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, người đi ra và ngã trên hắn¹⁾ để hắn chết đi. Như vậy vương-quốc được thiết-lập trong tay Sa-lô-môn.

2. Sự khôn-ngoan của Sa-lô-môn (3.1-5.14)

Quyền cai-trị của Sa-lô-môn được củng-cố (3.1-3.5)

¹nghĩa là: giết

1 Các vua 3.1-3.15

3 ¹Đoạn Sa-lô-môn liên-minh với Pha-ra-ôn vua Ê-díp-tô qua hôn-nhân, và cưới con gái của Pha-ra-ôn và rước nàng đến thành Đa-vít, cho đến khi người đã xây xong cung-điện cho mình và đền của *Đức* GIA-VÊ và vách tường xung-quanh Giê-ru-sa-lem. ²Dân-chúng vẫn còn đang hiến-tế trên các chỗ cao, bởi vì đã chẳng có một đền nào được xây cho danh của *Đức* GIA-VÊ cho đến các ngày đó.

³Bấy giờ Sa-lô-môn thương-yêu *Đức* GIA-VÊ, bước đi theo các quy-chế của thân-phụ Đa-vít mình, trừ việc vua hiến-tế và đốt hương trên các chỗ cao. ⁴Rồi vua đến Ga-ba-ôn để hiến-tế ở đó, vì đó là nơi rất cao; Sa-lô-môn hiến-dâng 1 ngàn của-lễ thiêu trên bàn-thờ đó. ⁵Tại Ga-ba-ôn, *Đức* GIA-VÊ hiện ra cùng Sa-lô-môn trong giấc chiêm-bao vào ban đêm; và *Đức* Chúa TRỜI phán: "Hãy xin điều người mong Ta ban cho người."

Lời cầu-nguyện của Sa-lô-môn (3.6-3.9)

⁶Thế thì Sa-lô-môn thưa: "Chúa đã tỏ sự ân-cần thương-yêu vĩ-đại cho tôi-tớ Đa-vít của Chúa, là cha của con, theo như người đã bước đi trước mặt Chúa trong lẽ-thật và sự công-chính và sự chính-trực của tâm-lòng hướng về Chúa; và Chúa đã dành riêng cho người sự ân-cần thương-yêu vĩ-đại này, ngõ hầu Chúa đã ban cho người một đứa con trai ngồi trên ngai của người, như ngày này. ⁷Và bây giờ, ôi GIA-VÊ *Đức* Chúa TRỜI của con, Chúa đã đặt kẻ tôi-tớ này của Chúa trong chỗ của cha của con Đa-vít, dầu con chỉ là một đứa trẻ nhỏ; con không biết làm sao để đi ra hoặc đi vào¹. ⁸Và tôi-tớ này của Chúa đang ở giữa dân của Chúa, dân mà Chúa đã chọn, một dân vĩ-đại không thể đếm số được hay đếm được vì quá đông. ⁹Vì vậy, xin ban cho kẻ tôi-tớ này của Chúa một tâm lắng nghe để phán-xét dân của Chúa để phân-biệt giữa điều tốt và điều xấu. Vì ai có khả-năng để phán-xét dân vĩ-đại này của Chúa?"

Đức Chúa TRỜI trả lời (3.10-3.15)

¹⁰Và điều làm hài lòng trong cái nhìn của Chúa rằng Sa-lô-môn đã hỏi xin điều này. ¹¹Và *Đức* Chúa TRỜI phán cùng vua: "Bởi vì người đã xin điều này và đã chẳng xin cho người sống lâu, cũng đã chẳng xin cho người giàu-có, cũng đã chẳng xin sinh-mạng của các kẻ thù người, nhưng đã xin cho người *biết* lắng nghe để hiểu biết công-lý, ¹²này, Ta đã làm theo các lời của người rồi. Kìa, Ta đã ban cho người một tâm khôn-ngoan và nhận-thức rõ, ngõ hầu đã chưa từng có một người nào giống như người trước người, và cũng chẳng có một người nào giống như người chỗi dậy sau người. ¹³Và Ta cũng đã ban cho người điều người đã chẳng hỏi xin, cả giàu-có lẫn danh-dự, ngõ hầu sẽ chẳng có bất cứ ai ở giữa các vì vua lại giống như người *suốt* tất cả các ngày của người. ¹⁴Và nếu người bước đi trong các đường-lối của Ta, giữ các quy-chế và các điều-răn của Ta, như cha người là Đa-vít đã bước đi, thì Ta sẽ kéo dài các ngày của người."

¹⁵Lúc đó Sa-lô-môn tỉnh dậy, và kìa, ấy là một giấc chiêm-bao. Và người đến Giê-ru-sa-lem và đứng trước rương giao-ước của Chúa, và dâng các của-lễ thiêu và làm các của-lễ bình-an, và làm một bữa tiệc *đãi* tất cả tôi-tớ của mình.

¹nghĩa là: thi hành bổn phận

1 Kings 3.1-3.15

3 ¹Then Solomon formed a marriage alliance with king of Egypt, and took Pharaoh's daughter and brought her to the city of David, until he had finished building his own house and the house of YHWH and the wall around Jerusalem. ²The people were still sacrificing on the high places, because there was no house built for the name of YHWH until those days.

³Now Solomon loved YHWH, walking in the statutes of his father David except he sacrificed and burned incense on the high places. ⁴And the king went to Gibeon to sacrifice there, for that was the great high place; Solomon offered a thousand burnt offerings on that altar. ⁵In Gibeon YHWH appeared to Solomon in a dream at night; and God said, "Ask what *you wish* Me to give you."

Solomon's prayer (3.6-3.9)

⁶Then Solomon said, "Thou hast shown great lovingkindness to Thy servant David my father, according as he walked before Thee in truth and righteousness and uprightness of heart toward Thee; and Thou hast reserved for him this great lovingkindness, that Thou hast given him a son to sit on his throne, as *it is* this day. ⁷And now, O YHWH my God, Thou hast made Thy servant king in place of my father David, yet I am but a little child; I do not know how to go out or come in. ⁸And Thy servant is in the midst of Thy people which Thou hast chosen, a great people who cannot be numbered or counted for multitude. ⁹So give Thy servant an hearing heart to judge Thy people to discern between good and evil. For who is able to judge this great people of Thine?"

God's answer (3.10-3.15)

¹⁰And the thing was pleasing in the sight of the Lord that Solomon had asked this thing. ¹¹And God said to him, "Because you have asked this thing and have not asked for yourself long life, nor have asked riches for yourself, nor have you asked for the life of your enemies, but have asked for yourself hearing to understand justice, ¹²behold, I have done according to your words. Behold, I have given you a wise and discerning heart, so that there has been no one like you before you, nor shall one like you arise after you. ¹³And I have also given you what you have not asked, both riches and honor, so that there will not be any among the kings like you all your days. ¹⁴And if you walk in My ways, keeping My statutes and commandments, as your father David walked, then I will prolong your days."

¹⁵Then Solomon awoke, and behold, it was a dream. And he came to Jerusalem and stood before the ark of the covenant of the Lord, and offered burnt offerings and made peace offerings, and made a feast for all his servants.

1 Kings 3.16-4.10

Solomon wisely judges (3.16-3.28)

16Then two women who were harlots came to the king and stood before him. **17**And the one woman said, "Oh, my lord, I and this woman live in the same house; and I gave birth to a child while she *was* in the house. **18**And it happened on the third day after I gave birth, that this woman also gave birth to a child, and we were together. There was no stranger with us in the house, only the two of us in the house. **19**And this woman's son died in the night, because she lay on it. **20**So she arose in the middle of the night and took my son from beside me while your maidservant slept, and laid him in her bosom, and laid her dead son in my bosom. **21**And when I rose in the morning to nurse my son, behold, he was dead; but when I looked at him carefully in the morning, behold, he was not my son, whom I had borne." **22**Then the other woman said, "No! For the living one is my son, and the dead one is your son." But the first woman said, "No! For the dead one is your son and the living one is my son." Thus they spoke before the king.

23Then the king said, "This one says, 'This is my son who is living, and your son is the dead one'; and this one says, 'No! For your son is the dead one, and my son is the living one.'" **24**And the king said, "Get me a sword." So they brought a sword before the king. **25**And the king said, "Divide the living child in two, and give half to the one and half to the other." **26**Then the woman whose child *was* the living one spoke to the king, for she was deeply stirred over her son and said, "Oh, my lord, give her the living child, and by no means kill him." But the other said, "He shall be neither mine nor yours; divide *him!*" **27**Then the king answered and said, "Give her the living child, and by no means kill him. She is his mother." **28**When all Israel heard of the judgment which the king had judged, they feared the king; for they saw that the wisdom of God was in him to do justice.

Solomon's officials (4.1-4.20)

4 **1**Now King Solomon was king over all Israel. **2**And these were his officials: Azariah the son of Zadok *was* the priest; **3**Elihoreph and Ahijah, the sons of Shisha *were* secretaries; Jehoshaphat the son of Ahilud *was* the recorder; **4**and Benaiah the son of Jehoiada *was* over the army; and Zadok and Abiathar *were* priests; **5**and Azariah the son of Nathan *was* over the deputies; and Zabud the son of Nathan, a priest, *was* the king's friend; **6**and Ahishar *was* over the household; and Adoniram the son of Abda *was* over the men subject to forced labor. **7**And Solomon had twelve deputies over all Israel, who provided for the king and his household; each man had to provide for a month in the year. **8**And these are their names: Ben-hur, in the hill country of Ephraim; **9**Ben-deker in Makaz and Shaalbim and Beth-shemesh and Elonbeth-hanan; **10**Ben-hesed, in Aruboth (Socoh *was* his and all the land of Hopher);

1 Các vua 3.16-4.10

Sa-lô-môn xét-xét một cách khôn-ngoan (3.16-3.28)

16Rồi có 2 người đàn-bà là gái điếm đến cùng nhà vua và đứng trước người. **17**Và một bà thưa: "Ôi, thưa chúa tôi, tôi và mẹ này sống trong cùng một nhà; và tôi đã sinh ra một đứa con trong khi nó ở trong nhà. **18**Và đã xảy ra vào ngày thứ ba sau khi tôi sinh, thì mẹ này cũng đã sinh ra một đứa con; và chúng tôi ở *chung* với nhau. Đã chẳng có một người lạ nào trong nhà với chúng tôi, chỉ có hai đứa chúng tôi trong nhà. **19**Và đứa con trai của mẹ này đã chết lúc ban đêm, bởi vì mẹ ta đã nằm *trên* nó. **20**Thế là mẹ ta đã chỗi dậy nửa đêm và bắt đứa con trai của tôi *đang* ở bên cạnh tôi trong khi con đòi này của chúa ngủ, và đã đặt nó trên ngực mẹ, và đã đặt đứa con trai đã chết của mẹ trên ngực tôi. **21**Và khi tôi thức dậy vào buổi sáng để cho con trai của tôi bú, kia, nó đã chết; nhưng khi tôi nhìn kỹ nó vào buổi sáng, kia, nó không phải là con trai của tôi, mà tôi đã sinh ra." **22**Lúc đó, người đàn-bà kia nói: "Không! Vì đứa còn sống là con trai tao, còn đứa chết là con trai mày." Nhưng người đàn-bà thứ nhất nói: "Không! Vì đứa chết là con trai mày, còn đứa còn sống là con trai tao." Họ nói trước mặt vua như vậy.

23Lúc đó nhà vua phán: "Người này nói: 'Đây là con trai tao đứa đang sống, còn con trai mày là đứa chết'; còn người này *lại* nói: 'Không! Vì con trai mày là đứa chết, còn con trai tao là đứa *còn* sống.'" **24**Và nhà vua phán: "Hãy đưa ta một thanh gươm." Thế là họ đem một thanh gươm đến trước mặt vua. **25**Và nhà vua phán: "Hãy chia đứa nhỏ còn sống làm hai, rồi đưa phân nửa cho người này và phân nửa cho người kia." **26**Lúc đó, người đàn-bà có đứa con *là* đứa còn sống tâu lên vua, vì bà xúc-động sâu-xa vì đứa con trai của mình *nên* nói: "Ôi, thưa chúa tôi, xin cho mẹ đứa nhỏ còn sống, tuyệt-nhiên chớ giết nó." Nhưng bà kia nói: "Nó sẽ không là của tao cũng không là của mày; xin chia *nó* đi!" **27**Thế thì nhà vua đáp lời và phán: "Hãy ban đứa nhỏ còn sống cho bà *nói*: tuyệt-nhiên chớ giết nó. Bà ta là mẹ của nó." **28**Khi tất cả Y-sơ-ra-ên nghe về sự phán-xét mà nhà vua đã làm, thì họ kinh-sợ nhà vua; vì họ thấy rằng sự khôn-ngoan của *Đức* Chúa TRỜI đang ở trong người để thi-hành công-lý.

Các triều thần của Sa-lô-môn (4.1-4.20)

4 **1**Bây giờ Vua Sa-lô-môn là vua trên tất cả Y-sơ-ra-ên. **2**Và đây là các triều thần của vua: A-xa-ria con trai của Xa-đốc *là* thầy tế-lễ; **3**Ê-li-ô-rép và A-hi-gia, các con trai của Si-sa *là* các thư-ký; Giô-sa-phát con trai của A-hi-lút *là* quan ghi sổ-sách; **4**Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa coi quân-đội; Xa-đốc và A-bia-tha *là* các thầy tế-lễ; **5**A-xa-ria con trai của Na-than coi các lãnh chúa; và Xa-bút con trai của Na-than, thầy tế-lễ, *là* bạn của vua; **6**và A-hi-sa coi gia-hộ; và A-đô-ni-ram con trai của Áp-đa coi các người phải chịu lao-động cưỡng-bách. **7**Sa-lô-môn có 12 lãnh chúa coi tất cả Y-sơ-ra-ên, *họ* là những người cung-cấp cho nhà vua và hoàng gia; mỗi người phải cung-cấp 1 tháng trong năm. **8**Và đây là tên của họ: Bên-Hu-rơ coi xứ đồi núi Ép-ra-im; **9**Bên-Đê-ke coi Ma-kát và Sa-a-bim và Bết-Sê-mét và Ê-lôn-Bết-Hanan; **10**Bên-Hê-sét, coi A-ru-bốt (*Sô-cô là của người* và tất cả xứ Hê-phe);

1 Các vua 4.11-5.10

¹¹Bên-A-bi-na-đáp, coi tất cả khu-vực cao của Đô-rơ (Taphath con gái của Sa-lô-môn là vợ của người); ¹²Ba-a-na con trai của A-hi-lút coi Ta-nác và Mê-ghi-đô và tất cả Bết-Sê-an ở cạnh Xát-than, dưới Gít-rê-ên, từ Bết-Sê-an đến A-bên-Mê-hô-la xa đến tận bên kia của Giốc-mê-am; ¹³Bên-Ghê-be coi Ra-môt-Ga-la-át (các thị-xã của Gai-rơ, là con trai của Ma-na-se, ở trong Ga-la-át là của người; vùng A-t-góp, ở trong Ba-san, 60 thành lớn có tường và then cửa bằng đồng đều là của người); ¹⁴A-hi-na-đáp con trai của Y-đô coi Ma-ha-na-im; ¹⁵A-hi-ma-ách coi Nép-tali (người cũng cưới Bách-mát con gái của Sa-lô-môn); ¹⁶Ba-a-na con trai của Hu-sai coi A-se và Bê-a-lốt; ¹⁷Giô-sa-phát con trai của Pha-ru-ác coi Y-sa-ca; ¹⁸Si-mê-i con trai của Ê-la coi Bên-gia-min; ¹⁹Ghê-be con trai của U-ri coi đất Ga-la-át, cái xứ xưa kia của Si-hôn, vua dân A-mô-rít, và của Ốc, vua Ba-san; và người là lãnh chúa độc-nhất coi xứ này.

²⁰Giu-đa và Y-sơ-ra-ên rất đông như cát trên bờ biển rất đông người; họ ăn, uống, và vui-mừng.

Quyền-lực, giàu-có, và khôn-ngoa của Sa-lô-môn (5.1-5.8)

5¹⁽¹⁾Bấy giờ, Sa-lô-môn cai-trị trên tất cả các vương-quốc từ Sông Cái⁽²⁾ đến xứ của dân Phi-li-tin và đến biên-giới của Ê-díp-tô; chúng dâng triều-cống và phục-dịch Sa-lô-môn suốt tất cả các ngày của đời ông. ²Và vật cung cho Sa-lô-môn trong một ngày là 30 cọt⁽³⁾ bột mịn và 60 cọt hạt xây thô, ³10 con bò mập, 20 con bò thà đồng cỏ, 100 con chiên, không kể những con nai đực, những con hoàng-dương, các con hươu đực, và vịt gà nuôi mập. ⁴Vì người có chủ-quyền trên mọi sự ở phía tây Sông Cái, từ Típ-sát đến tận Ga-xa, trên tất cả các vì vua ở phía tây Sông Cái; và người có hoà-bình ở tất cả các phía xung-quanh người. ⁵Vì vậy Giu-đa và Y-sơ-ra-ên sống trong an-ninh, mỗi người dưới cây nho của mình và cây vả của mình⁽⁴⁾, từ Đan đến tận Bê-e-Sê-ba, tất cả các ngày của Sa-lô-môn. ⁶Và Sa-lô-môn có 40 ngàn chuồng cho những con ngựa chạy các cỗ xe của mình, và 12 ngàn kỵ-binh. ⁷Và các lãnh chúa đó cung-cấp cho Vua Sa-lô-môn và tất cả những người đến bàn ăn của Vua Sa-lô-môn, mỗi người theo tháng của mình; họ chẳng để cái gì thiếu hết. ⁸Họ cũng đem lúa mạch và rom tới nơi của nó cho các con ngựa và ngựa chạy nhanh, mỗi người theo trách-nhiệm của mình.

Danh-tiếng của Sa-lô-môn (5.9-5.14)

⁹Bấy giờ Đức Chúa TRỜI đã ban cho Sa-lô-môn khôn-ngoa, sáng-suốt vĩ đại, và trí-tuệ sâu rộng, như cát trên bờ biển. ¹⁰Sự khôn-ngoa của Sa-lô-môn trội hơn sự khôn-ngoa của tất cả những con trai phương đông và tất cả sự khôn-ngoa của Ê-díp-tô.

¹Bản 1925 là Chương 4 câu 21

²tức là sông Ô-phơ-rát (Euphrates)

³nguyên ngữ: (kor hay ô-me) 10 ê-pha chất khô, hay khoảng 100 ga-long chất lỏng

⁴nghĩa là: sống an-toàn, đầy đủ dư dật về vật chất, không ăn cắp ăn trộm của ai

1 Kings 4.11-5.10

¹¹Ben-abinadab, in all the height of Dor (Taphath the daughter of Solomon was his wife); ¹²Baana the son of Ahilud, in Taanach and Meggiddo, and all Beth-shean which is beside Zarethan below Jezreel, from Beth-shean to Abel-meholah as far as the other side of Jokmeam; ¹³Ben-geber, in Ramoth-gilead (the towns of Jair, the son of Manasseh, which are in Gilead were his: the region of Argob, which is in Bashan, sixty great cities with walls and bronze bars were his); ¹⁴Ahinadab the son of Iddo, in Mahanaim; ¹⁵Ahimaaz, in Naphtali (he also married Basemath the daughter of Solomon); ¹⁶Baana the son of Hushai, in Asher and Bealoth; ¹⁷Jehoshaphat the son of Paruah, in Issachar; ¹⁸Shimei the son of Elah, in Benjamin; ¹⁹Geber the son of Uri, in the land of Gilead, the country of Sihon king of the Amorites and of Og king of Bashan; and he was the only deputy who was in the land.

²⁰Judah and Israel were as numerous as the sand that is on the seashore in abundance; they were eating and drinking and rejoicing.

Solomon's power, wealth, and wisdom (5.1-5.8)

5¹Now Solomon ruled over all the kingdoms from the River to the land of the Philistines and to the border of Egypt; they brought tribute and served Solomon all the days of his life. ²And Solomon's provision for one day was thirty kors of fine flour and sixty kors of meal, ³ten fat oxen, twenty oxen of the pasture, a hundred sheep besides harts, gazelles, roebucks, and fattened fowl. ⁴For he had dominion over everything west of the River, from Tiphseh even to Gaza, over all the kings west of the River; and he had peace on all sides around about him. ⁵So Judah and Israel lived in safety, every man under his vine and his fig tree, from Dan even to Beersheba, all the days of Solomon. ⁶And Solomon had 40,000 stalls of horses for his chariots, and 12,000 horsemen. ⁷And those deputies provided for King Solomon and all who came to King Solomon's table, each in his month; they left nothing lacking. ⁸They also brought barley and straw for the horses and swift steeds to the place where it should be, each according to his charge.

Solomon's fame (5.9-5.14)

⁹Now God gave Solomon wisdom and very great discernment and breadth of mind, like the sand that is on the seashore. ¹⁰And Solomon's wisdom surpassed the wisdom of all the sons of the east and all the wisdom of Egypt.

1 Kings 5.11-5.26

¹¹For he was wiser than all men, than Ethan the Ezraite, Heman, Calcol and Darda, the sons of Mahol; and his name was *known* in all the surrounding nations. ¹²He also spoke 3,000 proverbs, and his songs were 1,005. ¹³And he spoke of trees, from the cedar that is in Lebanon even to the hyssop that grows on the wall; he spoke also of animals and birds and creeping things and fish. ¹⁴And they came from all peoples to hear the wisdom of Solomon, from all the kings of the earth who had heard of his wisdom.

3. Solomon builds the temple (5.15-8.66)

Preparation for the temple; alliance with king Hiram (5.15-5.26)

¹⁵Now Hiram king of Tyre sent his servants to Solomon, when he heard that they had anointed him king in place of his father, for Hiram had always been a friend of David. ¹⁶Then Solomon sent *word* to Hiram, saying, ¹⁷"You know that David my father was unable to build a house for the name of YHWH his God because of the wars which surrounded him, until YHWH put them under the soles of his feet. ¹⁸But now YHWH my God has given me rest on every side; there is neither adversary nor evil occurrence. ¹⁹And behold, I intend to build a house for the name of YHWH my God, as YHWH spoke to David my father, saying, 'Your son, whom I will set on your throne in your place, he will build the house for My name.' ²⁰Now therefore, command that they cut for me cedars from Lebanon, and my servants will be with your servants; and I will give you wages for your servants according to all that you say, for you know that there is no one among us who knows how to cut timber like the Sidonians."

²¹And it came about when Hiram heard the words of Solomon, that he rejoiced greatly and said, "Blessed be YHWH today, who has given to David a wise son over this great people." ²²So Hiram sent *word* to Solomon, saying, "I have heard *the message* which you have sent me; I will do what you desire concerning the cedar and cypress timber. ²³My servants will bring *them* down from Lebanon to the sea; and I will make them into rafts *to go* by sea to the place where you direct me, and I will have them broken up there, and you shall carry *them* away. Then you shall accomplish my desire by giving food to my household." ²⁴So Hiram gave Solomon all his desire of the cedar and cypress timber. ²⁵Solomon then gave Hiram 20,000 kors of wheat as food for his household, and twenty kors of beaten oil; thus Solomon would give Hiram year by year. ²⁶And YHWH gave wisdom to Solomon, just as He spoke to him; and there was peace between Hiram and Solomon, and the two of them made a covenant.

1 Các vua 5.11-5.26

¹¹Vì người khôn-ngoan hơn tất cả các người đàn-ông, hơn Ê-than người Êch-ra-hít, Hê-man, Canh-côn, và Đat-da, các con trai của Ma-hôn; và tên của người người được *biết* trong tất cả các quốc-gia xung-quanh. ¹²Người cũng nói 3 ngàn câu châm-ngôn, và *số* các bài hát của người là 1 ngàn 5 *bài*. ¹³Và người nói về cây-cối, từ cây tuyết-tùng tại Li-ban thậm-chí cho đến cả chùm kinh-giới mọc trên vách tường; người cũng nói về thú-vật và con chim cùng các các thứ bò leo và cá. ¹⁴Và người ta đến từ tất cả các dân-tộc để nghe sự khôn-ngoan của Sa-lô-môn, từ tất cả các vì vua của trái đất là những kẻ đã nghe về sự khôn-ngoan của người.

3. Sa-lô-môn xây cất đền-thờ (5.15-8.66)

Chuẩn-bị xây đền-thờ; sự liên-minh với vua Hi-ram (5.15-5.26)

¹⁵Bây giờ, Hi-ram vua Ty-rơ sai các tôi-tớ của mình đến Sa-lô-môn, khi ông nghe rằng họ đã xức dầu cho người làm vua trong chỗ của cha người, vì Hi-ram đã luôn luôn là bạn của Đa-vít. ¹⁶Thế thì Sa-lô-môn nhắn lời tới Hi-ram, nói: ¹⁷"Nhà vua biết rằng Đa-vít cha tôi đã không thể xây một cái đền cho danh GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, vì những cuộc chiến-tranh đã bao-vây người, cho đến khi Đức GIA-VÊ đã đặt chúng dưới lòng bàn chân của người. ¹⁸Nhưng bây giờ, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tôi đã ban cho tôi sự nghỉ-ngơi ở mọi phía; chẳng có cừu- địch, cũng chẳng có biến cố xấu-xa. ¹⁹Và này, tôi định xây một cái đền cho danh GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của tôi, như Đức GIA-VÊ đã phán cùng Đa-vít cha của tôi rằng: 'Con trai người, mà Ta sẽ đặt trên ngai của người *thế* chỗ người, nó sẽ xây cái nhà cho danh Ta.' ²⁰Bây giờ bởi vậy, xin ra lệnh cho họ đốn cho tôi các cây tuyết-tùng từ Li-ban, các tôi-tớ của tôi sẽ ở với các tôi-tớ của ngài; và tôi sẽ trao ngài tiền-công cho các tôi-tớ của ngài, theo mọi điều ngài nói, vì ngài biết rằng chẳng một người nào ở giữa chúng tôi biết đốn gỗ như dân Si-đôn thế nào."

²¹Và xảy ra khi Hi-ram nghe các lời của Sa-lô-môn, người rất vui mừng, và nói: "Ngày nay, đáng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đấng đã ban cho Đa-vít một người con trai khôn-ngoan, *để trị-vì* trên dân vĩ-đại này!" ²²Vì vậy, Hi-ram nhắn *lời* đến Sa-lô-môn, nói: "Tôi đã nghe *sứ-điệp* mà ngài đã gửi cho tôi; tôi sẽ làm điều ngài ước-muốn về gỗ cây tuyết-tùng và gỗ cây tòng. ²³Các tôi-tớ của tôi sẽ đem *chúng* từ Li-ban xuống biển; và tôi sẽ chất chúng thành bè *thả* bằng *đường* biển đến chỗ mà ngài chỉ cho tôi, và tôi sẽ sả chúng ra ở đó, và ngài sẽ mang *chúng* đi. Rồi ngài sẽ hoàn-tất lòng ao-ước của tôi bằng việc cấp lương-thực cho gia-hộ của tôi." ²⁴Thế là Hi-ram giao cho Sa-lô-môn tất cả ước-muốn của người về gỗ cây tòng và cây tuyết-tùng. ²⁵Rồi Sa-lô-môn giao cho Hi-ram 20 ngàn cọt lúa mì làm lương-thực cho gia-hộ của người, và 20 cọt dầu rất trong; Sa-lô-môn giao cho Hi-ram như vậy năm này qua năm nọ. ²⁶Đức GIA-VÊ đã ban cho Sa-lô-môn sự khôn-ngoan y như Ngài đã phán với người; và có hòa-bình giữa Hi-ram và Sa-lô-môn, và hai người lập giao-ước *với nhau*.

¹Bản 1925 là Chương 5 câu 1

1 Các vua 5 27-6.13

Cưỡng-bách lao-công (5.27-5.32)

27Bấy giờ vua Sa-lô-môn áp đặt lao-động cưỡng-bách toàn thể Y-sơ-ra-ên; và các người lao-công cưỡng-bách đếm được là 30 ngàn người. **28**Và người sai họ đến Li-ban, mỗi tháng 10 ngàn theo ca; họ ở Li-ban 1 tháng và 2 tháng ở nhà. Và A-đô-ni-ram coi các người lao-công cưỡng-bách. **29**Bấy giờ Sa-lô-môn có 70 ngàn người vận-tải và 80 ngàn người đào đá trong các núi, **30**ngoài ra Sa-lô-môn còn có 3 ngàn 300 đốc-công *quản lý* công trình và cai-quản các người đang làm công-việc đó. **31**Đoạn nhà vua ra lệnh, và họ khai-thác các đá lớn, các đá quý, để đặt nền cho cái đền bằng đá được cắt đẽo. **32**Thế là thợ xây của Sa-lô-môn, thợ xây của Hi-ram, và các người Ghê-banh cắt đẽo chúng, chuẩn-bị gỗ, và đá để xây đền.

Sa-lô-môn bắt đầu xây đền-thờ (6.1-6.38)

6 **1**Bấy giờ đã xây ra trong năm thứ bốn-trăm-tám-mươi sau khi các con trai Y-sơ-ra-ên đã ra khỏi đất Ê-díp-tô, vào năm thứ tư của triều đại Sa-lô-môn trên Y-sơ-ra-ên, vào tháng Xíp¹ là tháng thứ hai, thì vua khởi-sự xây đền của Đức GIA-VÊ. **2**Về phần cái đền mà vua Sa-lô-môn xây cho Đức GIA-VÊ, bề dài của nó là 60 cu-bít², bề ngang 20 cu-bít, và bề cao 30 cu-bít. **3**Và cái hiên công vòm ở phía trước chính điện dài 20 cu-bít, tương-ứng với bề ngang của đền, và chiều sâu của nó dọc theo mặt tiền của đền là 10 cu-bít. **4**Cũng cho cái đền, người làm các cửa sổ với các khung. **5**Và dựa vào vách tường của đền, người xây các tầng lầu bao quanh các vách tường của đền cả chính điện của đền lẫn nơi thánh *nằm* bên trong; như vậy, người đã làm các phòng bên cạnh tất cả chung-quanh. **6**Tầng thấp nhất rộng 5 cu-bít, tầng giữa rộng 6 cu-bít, còn tầng ba rộng 7 cu-bít; vì bên ngoài người làm các phần nhô ra *trên vách tường* của đền tất cả xung-quanh cột để các cây đã không được đâm vào các vách tường của đền. **7**Và trong khi đền đang được xây, thì nó được xây bằng đá đã được chuẩn-bị nơi mỏ đá, và người ta không nghe tiếng búa, hay riu, hay bất cứ một dụng-cụ bằng sắt nào trong đền trong khi nó đang được xây. **8**Cửa vào cái phòng bên cạnh thấp nhất ở phía hữu của đền; và người ta đi lên bằng cầu thang xoắn đến *tầng* giữa, rồi từ *tầng* giữa đến *tầng* ba. **9**Thế là người cắt đẽo và hoàn-tất nó; rồi người lợp đền bằng các cây xà ngang và các tấm ván bằng *gỗ* cây tuyết-tùng. **10**Người cũng xây các tầng dựa trên toàn-thể đền, mỗi *tầng* 5 cu-bít cao; và chúng được đóng chặt vào đền bằng những cây *gỗ* tuyết-tùng.

11Bấy giờ lời của Đức GIA-VÊ đến cùng Sa-lô-môn, phán: **12**"Về cái đền này mà ngươi đang xây, nếu ngươi sẽ bước đi trong các quy-chê của Ta và thi-hành các giới-luật của Ta, giữ tất cả các điều-răn của Ta bằng việc đi theo chúng, thì Ta sẽ hoàn-thành lời của Ta với ngươi mà Ta đã nói với Đa-vít, cha của ngươi. **13**Và Ta sẽ ngự ở giữa vòng những con trai Y-sơ-ra-ên, và sẽ không bỏ rơi dân Y-sơ-ra-ên của Ta."

¹Xíp: Tháng thứ Hai trong năm, tương đương tháng Tư-Năm

²1 cu-bít bằng khoảng 46cm

1 Kings 5.27-6.13

Conscription of laborers (5.27-5.32)

27Now King Solomon levied forced laborers from all Israel; and the forced laborers numbered 30,000 men. **28**And he sent them to Lebanon, 10,000 a month in relays; they were in Lebanon a month *and* two months at home. And Adoniram was over the forced laborers. **29**Now Solomon had 70,000 transporters, and 80,000 hewers of stone in the mountains, **30**besides Solomon's 3,300 chief deputies who *were* over the project *and* who ruled over the people who were doing the work. **31**Then the king commanded, and they quarried great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with cut stones. **32**So Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites cut them, and prepared the timbers and the stones to build the house.

Solomon begins to build the temple (6.1-6.38)

6 **1**Now it came about in the four hundred and eightieth year after the sons of Israel came out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month of Ziv which is the second month, that he began to build the house of YHWH. **2**As for the house which King Solomon built for YHWH, its length was sixty cubits and its width twenty cubits and its height thirty cubits. **3**And the porch in front of the nave of the house was twenty cubits in length, corresponding to the width of the house, *and* its depth along the front of the house was ten cubits. **4**Also for the house he made windows with *artistic* frames. **5**And against the wall of the house he built stories encompassing the walls of the house around both the nave and the inner sanctuary; thus he made side chambers all around. **6**The lowest story was five cubits wide, and the middle was six cubits wide, and the third was seven cubits wide; for on the outside he made offsets *in the wall* of the house all around in order that *the beams* should not be inserted in the walls of the house. **7**And the house, while it was being built, was built of stone prepared at the quarry, and there was neither hammer nor axe nor any iron tool heard in the house while it was being built. **8**The doorway for the lowest side chamber was on the right side of the house; and they would go up by winding stairs to the middle story, and from the middle to the third. **9**So he built the house and finished it; and he covered the house with beams and planks of cedar. **10**He also built the stories against the whole house, each five cubits high; and they were fastened to the house with timbers of cedar.

11Now the word of YHWH came to Solomon saying, **12**"Concerning this house which you are building, if you will walk in My statutes and execute My ordinances and keep all My commandments by walking in them, then I will carry out My word with you which I spoke to David your father. **13**And I will dwell among the sons of Israel, and will not forsake My people Israel."

1 Kings 6.14-6.37

14So Solomon built the house and finished it. **15**Then he built the walls of the house on the inside with boards of cedar; from the floor of the house to the ceiling he overlaid *the walls* on the inside with wood, and he overlaid the floor of the house with boards of cypress. **16**And he built twenty cubits on the rear part of the house with boards of cedar from the floor to the ceiling; he built *them* for it on the inside as an inner sanctuary, *even* as the most holy place. **17**And the house, that is, the nave in front of *the inner sanctuary*, was forty cubits *long*. **18**And there was cedar on the house within, carved *in the shape* of gourds and open flowers; all was cedar, there was no stone seen. **19**Then he prepared an inner sanctuary within the house in order to place there the ark of the covenant of YHWH. **20**And the inner sanctuary *was* twenty cubits in length, twenty cubits in width, and twenty cubits in height, and he overlaid it with pure gold. He also overlaid the altar with cedar. **21**So Solomon overlaid the inside of the house with pure gold. And he drew chains of gold across the front of the inner sanctuary; and he overlaid it with gold. **22**And he overlaid the whole house with gold, until all the house was finished. Also the whole altar which was by the inner sanctuary he overlaid with gold.

23Also in the inner sanctuary he made two cherubim of olive wood, each ten cubits high. **24**And five cubits *was* the one wing of the cherub and five cubits the other wing of the cherub; from the end of one wing to the end of the other wing were ten cubits. **25**And the other cherub *was* ten cubits; both the cherubim were of the same measure and the same form. **26**The height of the one cherub *was* ten cubits, and so *was* the other cherub. **27**And he placed the cherubim in the midst of the inner house, and the wings of the cherubim were spread out, so that the wing of the one was touching the *one* wall, and the wing of the other cherub was touching the other wall. So their wings were touching each other in the center of the house. **28**He also overlaid the cherubim with gold.

29Then he carved all the walls of the house round about with carved engravings of cherubim, palm trees, and open flowers, inner and outer *sanctuaries*. **30**And he overlaid the floor of the house with gold, inner and outer *sanctuaries*. **31**And for the entrance of the inner sanctuary he made doors of olive wood, the lintel *and* five-sided doorposts. **32**So *he made two* doors of olive wood, and he carved on them carvings of cherubim, palm trees, and open flowers, and overlaid them with gold; and he spread the gold on the cherubim and on the palm trees. **33**So also he made for the entrance of the nave four-sided doorposts of olive wood **34**and two doors of cypress wood; the two leaves of the one door turned on pivots, and the two leaves of the other door turned on pivots. **35**And he carved *on it* cherubim, palm trees, and open flowers; and he overlaid *them* with gold evenly applied on the engraved work. **36**And he built the inner court with three rows of cut stone and a row of cedar beams.

37In the fourth year the foundation of the house of YHWH was laid, in the month of Ziv.

1 Các vua 6.14-6.37

14Thế là, Sa-lô-môn xây cái đền đó và hoàn-tất nó. **15**Đoạn, người đóng các vách của đền ở phía bên trong bằng các tấm ván gỗ tuyết-tùng; từ sàn cho đến trần người ốp *các vách* ở mặt trong bằng gỗ, và người phủ cái sàn của đền bằng các tấm ván cây tòng. **16**Và người ngăn 20 cu-bít ở phía cuối của đền bằng các tấm ván tuyết-tùng từ sàn đến trần; người ngăn nó ở phía trong làm một nơi thánh bên trong, *tức là* làm nơi chí-thánh. **17**Và đền, nghĩa là cái gian giữa ở đằng trước *của nơi thánh bên trong*, dài 40 cu-bít. **18**Và có gỗ tuyết-tùng trên đền ở phía bên trong, được chạm *thành hình* các quả bầu quả bí và các bông nở; tất cả đều bằng gỗ tuyết-tùng, không thấy một hòn đá nào cả. **19**Đoạn người chuẩn-bị một nơi thánh bên trong, ở bên trong đền, để đặt rương giao-ước của Đức GIA-VÊ ở đó. **20**Và nơi thánh bên trong, dài 20 cu-bít, ngang 20 cu-bít, và cao 20 cu-bít, người ốp nó bằng vàng ròng. Người cũng ốp bàn-thờ bằng cây tuyết-tùng. **21**Thế là Sa-lô-môn ốp phía bên trong đền bằng vàng ròng. Và người giăng các dây xích bằng vàng ngang trước nơi thánh bên trong; và người mạ nó bằng vàng. **22**Và người ốp cả đền bằng vàng, cho đến khi toàn thể đền được hoàn-tất. Và toàn-thể bàn-thờ ở bên cạnh nơi thánh bên trong, người cũng mạ bằng vàng.

23Cũng trong nơi thánh bên trong người làm 2 chê-rúp bằng gỗ cây ô-li-ve, mỗi chê-rúp cao 10 cu-bít. **24**Và cánh này của chê-rúp rộng 5 cu-bít và cánh kia của *cùng một* chê-rúp rộng 5 cu-bít; từ đầu cánh này đến đầu cánh kia là 10 cu-bít. **25**Và chê-rúp kia *cũng* 10 cu-bít; cả 2 chê-rúp đều có cùng một kích-thước và cùng một hình-dáng. **26**Chê-rúp này cao 10 cu-bít, chê-rúp kia cũng thế. **27**Và người để các chê-rúp ở giữa đền bên trong, các cánh của các chê-rúp đều sè ra, ngõ hầu cánh của chê-rúp này đụng vách này, và cánh chê-rúp kia đụng vách kia. Thế là cánh của chúng đụng nhau tại chính giữa đền. **28**Người cũng mạ các chê-rúp bằng vàng.

29Rồi người chạm tất cả các vách của đền ở chung quanh bằng hình chạm các chê-rúp, những cây chà-là, và các bông nở *các nơi thánh* bên trong và bên ngoài. **30**Và người phủ sàn đền bằng vàng, *các nơi thánh* bên trong và bên ngoài. **31**Và cho lối vào nơi thánh bên trong, người làm các cửa bằng gỗ ô-li-ve, mi cửa và các cột cửa có năm mặt. **32**Thế là *người làm 2* cái cửa bằng gỗ ô-li-ve, và người chạm trên chúng hình chạm những chê-rúp, những cây chà-là, và các bông nở, rồi mạ chúng bằng vàng; và người tráng vàng lên các chê-rúp và lên những cây chà-là. **33**Cũng như thế người làm cho lối vào của gian giữa những cây cột có bốn mặt bằng gỗ cây ô-li-ve **34**và hai cột cửa bằng gỗ cây tòng; hai cánh của cửa này quay trên các trục đứng, và hai cánh của cửa kia *cũng* quay trên các trục đứng. **35**Và người chạm các chê-rúp, các cây chà-là và các bông nở *trên nó*; rồi người mạ chúng bằng vàng tráng đều trên vật chạm. **36**Và người xây cái sân trong với ba hàng đá đẽo và một hàng các cây xà ngang bằng gỗ tuyết-tùng.

37Vào năm thứ tư nền của đền của Đức GIA-VÊ được đặt xong, trong tháng Xíp.

1 Các vua 6.38-7.17

³⁸Và vào năm thứ mười-một, vào tháng Bu-lo¹, là tháng thứ tám, thì đền được hoàn-tất trọn tất cả các phần của nó và theo tất cả đề-án của nó. Thế là người tốn 7 năm để xây nó.

Sa-lô-môn xây cung-điện cho mình (7.1-7.12)

7 ¹Bấy giờ Sa-lô-môn cất cung-điện cho mình trong 13 năm, và vua xây xong tất cả cung-điện của mình. ²Và người xây cung-điện ở rừng Li-ban; bề dài của nó là 100 cu-bít, bề ngang của nó là 50 cu-bít, và bề cao của nó là 30 cu-bít, trên bốn hàng cột gỗ tuyết-tùng, có các xà ngang bằng gỗ tuyết-tùng trên những cột đó. ³Và trần các phòng bên cạnh, ở trên 45 cột, 15 cột mỗi hàng, được đóng bằng ván gỗ tuyết-tùng. ⁴Và có các khung cửa-sổ trong ba hàng, cửa-sổ đối diện với cửa-sổ trong ba dãy. ⁵Và tất cả các khung cửa và các trụ cửa đều có khung hình vuông, và cửa-sổ này đối diện cửa-sổ kia theo ba dãy. ⁶Rồi người xây cái đại-sảnh có các trụ, bề dài của nó là 50 cu-bít, bề rộng của nó là 30 cu-bít, và một cái hiên công vòm ở phía trước chúng; các trụ và ngưỡng cửa ở phía trước chúng. ⁷Và người cũng xây sảnh đường đặt ngai, nơi người sẽ phán-xét, sảnh đường phán-xét; và nó được đóng bằng ván gỗ tuyết-tùng từ nền đến trần. ⁸Và cung của người nơi người sẽ sống, cái sân khác từ sảnh đường đi vào phía trong, cũng tinh xảo như vậy. Người cũng xây một cung như sảnh đường này cho con gái của Pha-ra-ôn, mà Sa-lô-môn đã cưới.

⁹Tất cả kiến trúc này đều bằng đá quý, bằng đá được cắt theo kích thước, được cửa bằng cửa, bên trong và bên ngoài; ngay cả từ nền đến đỉnh tường, và ở bên ngoài đến cái sân lớn cũng vậy.

¹⁰Và nền thì bằng đá quý, cả các tầng đá lớn, các hòn đá 10 cu-bít và các hòn đá 8 cu-bít. ¹¹Và ở phía trên cái nền là các đá quý, đá cắt theo kích thước, và gỗ tuyết-tùng. ¹²Thế là cái sân lớn bao xung-quanh có 3 hàng đá cắt và 1 hàng các cây xà ngang gỗ tuyết-tùng, y như cái sân trong của đền Đức GIA-VÊ, và cái hiên công vòm của đền.

Việc làm của Hiram trong đền-thờ (7.13-7.51)

¹³Bấy giờ vua Sa-lô-môn sai đưa Hiram đến từ Ty-ơ. ¹⁴Ông là con trai của một bà góa từ chi-tộc Nép-ta-li, và cha của ông là một người ở Ty-ơ, một thợ đồng; và ông đây khôn-ngoa, hiểu-biết, kỹ-năng để làm bất cứ công-việc gì bằng đồng. Vì vậy ông đến cùng vua Sa-lô-môn và làm tất cả mọi công-việc của mình.

¹⁵Ông đúc 2 trụ bằng đồng; một trụ cao 18 cu-bít, và một sợi dây dài 12 cu-bít đo chu-vi của cả hai trụ. ¹⁶Ông cũng đúc 2 chóp trụ bằng đồng để đặt trên các đỉnh trụ; bề cao của chóp trụ này là 5 cu-bít và bề cao của chóp trụ kia cũng là 5 cu-bít. ¹⁷Có các lưới có ô và các vành bện bằng các dây chuyền nhỏ cho 2 chóp trụ, đặt trên đỉnh của 2 trụ; 7 lưới cho đầu trụ này và 7 cho đầu trụ kia.

¹Bu-lo: tháng thứ Tám trong năm, tương đương tháng Mười Một-Mười Hai

1 Kings 6.38-7.17

³⁸And in the eleventh year, in the month of Bul, which is the eighth month, the house was finished throughout all its parts and according to all its plans. So he was seven years in building it.

Solomon builds his palace (7.1-7.12)

7 ¹Now Solomon was building his own house thirteen years, and he finished all his house. ²And he built the house of the forest of Lebanon; its length was 100 cubits and its width 50 cubits and its height 30 cubits, on four rows of cedar pillars with cedar beams on the pillars. ³And it was paneled with cedar above the side chambers which were on the 45 pillars, 15 in each row. ⁴And there were artistic window frames in three rows, and window was opposite window in three ranks. ⁵And all the doorways and doorposts had squared artistic frames, and window was opposite window in three ranks. ⁶Then he made the hall of pillars; its length was 50 cubits and its width 30 cubits, and a porch was in front of them and pillars and a threshold in front of them. ⁷And he made the hall of the throne where he was to judge, the hall of judgment, and it was paneled with cedar from floor to floor. ⁸And his house where he was to live, the other court inward from the hall, was of the same workmanship. He also made a house like this hall for Pharaoh's daughter, whom Solomon had married.

⁹All these were of costly stones, of stone cut according to measure, sawed with saws, inside and outside; even from the foundation to the coping, and so on the outside to the great court.

¹⁰And the foundation was of costly stones, even large stones, stones of ten cubits and stones of eight cubits. ¹¹And above were costly stones, stone cut according to measure, and cedar. ¹²So the great court all around had three rows of cut stone and a row of cedar beams even as the inner court of the house of YHWH, and the porch of the house.

Hiram's work in the temple (7.13-7.51)

¹³Now King Solomon sent and brought Hiram from Tyre. ¹⁴He was a widow's son from the tribe of Naphtali, and his father was a man of Tyre, a worker in bronze; and he was filled with wisdom and understanding and skill for doing any work in bronze. So he came to King Solomon and performed all his work.

¹⁵And he fashioned the two pillars of bronze; eighteen cubits was the height of one pillar, and a line of twelve cubits measured the circumference of both. ¹⁶He also made two capitals of molten bronze to set on the tops of the pillars; the height of the one capital was five cubits and the height of the other capital was five cubits. ¹⁷There were nets of network and twisted threads of chainwork for the capitals which were on the top of the pillars; seven for the one capital and seven for the other capital.

1 Kings 7.18-7.36

¹⁸So he made the pillars, and two rows around on the one network to cover the capitals which were on the top of the pomegranates; and so he did for the other capital. ¹⁹And the capitals which *were* on the top of the pillars in the porch were of lily design, four cubits. ²⁰And *there were* capitals also on the two pillars, even above *and* close to the rounded projection which was beside the network; and the pomegranates *numbered* two hundred in rows around both capitals. ²¹Thus he set up the pillars at the porch of the nave; and he set up the right pillar and named it Jachin, and he set up the left pillar and named it Boaz. ²²And on the top of the pillars was lily design. So the work of the pillars was finished.

²³Now he made the *large basin called the sea* of cast metal ten cubits from brim to brim, circular in form, and its height was five cubits, and thirty cubits in circumference. ²⁴And under its brim gourds went around encircling it ten to a cubit, completely surrounding the sea; the gourds were in two rows, cast with the rest. ²⁵It stood on twelve oxen, three facing north, three facing west, three facing south, and three facing east; and the sea *was set* on top of them, and all their rear parts *turned* inward. ²⁶And it was a handbreadth thick, and its brim was made like the brim of a cup, *as a lily blossom*; it could hold two thousand baths.

²⁷Then he made the ten stands of bronze; the length of each stand was four cubits and its width four cubits and its height three cubits. ²⁸And this was the design of the stands: they had borders, even borders between the frames, ²⁹and on the borders which were between the frames *were* lions, oxen and cherubim; and on the frames there *was* a pedestal above, and beneath the lions and oxen *were* wreaths of hanging work. ³⁰Now each stand had four bronze wheels with bronze axles, and its four feet had supports; beneath the basin *were* cast supports with wreaths at each side. ³¹And its opening inside the crown at the top *was* a cubit, and its opening *was* round like the design of a pedestal, a cubit and a half; and also on its opening *there were* engravings, and their borders were square, not round. ³²And the four wheels *were* underneath the borders, and the axles of the wheels *were* on the stand. And the height of a wheel *was* a cubit and a half. ³³And the workmanship of the wheels *was* like the workmanship of a chariot wheel. Their axles, their rims, their spokes, and their hubs *were* all cast. ³⁴Now *there were* four supports at the four corners of each stand; its supports *were* part of the stand itself. ³⁵And on the top of the stand *there was* a circular form half a cubit high, and on the top of the stand its stays and its borders *were* part of it. ³⁶And he engraved on the plates of its stays and on its borders, cherubim, lions and palm trees, according to the clear space on each, with wreaths *all* around.

1 Các vua 7.18-7.36

¹⁸Ông làm các trụ như thế, và 2 hàng *ván* xung-quanh trên mạng-lưới bọc phủ các đầu trụ ở trên đầu chót có các trái lựu; và ông cũng làm như thế cho đầu trụ kia. ¹⁹Và các chóp trụ ở trên đầu các trụ nơi hiên cổng vòm đều có trang-trí hoa huệ, 4 cu-bít. ²⁰Và các chóp trụ cũng ở trên 2 trụ, tức là ở phía trên và sát với cái nhô lên mãi tròn ở gần cái mạng-lưới; và các trái lựu *đếm được* 200 thành 2 hàng vòng quanh cả 2 đầu trụ. ²¹Như vậy, ông dựng lên những trụ nơi hiên vòm cổng của gian giữa; rồi ông dựng trụ bên hữu lên và đặt tên cho nó là Gia-kin⁽¹⁾, rồi ông dựng trụ bên tả lên và đặt tên cho nó là Bô-ô⁽²⁾. ²²Và ở trên đầu các trụ có trang-trí hoa huệ. Thế là việc làm các trụ hoàn-tất.

²³Bấy giờ ông đúc một “cái bể”⁽³⁾ 10 cu-bít từ mép này đến mép kia, theo hình tròn, chiều cao của nó là 5 cu-bít, và chu-vi là 30 cu-bít. ²⁴Và dưới mép của nó, có các trái bầu chạy quanh nó 10 *cái* một cu-bít, hoàn-toàn bao quanh cái bể; các trái bầu được *xếp* thành 2 hàng, đúc với phần còn lại. ²⁵*Cái bể* đứng trên 12 con bò, 3 *con* hướng mặt về phía bắc, 3 *con* hướng mặt về phía tây, 3 *con* hướng mặt về phía nam, và 3 *con* hướng mặt về phía đông; và cái bể được *đặt* trên lưng chúng, và mông của chúng *quay vào nhau* phía trong. ²⁶Và nó dày một gang tay, và mép của nó được làm giống như mép của cái tách, *như* một bông-huệ nở; nó chứa được 2 ngàn bát⁽⁴⁾.

²⁷Đoạn ông làm 10 viên tảng bằng đồng; chiều dài mỗi viên tảng là 4 cu-bít, chiều rộng của nó là 4 cu-bít, và chiều cao của nó là 3 cu-bít. ²⁸Và đây là thiết-kế của viên tảng: chúng có các đường viền, tức là các đường viền giữa các khung, ²⁹và trên các đường viền ở giữa các khung đó có các con sư-tử, các con bò và các chê-rúp; trên các khung đó có một cái đôn ở trên, và phía dưới các con sư-tử và con bò là các vành hoa treo. ³⁰Bấy giờ mỗi viên tảng có 4 bánh xe bằng đồng với các trục bằng đồng, và 4 chân của nó có các đế chống; ở bên dưới cái chậu là các đế chống được đúc với các vành hoa ở mỗi bên. ³¹Và cái miệng của nó ở bên trong đỉnh đầu ở trên đầu *sâu* 1 cu-bít, và cái miệng của nó tròn như thiết-kế của cái đôn, *rộng* 1 cu-bít rưỡi; và cũng trên cái miệng của nó có các hình chạm trổ, các đường viền chúng thì vuông, chớ không phải tròn. ³²Còn 4 bánh xe thì ở phía dưới các đường viền, và các trục bánh xe *thì ở* trên viên tảng. Bề cao bánh xe là 1 cu-bít rưỡi. ³³Kỹ xảo làm các bánh xe giống như kỹ xảo làm bánh xe ngựa. Các trục của chúng, các vành chúng, những cây cắm của chúng, và các đùm của chúng đều được đúc hết. ³⁴Bấy giờ, có 4 cái đế chống ở 4 góc của mỗi viên tảng; các đế chống của nó là một phần của chính viên tảng. ³⁵Và ở trên đỉnh đầu của viên tảng có một hình tròn cao nửa cu-bít, và ở trên đỉnh viên tảng, các đường vòng của nó và các đường viền của nó là một phần của viên tảng. ³⁶Và ông chạm trên các tảng có các đường vòng của nó và trên các đường viền của nó, những chê-rúp, các sư-tử, và những cây chà-là theo chỗ trống của mỗi thứ, với các vành hoa xung-quanh.

¹Gia-kin nghĩa là: người phải vững-lập

²Bô-ô nghĩa là: trong nó là sức-lực

³tức là: bể chứa chất lỏng rất lớn (xem câu 26)

⁴một bát bằng khoảng 22-23 lít

1 Các vua 7.37-8.4

³⁷Ông làm 10 viên táng giống cái nầy: hết thảy chúng đều đúc một kiểu, một cỡ, và một dáng như nhau. ³⁸Và ông cũng làm 10 cái chậu bằng đồng, một chậu chứa 40 bát; mỗi chậu là 4 cu-bít, và trên mỗi một của 10 viên táng là một cái chậu. ³⁹Rồi ông đặt các viên táng: 5 cái ở bên hữu đền và 5 cái ở bên tả đền; và ông đặt cái *bể bằng kim-loại* đúc ở bên hữu đền về phía đông hướng về phương nam.

⁴⁰Bấy giờ Hi-ram làm những cái chậu, những cái xêng, và những cái bát. Thế là Hi-ram làm xong tất cả công việc mà ông đã làm cho vua Sa-lô-môn *trong* đền của ĐỨC GIA-VÊ: ⁴¹hai cái trụ và 2 cái bát của chóp trụ trên đỉnh 2 trụ ấy, và 2 cái lưới bao 2 cái bát của đầu trụ tròn trên đỉnh trụ; ⁴²400 cái lưới cho 2 cái lưới, 2 hàng những trái lưới cho mỗi cái lưới để bao 2 cái bát của đầu trụ trên đỉnh trụ; ⁴³10 viên táng với 10 cái chậu trên các viên táng ấy; ⁴⁴và một cái bể cùng 12 con bò đực *đặt* dưới cái bể; ⁴⁵các chảo, các xêng, và các bát; tức là tất cả khí cụ mà Hi-ram làm cho vua Sa-lô-môn *trong* đền của ĐỨC GIA-VÊ đều bằng đồng đánh bóng. ⁴⁶Trong đồng bằng sông Giô-đanh, nhà vua đúc chúng ở nơi vùng đất sét giữa Su-côt và Xát-than. ⁴⁷Và Sa-lô-môn *không* cân tất cả các khí cụ, vì chúng quá nhiều; sức nặng của đồng không thể được xác minh.

⁴⁸Và Sa-lô-môn lại làm mọi bàn-ghế ở *trong* đền ĐỨC GIA-VÊ: bàn-thờ bằng vàng và cái bàn có bánh Trưng-hiến cũng bằng vàng; ⁴⁹các chân đèn, 5 cái ở bên hữu và 5 cái ở bên tả, ở phía trước nơi thánh ở bên trong, bằng vàng ròng; những hoa, các đèn và những cái kẹp, bằng vàng; ⁵⁰những cái tách, những cây cái kéo cắt tim đèn, bát, muỗng, và chảo đựng tro bằng vàng ròng; các chốt cửa dùng cho những cái cửa của cái đèn ở bên trong, là nơi chí-thánh, và dùng cả cho những cái cửa của đèn, *nghĩa* là, của cái gian giữa đèn, đều bằng vàng.

⁵¹Như vậy mọi việc mà vua Sa-lô-môn làm *trong* đền ĐỨC GIA-VÊ đều được hoàn-tất. Và Sa-lô-môn đem vào các đồ vật mà cha của mình là Đa-vít đã hiến-dâng, bạc, vàng, và các khí cụ, và người để chúng trong các kho-tàng của đền ĐỨC GIA-VÊ.

Rương giao ước được đem vào trong đền-thờ (8.1-8.11)

8 ¹Đoạn Sa-lô-môn tập-hợp các trưởng-lão Y-sơ-ra-ên và tất cả các tộc-trưởng các chi-tộc, các vị lãnh-đạo *gia-hộ* của tổ-phụ của những con trai Y-sơ-ra-ên, đến cùng vua Sa-lô-môn tại Giê-ru-sa-lem, dâng đem rương giao-ước của ĐỨC GIA-VÊ lên từ thành Đa-vít, tức là Si-ôn. ²Và tất cả các người Y-sơ-ra-ên họ nhóm lại đến cùng vua Sa-lô-môn tại buổi lễ, trong tháng Ê-tha-ninh, là tháng thứ bảy. ¹³Lúc đó, tất cả các trưởng-lão Y-sơ-ra-ên đến, và các thầy tế-lễ mang cái rương lên. ⁴Và họ đem rương của ĐỨC GIA-VÊ lên, cái lều hội-kiến, và tất cả những khí cụ thánh, ở trong cái lều; các thầy tế-lễ và những người Lê-vi đem chúng lên.

¹ trong đương tháng Mười-Mười Một

1 Kings 7.37-8.4

³⁷He made the ten stands like this: all of them had one casting, one measure and one form. ³⁸And he made ten basins of bronze, one basin held forty baths; each basin was four cubits, and on each of the ten stands was one basin. ³⁹Then he set the stands, five on the right side of the house and five on the left side of the house; and he set the sea of cast metal on the right side of the house eastward toward the south.

⁴⁰Now Hiram made the basins and the shovels and the bowls. So Hiram finished doing all the work which he performed for King Solomon in the house of YHWH: ⁴¹the two pillars and the two bowls of the capitals which were on the top of the two pillars, and the two networks to cover the two bowls of the capitals which were on the top of the pillars; ⁴²and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network to cover the two bowls of the capitals which were on the tops of the pillars; ⁴³and the ten stands with the ten basins on the stands; ⁴⁴and the one sea and the twelve oxen under the sea; ⁴⁵and the pails and the shovels and the bowls; even all these utensils which Hiram made for King Solomon in the house of YHWH were of polished bronze. ⁴⁶In the plain of the Jordan the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan. ⁴⁷And Solomon left all the utensils unweighed, because they were too many; the weight of the bronze could not be ascertained.

⁴⁸And Solomon made all the furniture which was in the house of YHWH: the golden altar and the golden table on which was the bread of the Presence; ⁴⁹and the lampstands, five on the right side and five on the left, in front of the inner sanctuary, of pure gold; and the flowers and the lamps and the tongs, of gold; ⁵⁰and the cups and the snuffers and the bowls and the spoons and the firepans, of pure gold; and the hinges both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, that is, of the nave, of gold.

⁵¹Thus all the work that King Solomon performed in the house of YHWH was finished. And Solomon brought in the things dedicated by his father David, the silver and the gold and the utensils, and he put them in the treasuries of the house of YHWH.

The ark is brought to the temple (8.1-8.11)

8 ¹Then Solomon assembled the elders of Israel and all the heads of the tribes, the leaders of the fathers' households of the sons of Israel, to King Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of YHWH from the city of David, which is Zion. ²And all the men of Israel assembled themselves to King Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month. ³Then all the elders of Israel came, and the priests took up the ark. ⁴And they brought up the ark of YHWH and the tent of meeting and all the holy utensils, which were in the tent; the priests and the Levites brought them up.

1 Kings 8.5-8.22

⁵And King Solomon and all the congregation of Israel, who were assembled to him, were with him before the ark, sacrificing so many sheep and oxen they could not be counted or numbered. ⁶Then the priests brought the ark of the covenant of YHWH to its place, into the inner sanctuary of the house, to the most holy place, under the wings of the cherubim. ⁷For the cherubim spread *their* wings over the place of the ark, and the cherubim made a covering over the ark and its poles from above. ⁸But the poles were so long that the ends of the poles could be seen from the holy place before the inner sanctuary, but they could not be seen outside; and they are there to this day. ⁹There was nothing in the ark except the two tablets of stone which Moses put there at Horeb, where YHWH made a covenant with the sons of Israel, when they came out of Egypt. ¹⁰And it came about when the priests came forth from the holy place, that the cloud filled the house of YHWH, ¹¹so that the priests could not stand to minister because of the cloud, for the glory of YHWH filled the house of YHWH.

Solomon addresses the people (8.12-8.21)

¹²Then Solomon said,

"YHWH has said that He would dwell in the thick cloud.

¹³"I have surely built Thee a lofty house,
A place for Thy dwelling forever."

¹⁴Then the king turned his face about and blessed all the assembly of Israel, while all the assembly of Israel was standing. ¹⁵And he said, "Blessed be YHWH, the God of Israel, who spoke with His mouth to my father David and has fulfilled *it* with His hand, saying, ¹⁶Since the day that I brought My people Israel from Egypt, I did not choose a city out of all the tribes of Israel *in which* to build a house that My name might be there, but I chose David to be over My people Israel.' ¹⁷Now it was in the heart of my father David to build a house for the name of YHWH, the God of Israel. ¹⁸But YHWH said to my father David, 'Because it was in your heart to build a house for My name, you did well that it was in your heart. ¹⁹Nevertheless you shall not build the house, but your son who is to come forth from your loins, he shall build the house for My name.' ²⁰Now YHWH has fulfilled His word which He spoke; for I have risen in place of my father David and sit on the throne of Israel, as YHWH spoke, and have built the house for the name of YHWH, the God of Israel. ²¹And there I have set a place for the ark, in which is the covenant of YHWH, which He made with our fathers when He brought them from the land of Egypt."

Solomon's prayer of dedication of the temple (8.22-8.53)

²²Then Solomon stood before the altar of YHWH in the presence of all the assembly of Israel and spread out his hands toward heaven.

1 Các vua 8.5-8.22

⁵Và vua Sa-lô-môn và tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên, là những người được tập-hợp cùng vua, *đứng* với vua trước cái rương, hiến-tế rất nhiều chiên và bò *đền nổi* họ không thể tính hay đếm được. ⁶Rồi các thầy tế-lễ đem rương giao-ước của Đức GIA-VÊ đến chỗ của nó, vào ở trong nơi thánh ở bên trong của đền, *tức là* đền nơi chí-thánh, dưới cánh của những chê-rúp. ⁷Vì các chê-rúp sè cánh *của chúng* ra trên chỗ cái rương, những chê-rúp làm vật che phủ cái rương và các đòn khiêng của nó từ bên trên. ⁸Nhưng các đòn *khiêng* dài đến nổi các đầu của các đòn có thể được nhìn thấy từ nơi chí-thánh ở phía trước nơi thánh bên trong, nhưng chúng không có thể thấy được ở bên ngoài; chúng ở chỗ đó cho đến ngày nay. ⁹Chẳng có cái gì trong rương ngoài trừ hai bảng đá mà Môi-se đã đặt ở đó tại Hô-rếp, nơi Đức GIA-VÊ lập giao-ước với các con trai Y-sơ-ra-ên, khi họ ra khỏi Ê-díp-tô. ¹⁰Rồi xây ra khi các thầy tế-lễ đi tới từ nơi thánh, thì có mây chiếm đầy đền Đức GIA-VÊ, ¹¹đến nổi các thầy tế-lễ không có thể đứng để hầu-việc vì mây này, vì vinh-quang của Đức GIA-VÊ chiếm đầy đền của Đức GIA-VÊ.

Sa-lô-môn huân-thị dân chúng (8.12-8.21)

¹²Rồi Sa-lô-môn nói:

"Đức GIA-VÊ đã phán Ngài ngự trong đám mây dày.

¹³"Hẳn con đã xây cho Chúa một đền thờ nguy nga,
Một nơi để Chúa ngự mãi mãi."

¹⁴Đoạn nhà vua xoay quanh mặt mình và chúc phước tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên, trong khi tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên đang đứng. ¹⁵Và người nói: "Đấng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã phán với miệng của Ngài cùng cha Đa-vít của ta và đã làm ứng-nghiệm *lời ấy* bởi tay Ngài, rằng: ¹⁶Từ ngày Ta đã đem dân Y-sơ-ra-ên của Ta đến từ Ê-díp-tô, Ta đã chẳng chọn một thành nào ra từ tất cả những chi-tộc Y-sơ-ra-ên để xây tại đó một cái đền để danh Ta có thể ở đó, nhưng Ta đã chọn Đa-vít để coi dân Y-sơ-ra-ên của Ta.' ¹⁷Bây giờ, trong tâm cha Đa-vít của ta đã có ý xây một đền cho danh Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI Y-sơ-ra-ên. ¹⁸Nhưng Đức GIA-VÊ đã phán cùng cha Đa-vít của ta: 'Bởi vì trong tâm ngươi đã có ý xây một đền cho danh Ta, ngươi đã giỏi vì nó trong tâm của ngươi. ¹⁹Tuy nhiên, ngươi sẽ không được xây đền ấy, nhưng con trai của ngươi, là kẻ sẽ ra ngoài từ hông của ngươi, nó sẽ xây đền ấy cho danh Ta.' ²⁰Bây giờ Đức GIA-VÊ đã làm ứng-nghiệm lời của Ngài mà Ngài đã phán; vì ta đã chỗi dậy trong chỗ của cha Đa-vít ta và ngồi trên ngôi Y-sơ-ra-ên, như Đức GIA-VÊ đã phán, và đã xây xong đền *này* cho danh Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. ²¹Và ở đó ta đã để một chỗ cho cái rương, trong đó có giao-ước của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã lập với tổ-phụ chúng ta khi Ngài đem họ ra khỏi đất Ê-díp-tô."

Lời cầu-nguyện của Sa-lô-môn cho sự dâng-hiến đền-thờ (8.22-8.53)

²²Đoạn Sa-lô-môn đứng trước bàn-thờ Đức GIA-VÊ trong sự hiện-diện tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên và đang rộng hai tay của mình hướng lên trời.

1 Các vua 8.23-8.36

²³Và người nói: "Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên! Chẳng có một Đức Chúa TRỜI⁽¹⁾ nào giống như Chúa trong trời cao hoặc dưới đất thấp, Đấng giữ giao-ước và *tó* lòng ân-cần yêu-thương đối với các tôi-tớ của Chúa, bước đi trước mặt Chúa với tất cả tâm-lòng mình, ²⁴là Đấng đã giữ *lời* với kẻ tôi-tớ của Chúa, cha của con Đa-vít, là *lời* mà Chúa đã phán với ông; quả thật, Chúa đã phán bằng miệng của Chúa và đã làm ứng-nghiệm nó với bàn tay Chúa như ngày này. ²⁵Bởi vậy bây giờ, Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, xin giữ với tôi-tớ Đa-vít của Chúa là cha của con *lời* mà Chúa đã phán với ông, rằng: 'Người sẽ chẳng thiếu một người nam nào đăng ngôi trên ngôi Y-sơ-ra-ên, duy chỉ các con trai người để ý đến đường-lối của chúng để bước đi trước mặt Ta như người đã bước đi.' ²⁶Bởi vậy bây giờ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên ôi, xin cho *lời* của Chúa, con cầu-xin Chúa, được khẳng-định mà Chúa đã phán với tôi-tớ Chúa là cha Đa-vít của con.

²⁷"Nhưng Đức Chúa TRỜI quả thật sẽ ngự trên trái đất sao? Kia, trời và bầu trời có các tầng trời *còn* không có thể chứa Chúa được thay, kể gì đền này mà con vừa xây xong! ²⁸Tuy vậy, xin đoái đến *lời* cầu-nguyện của kẻ tôi-tớ này của Chúa và sự nài-xin của nó, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con ôi, để lắng-nghe tiếng kêu-cầu và *lời* cầu-nguyện mà kẻ tôi-tớ này của Chúa đang cầu-nguyện trước mặt Chúa ngày hôm nay; ²⁹rằng các mắt của Chúa mở ra⁽²⁾ hướng về đền này cả đêm lẫn ngày, hướng về nơi mà Chúa đã phán: 'Danh Ta sẽ ở đó,' để lắng-nghe *lời* cầu-nguyện mà tôi-tớ của Chúa sẽ cầu-nguyện hướng về chỗ này. ³⁰Và xin lắng nghe sự nài-xin của tôi-tớ của Chúa và của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, khi họ cầu-nguyện hướng về chỗ này; xin Chúa nghe trong trời, nơi ngự của Chúa; xin nghe và xin tha-thứ.

³¹"Nếu một người phạm tội chống người láng-giềng của hắn và bị bắt phải thề, và hắn đến thề trước bàn-thờ của Chúa trong đền này, ³²xin Chúa trong trời nghe và hành-động, phán-xét các tôi-tớ của Chúa, lên án kẻ ác bằng cách đem đường-lối của hắn *đổ lại* trên chính đầu của hắn mà xưng công-chính cho kẻ công-chính bằng cách ban cho hắn tùy theo sự công-chính của hắn.

³³"Khi dân Y-sơ-ra-ên của Chúa bị đánh hạ trước một kẻ thù, bởi vì họ đã phạm tội chống Chúa, nếu họ trở lại cùng Chúa và xưng-nhận danh của Chúa và cầu-nguyện cùng nài-xin Chúa trong đền này, ³⁴xin Chúa trong trời hãy nghe, và tha-thứ tội của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, và xin đem họ trở về đất mà Chúa đã ban cho tổ-phụ họ.

³⁵"Khi các tầng trời bị đóng chặt và không có mưa, vì họ đã phạm tội chống Chúa, rồi họ cầu-nguyện hướng về chỗ này mà thừa-nhận danh của Chúa và xây bỏ tội-lỗi của họ khi Chúa làm họ đau-khổ, ³⁶xin Chúa trong trời hãy nghe mà tha-thứ tội của các tôi-tớ Chúa và *tội* của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, thật ra, xin dạy họ đường-lối tốt-lành mà họ phải bước đi. Và xin giáng mưa trên đất của Chúa, đất mà Chúa đã ban cho dân của Chúa làm của thừa-kế.

¹hay: thần nào

²hay: đoái-xem

1 Kings 8.23-8.36

²³And he said, "O YHWH, the God of Israel, there is no God like Thee in heaven above or on earth beneath, who art keeping covenant and *showing* lovingkindness to Thy servants who walk before Thee with all their heart, ²⁴who hast kept with Thy servant, my father David, that which Thou hast spoken to him; indeed, Thou hast spoken with Thy mouth and hast fulfilled it with Thy hand as it is this day. ²⁵Now therefore, O YHWH, the God of Israel, keep with Thy servant David my father that which Thou hast spoken to him, saying, 'You shall not lack a man to sit on the throne of Israel, if only your sons take heed to their way to walk before Me as you have walked.' ²⁶Now therefore, O God of Israel, let Thy word, I pray Thee, be confirmed which Thou hast spoken to Thy servant, my father David.

²⁷"But will God indeed dwell on the earth? Behold, heaven and the heaven of heavens cannot contain Thee, how much less this house which I have built! ²⁸Yet have regard to the prayer of Thy servant and to his supplication, O YHWH my God, to listen to the cry and to the prayer which Thy servant prays before Thee today; ²⁹that Thine eyes may be open toward this house night and day, toward the place of which Thou hast said, 'My name shall be there,' to listen to the prayer which Thy servant shall pray toward this place. ³⁰And listen to the supplication of Thy servant and of Thy people Israel, when they pray toward this place; hear Thou in heaven Thy dwelling place; hear and forgive.

³¹"If a man sins against his neighbor and is made to take an oath, and he comes *and* takes an oath before Thine altar in this house, ³²then hear Thou in heaven and act and judge Thy servants, condemning the wicked by bringing his way on his own head and justifying the righteous by giving him according to his righteousness.

³³"When Thy people Israel are smitten before an enemy, because they have sinned against Thee, if they turn to Thee again and confess Thy name and pray and make supplication to Thee in this house, ³⁴then hear Thou in heaven, and forgive the sin of Thy people Israel, and bring them back to the land which Thou didst give to their fathers.

³⁵"When the heavens are shut up and there is no rain, because they have sinned against Thee, and they pray toward this place and confess Thy name and turn from their sin when Thou dost afflict them, ³⁶then hear Thou in heaven and forgive the sin of Thy servants and of Thy people Israel, indeed, teach them the good way in which they should walk. And send rain on Thy land, which Thou hast given Thy people for an inheritance.

1 Kings 8.37-8.52

37"If there is famine in the land, if there is pestilence, if there is blight *or* mildew, locust *or* grasshopper, if their enemy besieges them in the land of their cities, whatever plague, whatever sickness there is, 38whatever prayer or supplication is made by any man *or* by all Thy people Israel, each knowing the affliction of his own heart, and spreading his hands toward this house; 39then hear Thou in heaven Thy dwelling place, and forgive and act and render to each according to all his ways, whose heart Thou knowest, for Thou alone dost know the hearts of all the sons of men, 40that they may fear Thee all the days that they live in the land which Thou hast given to our fathers.

41"Also concerning the foreigner who is not of Thy people Israel, when he comes from a far country for Thy name's sake 42(for they will hear of Thy great name and Thy mighty hand, and of Thine outstretched arm); when he comes and prays toward this house, 43hear Thou in heaven Thy dwelling place, and do according to all for which the foreigner calls to Thee, in order that all the peoples of the earth may know Thy name, to fear Thee, as *do* Thy people Israel, and that they may know that this house which I have built is called by Thy name.

44"When Thy people go out to battle against their enemy, by whatever way Thou shalt send them, and they pray to YHWH toward the city which Thou hast chosen and the house which I have built for Thy name, 45then hear in heaven their prayer and their supplication, and maintain their right.

46"When they sin against Thee (for there is no man who does not sin) and Thou art angry with them and dost deliver them to an enemy, so that their captors take them captive to the land of the enemy, far off or near; 47if they take thought in the land where they have been taken captive, and repent and make supplication to Thee in the land of those who have taken them captive, saying, 'We have sinned and have committed iniquity, we have acted wickedly'; 48if they return to Thee with all their heart and with all their soul in the land of their enemies who have taken them captive, and pray to Thee toward their land which Thou hast given to their fathers, the city which Thou hast chosen, and the house which I have built for Thy name; 49then hear their prayer and their supplication in heaven Thy dwelling place, and maintain their cause, 50and forgive Thy people who have sinned against Thee and all their transgressions which they have transgressed against Thee, and make them *objects of* compassion before those who have taken them captive, that they may have compassion on them 51(for they are Thy people and Thine inheritance which Thou hast brought forth from Egypt, from the midst of the iron furnace), 52that Thine eyes may be open to the supplication of Thy servant and to the supplication of Thy people Israel, to listen to them whenever they call to Thee.

1 Các vua 8.37-8.52

37"Nếu có nạn đói trong xứ, nếu có bệnh dịch, nếu có bệnh làm tàn rụi cây cối *hoặc* bệnh mốc, cào-cào *hoặc* châu-chấu, nếu kẻ thù của họ vây-hãm họ trong đất có các thành của họ, *hay* có bất cứ một tai ương gì, *hay* có bất cứ một tật-bệnh gì, 38nếu có bất cứ một lời cầu-nguyện hay nài-xin gì được làm bởi bất cứ một người nào *hay* bởi tất cả dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, mỗi người biết nỗi sâu-não của chính tâm-lòng của mình, và dang rộng các tay của mình ra hướng về đền này; 39thì xin Chúa nghe trong trời nơi ngự của Chúa, và xin tha-thứ, hành-động, và báo-ứng cho mỗi người tùy theo tất cả các đường-lối của hấn, mà tâm của hấn Chúa biết, vì chỉ một mình Chúa biết tâm của tất cả những con trai loại người, 40để họ có thể kinh-sợ Chúa suốt các ngày họ sống trong đất Chúa đã ban cho tổ-phụ chúng con.

41"Cũng về người nước ngoài là người không thuộc về dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, khi hấn đến từ một xứ xa vì cơ danh của Chúa 42(vì họ sẽ nghe về danh vĩ-đại của Chúa và về bàn tay phi-thường của Chúa, và về cánh tay giơ thẳng ra của Chúa); khi hấn đến và cầu-nguyện hướng về đền này, 43thì xin Chúa nghe trong trời nơi ngự của Chúa, và xin làm tùy theo mọi điều mà người nước ngoài đó cầu-khẩn Chúa, cốt để tất cả các dân-tộc của trái đất có thể biết danh của Chúa, để kinh-sợ Chúa, như dân Y-sơ-ra-ên này của Chúa, và để họ có thể biết rằng đền này mà con đã xây được gọi bằng danh của Chúa.

44"Khi dân của Chúa đi ra để tranh-chiến chống lại kẻ thù của mình, bởi bất cứ đường nào Chúa sẽ sai họ đi, và họ cầu-nguyện cùng *Đức* GIA-VÊ hướng về thành mà Chúa đã chọn và đền mà con đã xây cho danh của Chúa, 45thì xin nghe trong trời lời cầu-nguyện của họ và sự nài-xin của họ, và xin duy-trì cái đúng của họ.

46"Khi họ phạm-tội chống Chúa (vì không có một người nào lại chẳng phạm-tội), rồi Chúa giận họ mà phó họ cho một kẻ thù, ngộ hầu những kẻ bắt họ bắt giữ họ đến đất của kẻ thù, hoặc xa hoặc gần; 47nếu họ suy-tư trong xứ mà họ đã bị giam-cầm, rồi hồi-cái và nài-xin cùng Chúa trong xứ của những kẻ đã giam-cầm họ, rằng: 'Chúng con đã phạm-tội và đã làm điều độc-ác, chúng con đã hành-động một cách gian-ác'; 48nếu họ trở lại cùng Chúa với tất cả tâm họ và với tất cả hồn họ trong xứ của những kẻ thù họ, những kẻ đã giam-cầm họ, và cầu-nguyện cùng Chúa hướng về xứ của họ, xứ mà Chúa đã ban cho tổ-phụ họ, thành mà Chúa đã chọn, và đền mà con đã xây cho danh của Chúa; 49thì xin nghe lời cầu-nguyện của họ và sự nài-xin của họ trong trời nơi ngự của Chúa, và xin duy-trì mục-tiêu của họ, 50và xin tha-thứ cho dân của Chúa, là dân đã phạm-tội chống Chúa, và *xin tha-thứ* tất cả những vi-phạm của họ mà họ đã vi-phạm chống Chúa, và xin khiến họ thành đối-tượng của lòng thương-xót trước những kẻ đã giam-cầm họ, để chúng có lòng thương-xót họ 51(vì họ là dân của Chúa và là tài sản riêng của Chúa mà Chúa đã đem ra từ Ê-díp-tô, từ giữa cái lò sắt), 52để các con mắt của Chúa được mở ra *xem* sự nài-xin của tội-tố này của Chúa và sự nài-xin của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, để lắng nghe họ bất cứ khi nào họ kêu-cầu cùng Chúa.

1 Các vua 8.53-8.66

⁵³Vì Chúa đã tách-biệt họ khỏi tất cả các dân-tộc của trái đất làm tài sản riêng của Chúa, như Chúa đã phán qua Môi-se tôi-tớ của Chúa, khi Chúa đã đem tổ-phụ chúng con lên từ Ê-díp-tô, ôi Chúa GIA-VÊ."

Lời chúc-phước của Sa-lô-môn (8.54-8.61)

⁵⁴Và xảy ra khi Sa-lô-môn đã cầu-nguyện xong toàn-thể lời cầu-nguyện và nài-xin này cùng Đức GIA-VÊ, người đứng dậy từ phía trước bàn-thờ Đức GIA-VÊ, từ việc quỳ trên hai đầu gối của mình với các lòng bàn tay của mình đang rộng ra hướng về trời. ⁵⁵Và người đứng chúc phước tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên với tiếng lớn, rằng: ⁵⁶"Đáng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đấng đã ban sự ngưng-nghe cho dân Y-sơ-ra-ên của Ngài, theo mọi điều Ngài đã phán; chẳng có một lời nào đã không thành-tựu trong mọi lời tốt-lành của Ngài mà Ngài đã phán qua Môi-se tôi-tớ của Ngài. ⁵⁷Nguyện GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta ở cùng chúng ta, như Ngài đã ở cùng tổ-phụ của chúng ta; xin Ngài không lia chúng ta, không bỏ rơi chúng ta, ⁵⁸để Ngài được nghiêng tâm-lòng của chúng ta hướng về Ngài, để chúng ta bước đi trong tất cả các đường-lối của Ngài, để giữ các điều-răn của Ngài, các quy-chế của Ngài, và các giới-luật của Ngài, mà Ngài đã truyền cho tổ-phụ của chúng ta. ⁵⁹Và nguyện xin các lời này của ta, mà ta đã nài-xin trước mặt Đức GIA-VÊ, được gần GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta ngày và đêm, để Ngài duy-trì mục-tiêu của tôi-tớ của Ngài và mục-tiêu của dân Y-sơ-ra-ên của Ngài, như mỗi ngày đòi hỏi, ⁶⁰ngỡ hầu tất cả các dân-tộc của trái đất có thể biết rằng Đức GIA-VÊ là Đức Chúa TRỜI; chẳng có một ai khác. ⁶¹Vì thế, hãy để cho tâm các ngươi được trọn vẹn hiến dâng cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta, để bước đi trong các quy-chế của Ngài và để giữ các điều-răn của Ngài, như vào ngày này."

Các tế-vật trong lễ hiến-dâng (8.62-8.66)

⁶²Bấy giờ, nhà vua và toàn thể Y-sơ-ra-ên ở với người dâng tế-vật trước mặt Đức GIA-VÊ. ⁶³Và Sa-lô-môn dâng tế-vật làm của-lễ bình-an, mà người dâng lên cho Đức GIA-VÊ, 22 ngàn con bò và 120 ngàn con chiên. Thế là nhà vua và tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên đã hiến-dâng đến Đức GIA-VÊ. ⁶⁴Vào cùng ngày, nhà vua biệt ra thánh chính giữa của cái sân ở phía trước đền Đức GIA-VÊ, vì ở đó nhà vua dâng của-lễ thiêu và của-lễ thóc lúa cùng mỡ của các của-lễ bình-an; vì bàn-thờ bằng đồng ở trước mặt Đức GIA-VÊ quá nhỏ không chứa hết của-lễ thiêu và của-lễ thóc lúa cùng mỡ của những của-lễ bình-an. ⁶⁵Thế là Sa-lô-môn tổ-chức lễ này vào lúc đó, với toàn thể Y-sơ-ra-ên ở với vua, một hội-chúng đông-đảo từ lối vào Ha-mat đến khe Ê-díp-tô, trước mặt GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng ta, trong 7 ngày, và thêm 7 ngày nữa, tức là 14 ngày. ⁶⁶Vào ngày thứ tám, người cho dân về và họ chúc-phước nhà vua. Đoàn họ đi về các lều của họ mừng-rỡ và vui-vẻ trong tâm vì tất cả điều tốt-lành mà Đức GIA-VÊ đã làm cho Đa-vít tôi-tớ của Ngài và làm cho Y-sơ-ra-ên dân của Ngài.

1 Kings 8.53-8.66

⁵³For Thou hast separated them from all the peoples of the earth as Thine inheritance, as Thou didst speak through Moses Thy servant, when Thou didst bring our fathers forth from Egypt, O Lord YHWH."

Solomon's benediction (8.54-8.61)

⁵⁴And it came about that when Solomon had finished praying this entire prayer and supplication to YHWH, he arose from before the altar of YHWH, from kneeling on this knees with his palms spread toward heaven. ⁵⁵And he stood and blessed all the assembly of Israel with a loud voice, saying, ⁵⁶"Blessed be YHWH, who has given rest to His people Israel, according to all that He spoke; not one word has failed of all His good word, which He spoke through Moses His servant. ⁵⁷May YHWH our God be with us, as He was with our fathers; may He not leave us or forsake us, ⁵⁸that He may incline our hearts to Himself, to walk in all His ways and to keep His commandments and His statutes and His ordinances, which He commanded our fathers. ⁵⁹And may these words of mine, with which I have made supplication before YHWH, be near to YHWH our God day and night, that He may maintain the cause of His servant and the cause of His people Israel, as each day requires, ⁶⁰so that all the peoples of the earth may know that YHWH is God; there is no one else. ⁶¹Let your heart therefore be wholly devoted to YHWH our God, to walk in His statutes and to keep His commandments, as at this day."

Dedicatory sacrifices (8.62-8.66)

⁶²Now the king and all Israel with him offered sacrifice before YHWH. ⁶³And Solomon offered for the sacrifice of peace offerings, which he offered to YHWH, 22,000 oxen and 120,000 sheep. So the king and all the sons of Israel dedicated the house of YHWH. ⁶⁴On the same day the king consecrated the middle of the court that was before the house of YHWH, because there he offered the burnt offering and the grain offering and the fat of the peace offerings; for the bronze altar that was before YHWH was too small to hold the burnt offering and the grain offering and the fat of the peace offerings. ⁶⁵So Solomon observed the feast at that time, and all Israel with him, a great assembly from the entrance of Hamath to the brook of Egypt, before YHWH our God, for seven days and seven more days, even fourteen days. ⁶⁶On the eighth day he sent the people away and they blessed the king. Then they went to their tents joyful and glad of heart for all the goodness that YHWH had done to David His servant and to Israel His people.

1 Kings 9.1-9.15

4. Solomon's greatness and downfall (9.1-11.43)

God's promise and warning (9.1-9.9)

9 ¹Now it came about when Solomon has finished building the house of YHWH, and the king's house, and all Solomon's desire which he was pleased to do, ²that YHWH appeared to Solomon a second time, as He had appeared to him at Gibeon. ³And YHWH said to him, "I have heard your prayer and your supplication, which you have made before Me; I have consecrated this house which you have built by putting My name there forever, and My eyes and My heart will be there perpetually. ⁴And as for you, if you will walk before Me as your father David walked, in integrity of heart and uprightness, doing according to all that I have commanded you *and* will keep My statutes and My ordinances, ⁵then I will establish the throne of your kingdom over Israel forever, just as I spoke to your father David, saying, 'You shall not lack a man on the throne of Israel.' ⁶But if ye or your sons shall indeed turn away from following Me, and shall not keep My commandments and My statutes which I have set before you and shall go and serve other gods and worship them, ⁷then I will cut off Israel from the land which I have given them, and the house which I have consecrated for My name, I will cast out of My sight. So Israel will become a proverb and a byword among all peoples. ⁸And this house will become a heap of ruins; everyone who passes by will be astonished and hiss and say, 'Why has YHWH done thus to this land and to this house?' ⁹And they will say, 'Because they forsook YHWH their God, who brought their fathers out of the land of Egypt, and adopted other gods and worshiped them and served them, therefore YHWH has brought all this adversity on them.' "

Cities given to Hiram (9.10-9.14)

10 And it came about at the end of twenty years in which Solomon had built the two houses, the house of YHWH and the king's house ¹¹(Hiram king of Tyre had supplied Solomon with cedar and cypress timber and gold according to all his desire), then King Solomon gave Hiram twenty cities in the land of Galilee. ¹²So Hiram came out from Tyre to see the cities which Solomon had given him, and they were not right in his sight. ¹³And he said, "What are these cities which you have given me, my brother?" So they were called the land of Cabul to this day. ¹⁴And Hiram sent to the king 120 talents of gold.

Solomon's other achievements (9.15-9.28)

15 Now this is the account of the forced labor which King Solomon levied to build the house of YHWH, his own house, the Millo, the wall of Jerusalem, Hazor, Meggiddo, and Gezer.

1 Các vua 9.1-9.15

4. Sự vĩ đại và sự suy-vi của Sa-lô-môn (9.1-11.43)

Lời hứa và cảnh-cáo của Đức Chúa TRỜI (9.1-9.9)

9 ¹Bấy giờ xảy ra khi Sa-lô-môn đã hoàn-tất việc xây đền của Đức GIA-VÊ và hoàng cung và mọi ước muốn mà Sa-lô-môn đã hài lòng làm, ²thì Đức GIA-VÊ hiện đến cùng Sa-lô-môn lần thứ nhì, như Ngài đã hiện đến cùng người tại Ga-ba-ôn. ³Và Đức GIA-VÊ phán cùng người: "Ta đã nghe lời cầu-nguyện của ngươi và sự nài-xin của ngươi, mà ngươi đã làm trước mặt Ta; Ta đã biệt ra thánh đền này mà ngươi đã xây xong bằng việc để danh Ta ở đó mãi mãi, và các mắt Ta và tâm Ta sẽ ở đó vĩnh-viễn. ⁴Còn ngươi, nếu ngươi sẽ bước đi trước mặt Ta như Đa-vít cha của ngươi đã bước đi, trong sự chính-trực của tâm và sự ngay-thẳng, làm theo mọi điều Ta đã truyền cho ngươi, sẽ giữ các luật-lệ Ta và các mạng-lệnh của Ta, ⁵thì Ta sẽ thiết-lập ngôi của vương-quốc ngươi trên Y-sơ-ra-ên mãi mãi, y như Ta đã phán với Đa-vít cha của ngươi, rằng: 'Ngươi sẽ không thiếu một người nam nào trên ngôi Y-sơ-ra-ên.' ⁶Nhưng nếu các ngươi hay những con trai của các ngươi thật sự sẽ ngoảnh mặt đi không theo Ta, không giữ các điều-răn của Ta và các luật-lệ của Ta mà Ta đã đặt trước mặt các ngươi và sẽ đi phục-vụ các thần khác và thờ-lạy chúng, ⁷thì Ta sẽ diệt Y-sơ-ra-ên khỏi đất mà Ta đã ban cho chúng, và đền này mà Ta đã biệt ra thánh vì danh Ta, Ta sẽ trừ-bỏ khỏi mắt Ta. Thế là, Y-sơ-ra-ên sẽ trở nên một câu châm-ngôn và một câu tục-ngữ ở giữa tất cả các dân-tộc. ⁸Và đền này sẽ thành một đống đổ-nát; mọi người đi ngang qua sẽ lấy làm kinh-ngạc, huýt sáo chê-bai, và nói: 'Cớ sao Đức GIA-VÊ đã gây ra xú này như vậy và gây ra cho đền này như vậy?' ⁹Và họ sẽ nói: 'Bởi vì chúng đã bỏ rơi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng, Đấng đã đem tổ-phụ chúng ra khỏi xứ Ê-díp-tô, và đã nhận các thần khác, thờ-lạy chúng, và phục-vụ chúng; vì thế, Đức GIA-VÊ đã giáng mọi bất-hạnh này trên chúng.' "

Các thành cho Hi-ram (9.10-9.14)

10 Và xây ra vào cuối 20 năm trong đó Sa-lô-môn đã xây xong 2 công trình, đền Đức GIA-VÊ và hoàng cung ¹¹(Hi-ram, vua của Ty-rơ, đã cung-cấp cho Sa-lô-môn gỗ tùng và gỗ tuyết-tùng và vàng theo mọi ước-muốn của vua), thì vua Sa-lô-môn cho Hi-ram 20 thành trong đất Ga-li-lê. ¹²Thế là Hi-ram đi ra từ Ty-rơ để xem các thành Sa-lô-môn đã cho mình, chúng không đúng trước mắt người. ¹³Và người nói: "Những thành mà anh đã cho tôi là gì vậy, hỡi anh của tôi?" Vì vậy, chúng được gọi là đất của Ca-bun⁽¹⁾ cho đến ngày nay. ¹⁴Và Hi-ram gửi cho nhà vua 120 ta-lăng vàng.

Những thành-tự khác của Sa-lô-môn (9.15-9.28)

15 Bấy giờ, đây là sự trần thuật về lao-động cưỡng-bách mà Vua Sa-lô-môn đã áp đặt để xây đền Đức GIA-VÊ, cung-điện riêng của mình, công trình Mi-lô⁽²⁾, vách tường Giê-ru-sa-lem, Hát-so, Mê-ghi-đô, và Ghê-xe.

¹Ca-bun nghĩa là: không ra gì hết

²Mi-lô: cái thành-lũy

1 Các vua 9.16-10.5

¹⁶Vì Pha-ra-ôn, vua Ê-díp-tô, đã đi lên chiếm lấy Ghê-xe, rồi dùng lửa đốt nó, và giết dân Ca-na-an sống trong thành ấy, và đã ban nó làm của vu-qui cho con của mình, là vợ của Sa-lô-môn. ¹⁷Vì vậy Sa-lô-môn tái-thiết Ghê-xe, Hạ Bết-hô-rôn, ¹⁸và Ba-lát, và Ta-ma trong vùng hoang-vu, trong xứ Giu-đa, ¹⁹và tất cả những thành có kho trữ mà Sa-lô-môn đã có, tức là các thành để chứa các cỗ xe và các thành cho các kỵ-binh, và tất cả mọi thứ mà Sa-lô-môn thích xây tại Giê-ru-sa-lem, tại Li-ban, và khắp xứ dưới sự cai-trị của người. ²⁰Còn tất cả các kẻ sống sót thuộc dân A-mô-rít, dân Hê-tít, dân Phê-rê-sít, dân Hê-vít, và dân Giê-bu, những kẻ không thuộc về các con trai Y-sơ-ra-ên, ²¹con cháu của chúng, những kẻ còn lại sau chúng ở trong xứ, mà những con trai Y-sơ-ra-ên không có khả-năng tiêu-diệt hoàn-toàn, Sa-lô-môn áp đặt lao-động cưỡng-bách lên chúng, cả cho đến ngày nay. ²²Nhưng Sa-lô-môn đã chẳng bắt những con trai Y-sơ-ra-ên làm nô-lệ; vì họ là chiến-binh, tôi-tớ của người, các hoàng-tử của người, các tướng lãnh của người, và các chỉ-huy-trưởng các chiến xa của người, và các kỵ-binh của người.

²³Đây là 550 quan-trưởng coi công trình của Sa-lô-môn, là những kẻ chỉ-huy các công nhân.

²⁴Vừa khi con gái của Pha-ra-ôn lên từ thành Đa-vít đến cung của bà mà Sa-lô-môn đã xây cho bà, thì người xây Mi-lô.

²⁵Bấy giờ, 3 lần trong một năm, Sa-lô-môn hiến-dâng các của-lễ thiêu và các của-lễ bình-an trên bàn-thờ mà người đã xây cho Đức GIA-VÊ, đốt hương-trầm với chúng trước mặt Đức GIA-VÊ. Thế là người hoàn-tất đền-thờ.

²⁶Vua Sa-lô-môn cũng đóng một đoàn tàu tại Ê-xi-ôn-Ghê-be, gần Ê-lốt trên bờ Biển Sậy, trong đất Ê-đôm. ²⁷Và Hi-ram sai các tôi-tớ của mình đi với đoàn tàu, các thủy-thủ biết biển-cả, đi cùng với các tôi-tớ của Sa-lô-môn. ²⁸Và họ đi Ô-phia lấy 420 ta-lăng vàng từ chỗ đó, và đem về cho Vua Sa-lô-môn.

Nữ-vương nước Sê-ba (10.1-10.13)

10 ¹Bấy giờ, khi nữ-vương của Sê-ba nghe về tiếng tăm của Sa-lô-môn về danh của Đức GIA-VÊ, bà đến để thử người với những câu hỏi khó. ²Thế là, bà đến Giê-ru-sa-lem với một đoàn tùy-tùng rất đông, với những con lạc-đà chở các thuốc thơm cùng rất nhiều vàng và đá quý. Khi bà đến cùng Sa-lô-môn, bà nói với người về mọi điều ở trong tâm của bà. ³Và Sa-lô-môn trả lời tất cả các câu hỏi của bà; chẳng có cái gì được che giấu khỏi nhà vua mà người không giải nghĩa cho bà. ⁴Khi nữ-vương của Sê-ba nhận biết hết thấy sự khôn-ngoan của Sa-lô-môn, cung-điện người đã xây, ⁵món ăn trên bàn của người, chỗ ngồi của tôi-tớ người, sự phục-dịch của những người hầu-bàn của người và quần-áo của họ, các quan chức-từ⁽¹⁾ của người, và cái cầu thang của người bởi đó người đi lên đến đền Đức GIA-VÊ, thì không còn có linh trong bà⁽²⁾.

¹nghĩa là: quan dâng rượu

²hay: bà mất vía

1 Kings 9.16-10.5

¹⁶For Pharaoh king of Egypt had gone up and captured Gezer, and burned it with fire, and killed the Canaanites who lived in the city, and had given it as a dowry to his daughter, Solomon's wife. ¹⁷So Solomon rebuilt Gezer and the lower Beth-horon ¹⁸and Baalath and Tamar in the wilderness in the land of Judah, ¹⁹and all the storage cities which Solomon had, even the cities for the chariots and the cities for the horsemen, and all that it pleased Solomon to build in Jerusalem, in Lebanon, and in all the land under his rule. ²⁰As for all the people who were left of the Amorites, the Hittites, the Perizzites, the Hivites and the Jebusites, who were not of the sons of Israel, ²¹their descendants who were left after them in the land whom the sons of Israel were unable to destroy utterly, from them Solomon levied forced laborers, even to this day. ²²But Solomon did not make slaves of the sons of Israel; for they were men of war, his servants, his princes, his captains, and his chariot commanders, and his horsemen.

²³These were the chief officers who were over Solomon's work, five hundred and fifty, who ruled over the people doing the work.

²⁴As soon as Pharaoh's daughter came up from the city of David to her house which Solomon had built for her, then he built the Millo.

²⁵Now three times in a year Solomon offered burnt offerings and peace offerings on the altar which he built to YHWH, burning incense with them on the altar which was before YHWH. So he finished the house.

²⁶King Solomon also built a fleet of ships in Ezion-geber, which is near Elath on the shore of the Sea of Reed, in the land of Edom. ²⁷And Hiram sent his servants with the fleet, sailors who knew the sea, along with the servants of Solomon. ²⁸And they went to Ophir, and took four hundred and twenty talents of gold from there and brought it to King Solomon.

The queen of Sheba (10.1-10.13)

10 ¹Now when the queen of Sheba heard about the fame of Solomon concerning the name of YHWH, she came to test him with difficult questions. ²So she came to Jerusalem with a very large retinue, with camels carrying spices and very much gold and precious stones. When she came to Solomon, she spoke with him about all that was in her heart. ³And Solomon answered all her questions; nothing was hidden from the king which he did not explain to her. ⁴When the queen of Sheba perceived all the wisdom of Solomon, the house that he had built, ⁵the food of his table, the seating of his servants, the attendance of his waiters and their attire, his cupbearers, and his stairway by which he went up to the house of YHWH, there was no more spirit in her.

1 Kings 10.6-10.23

⁶Then she said to the king, "It was a true report which I heard in my own land about your words and your wisdom. ⁷Nevertheless I did not believe the reports, until I came and my eyes had seen it. And behold, the half was not told me. You exceed in wisdom and prosperity the report which I heard. ⁸How blessed are your men, how blessed are these your servants who stand before you continually and hear your wisdom. ⁹Blessed be YHWH your God who delighted in you to set you on the throne of Israel; because YHWH loved Israel forever, therefore He made you king, to do justice and righteousness." ¹⁰And she gave the king a hundred and twenty talents of gold, and a very great amount of spices and precious stones. Never again did such abundance of spices come in as that which the queen of Sheba gave King Solomon.

¹¹And also the ships of Hiram, which brought gold from Ophir, brought in from Ophir a very great number of almug trees and precious stones. ¹²And the king made of the almug trees supports for the house of YHWH and for the king's house, also lyres and harps for the singers; such almug trees have not come in again, nor have they been seen to this day.

¹³And King Solomon gave to the queen of Sheba all her desire which she requested, besides what he gave her according to the hand of Solomon. Then she turned and went to her own land together with her servants.

Solomon's wealth and power (10.14-10.29)

¹⁴Now the weight of gold which came in to Solomon in one year was 666 talents of gold, ¹⁵besides that from the traders and the wares of the merchants and all the kings of the Arabs and the governors of the country. ¹⁶And King Solomon made 200 large shields of beaten gold, using 600 shekels of gold on each large shield. ¹⁷And he made 300 shields of beaten gold, using three minas of gold on each shield, and the king put them in the house of the forest of Lebanon. ¹⁸Moreover, the king made a great throne of ivory and overlaid it with refined gold. ¹⁹There were six steps to the throne and a round top to the throne at its rear, and arms on each side of the seat, and two lions standing beside the arms. ²⁰And twelve lions were standing there on the six steps on the one side and on the other; nothing like it was made for any other kingdom. ²¹And all King Solomon's drinking vessels were of gold, and all the vessels of the house of the forest of Lebanon were of pure gold. None was of silver; it was not considered valuable in the days of Solomon. ²²For the king had at sea the ships of Tirzah with the ships of Hiram; once every three years the ships of Tirzah came bringing gold and silver, ivory and apes and peacocks.

²³So King Solomon became greater than all the kings of the earth in riches and in wisdom.

1 Các vua 10.6-10.23

⁶Thế thì bà nói với vua: "Thật là một phúc-trình đúng mà tôi đã nghe trong chính xứ tôi về những lời của ngài và sự khôn-ngoan của ngài. ⁷Tuy nhiên, tôi đã chẳng tin các phúc-trình đó cho đến khi tôi đã đến và đôi mắt tôi đã thấy nó. Và kia, người ta chưa nói cho tôi biết tới một nửa! Ngài vượt quá sự khôn-ngoan và sự thịnh vượng theo phúc-trình mà tôi đã nghe. ⁸Có phước thay là thần dân của ngài! Có phước thay là những người này, những tôi-tớ của ngài đang đứng trước mặt ngài liên-tục và nghe sự khôn-ngoan của ngài. ⁹Đáng chúc-tụng thay GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của ngài, Đáng lấy làm vui-thích nơi ngài để đặt ngài trên ngôi Y-sơ-ra-ên; vì Đức GIA-VÊ thương Y-sơ-ra-ên mãi mãi, bởi vậy Ngài đã lập ngài lên làm vua, để thực-thi công-lý và sự công-chính." ¹⁰Và bà tặng nhà vua 120 ta-lăng vàng và một số lớn các thuốc thơm và đá quý. Chẳng bao giờ nữa nhiều thuốc thơm như thế nữa và như lượng mà nữ-vương Sê-ba đã tặng Vua Sa-lô-môn.

¹¹Và các chiếc tàu của Hi-ram, chở vàng đến từ Ô-phia, cũng chở vào từ Ô-phia rất nhiều cây bạch-đàn-hương và đá quý. ¹²Và nhà vua dùng những cây bạch-đàn-hương này làm các cột chống cho đền Đức GIA-VÊ và cho hoàng cung, cũng làm thất-huyền-cầm và hạc-cầm cho các ca-sĩ; những cây bạch-đàn-hương như thế đã chẳng lại vào nữa, người ta cũng đã chẳng thấy chúng nữa cho đến ngày này.

¹³Và Vua Sa-lô-môn tặng nữ-vương Sê-ba mọi khao-khát của bà mà bà yêu-cầu, ngoài những thứ người cho bà tùy theo bàn tay¹⁾ của Sa-lô-môn. Đoạn bà quay lại đi về chính xứ-xở của bà cùng với tôi-tớ của bà.

Sự giàu-có và quyền-bính của Sa-lô-môn (10.14-10.29)

¹⁴Bấy giờ, trọng-lượng vàng nhập vào cho Sa-lô-môn trong một năm là 666 ta-lăng vàng, ¹⁵ngoài vàng từ các con buôn, các món hàng của những thương-gia, tất cả các vua dân A-rập, và các thống-đốc của xứ. ¹⁶Và Vua Sa-lô-môn làm 200 cái khiên lớn bằng vàng đánh giác, dùng 600 siéc-lơ vàng cho mỗi cái khiên lớn. ¹⁷Và người cũng làm 300 cái khiên bằng vàng đánh giác, dùng 3 min² vàng cho mỗi cái khiên, và nhà vua để chúng trong cung-điện ở rừng Li-ban. ¹⁸Hơn nữa, nhà vua làm một cái ngai lớn bằng ngà rồi bọc nó bằng vàng nguyên chất. ¹⁹Có 6 bậc dẫn lên cái ngai, có một đỉnh cao hình tròn dính vào cái ngai nơi cái lưng ngai; có 2 tay dựa ở mỗi bên của chỗ ngồi, và có 2 con sư-tử đứng cạnh hai tay dựa. ²⁰Và có 12 con sư-tử đang đứng trên 6 bậc, ở bên này và ở bên kia; người ta đã chẳng làm ra cái gì như nó cho bất cứ vương-quốc nào khác. ²¹Và tất cả ly tách của vua Sa-lô-môn đều bằng vàng, và tất cả ly tách trong cung-điện ở rừng Li-ban đều cũng bằng vàng ròng. Chẳng có gì bằng bạc; bạc không được xem có giá-trị trong những ngày của Sa-lô-môn. ²²Vì nhà vua có các tàu của Tiệt-sa tại biển cùng với các tàu của Hi-ram; cứ mỗi 3 năm một lần các tàu Tiệt-sa đem về vàng và bạc, ngà voi cùng những con khi và những con công.

²³Vì vậy vua Sa-lô-môn trở nên trỗi hơn tất cả các vua của trái đất về sự giàu-có và khôn-ngoan.

¹nghĩa là: tặng theo lòng của mình

²1 min = 100 siéc-lơ và 1/100 ta-lăng (vàng)

1 Các vua 10.24-11.11

²⁴Và tất cả trái đất đều đang tìm kiếm sự hiện-diện của Sa-lô-môn, để nghe sự khôn-ngoa của người mà Đức Chúa TRỜI đã đặt trong tâm người. ²⁵Và họ mỗi người đem đến quà của mình đến, các đồ bằng bạc và vàng, áo-quần, vũ-khí, hương thơm, ngựa, và la, quá nhiều năm này sang năm nọ.

²⁶Bấy giờ, Sa-lô-môn tập-hợp các cỗ xe và những kỵ-binh; và người có 1 ngàn 400 xe cùng 12 ngàn kỵ-binh, và người đặt chúng trong các thành chứa xe và ở với nhà vua tại Giê-ru-sa-lem. ²⁷Và nhà vua làm bạc *thường* như đá tại Giê-ru-sa-lem, và người cũng làm các cây tuyết-tùng nhiều như những cây sung ở nơi đất thấp. ²⁸Và Sa-lô-môn nhập-cảng ngựa từ Ê-díp-tô và Kô-a, và các thương-gia của vua đi lũng mua chúng từ Kô-a. ²⁹Mỗi cỗ xe nhập từ Ê-díp-tô *giá* 600 siếc-lơ bạc, và một con ngựa *giá* 150; và cùng một cách đó, họ xuất-cảng chúng đến tất cả các vua của dân Hê-tít và đến các vua dân A-ram.

Các bà vợ của Sa-lô-môn dẫn nhà vua vào việc thờ hình-tượng (11.1-11.13)

11 ¹Bấy giờ vua Sa-lô-môn thương-yêu nhiều người đàn-bà ngoại-quốc cùng với con gái của Pha-ra-ôn: những đàn-bà người Mô-áp, người Am-môn, người Ê-đôm, người Si-đôn, và người Hê-tít, ²từ các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã phán cùng những con trai Y-sơ-ra-ên: "Các người không được liên-kết với chúng, và chúng cũng không được liên-kết với các người, vì chắc-chắn chúng sẽ quay tâm các người đi xa để theo các thần của chúng." Sa-lô-môn ôm chặt các bà này trong tình yêu⁽¹⁾. ³Và người có 700 bà vợ, các hoàng-hậu, và 300 cung-phi, và những bà vợ của người quay tâm của người đi xa. ⁴Vì xảy ra khi Sa-lô-môn đã già, những bà vợ của người quay tâm người đi theo các thần khác; và tâm người không hoàn-toàn hiến-dâng cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, như tâm của Đa-vít, cha người. ⁵Vì Sa-lô-môn đi theo nữ-thần Ách-ta-rôt của dân Si-đôn và theo Minh-côm, hình-tượng đáng ghê-tởm của dân Am-môn. ⁶Và Sa-lô-môn làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và không theo Đức GIA-VÊ một cách trọn- vẹn, như Đa-vít cha người. ⁷Rồi Sa-lô-môn xây một chỗ cao cho Kê-móc, hình-tượng đáng ghê-tởm của Mô-áp, trên núi ở phía đông Giê-ru-sa-lem, và một chỗ cao cho Mo-lóc, hình-tượng đáng ghê-tởm của những con trai Am-môn. ⁸Người cũng làm như vậy cho tất cả những người bà vợ ngoại-quốc của mình, những kẻ xông hương và cúng-tế cho các thần của chúng.

⁹Bấy giờ Đức GIA-VÊ giận Sa-lô-môn vì tâm người đã quay đi bỏ Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã hiện ra cùng người 2 lần, ¹⁰và đã truyền cho người về việc này, rằng người không được đi theo các thần khác; nhưng người không tuân theo điều Đức GIA-VÊ đã truyền. ¹¹Vì vậy, Đức GIA-VÊ phán cùng Sa-lô-môn: "Bởi vì người đã làm điều này, và người đã chẳng giữ giao-ước của Ta và các luật-lệ Ta, mà Ta đã truyền cho người, chắc-chắn Ta sẽ xé vương-quốc khỏi người, và sẽ ban nó cho tôi-tố của người.

1 Kings 10.24-11.11

²⁴And all the earth was seeking the presence of Solomon, to hear his wisdom which God had put in his heart.

²⁵And they brought every man his gift, articles of silver and gold, garments, weapons, spices, horses, and mules, so much year by year.

²⁶Now Solomon gathered chariots and horsemen; and he had 1,400 chariots and 12,000 horsemen, and he stationed them in the chariot cities and with the king in Jerusalem.

²⁷And the king made silver *as common* as stones in Jerusalem, and he made cedars as plentiful as sycamore trees that are in the lowland. ²⁸Also Solomon's import of horses was from Egypt and Kue, and the king's merchants procured *them* from Kue for a price. ²⁹And a chariot was imported from Egypt for 600 *shekels* of silver, and a horse for 150; and by the same means they exported them to all the kings of the Hittites and to the kings of the Arameans.

Solomon's wives lead him into idolatry (11.1-11.13)

11 ¹Now King Solomon loved many foreign women along with the daughter of Pharaoh: Moabite, Ammonite, Edomite, Sidonian, and Hittite women, ²from the nations concerning which YHWH had said to the sons of Israel, "You shall not associate with them, neither shall they associate with you, for they will surely turn your heart away after their gods." Solomon held fast to these in love. ³And he had seven hundred wives, princesses, and three hundred concubines, and his wives turned his heart away. ⁴For it came about when Solomon was old, his wives turned his heart away after other gods; and his heart was not wholly devoted to YHWH his God, as the heart of David his father *had been*. ⁵For Solomon went after Ashtarothe the goddess of the Sidonians and after Milcom the detestable idol of the Ammonites. ⁶And Solomon did what was evil in the sight of YHWH, and did not follow YHWH fully, as David his father *had done*. ⁷Then Solomon built a high place for Chemosh the detestable idol of Moab, on the mountain which is east of Jerusalem, and for Molech the detestable idol of the sons of Ammon. ⁸Thus also he did for all his foreign wives, who burned incense and sacrificed to their gods.

⁹Now YHWH was angry with Solomon because his heart was turned away from YHWH, the God of Israel, who had appeared to him twice, ¹⁰and had commanded him concerning this thing, that he should not go after other gods; but he did not observe what YHWH had commanded. ¹¹So YHWH said to Solomon, "Because you have done this, and you have not kept My covenant and My statutes, which I have commanded you, I will surely tear the kingdom from you, and will give it to your servant.

¹hay: Sa-lô-môn yêu say đắm các bà này

1 Kings 11.12-11.29

¹²Nevertheless I will not do it in your days for the sake of your father David, *but* I will tear it out of the hand of your son. ¹³However, I will not tear away all the kingdom, *but* I will give one tribe to your son for the sake of My servant David and for the sake of Jerusalem which I have chosen."

God raises adversaries (11.14-11.40)

¹⁴Then YHWH raised up an adversary to Solomon, Hadad the Edomite; he was of the king's seed in Edom. ¹⁵For it came about, when David was in Edom, and Joab the commander of the army had gone up to bury the slain, and had struck down every male in Edom ¹⁶(for Joab and all Israel stayed there six months, until he had cut off every male in Edom), ¹⁷that Hadad fled to Egypt, he and certain Edomite of his father's servants with him, while Hadad was a young boy. ¹⁸And they arose from Midian and came to Paran; and they took men with them from Paran and came to Egypt, to Pharaoh king of Egypt, who gave him a house and assigned him food and gave him land. ¹⁹Now Hadad found great favor before Pharaoh, so that he gave him in marriage the sister of his own wife, the sister of Tahpenes the queen. ²⁰And the sister of Tahpenes bore his son Genubath, whom Tahpenes weaned in Pharaoh's house; and Genubath was in Pharaoh's house among the sons of Pharaoh. ²¹But when Hadad heard in Egypt that David slept with his fathers, and that Joab the commander of the army was dead, Hadad said to Pharaoh, "Send me away, that I may go to my own country." ²²Then Pharaoh said to him, "But what have you lacked with me, that behold, you are seeking to go to your own country?" And he answered, "Nothing; nevertheless you must surely let me go."

²³God also raised up *another* adversary to him, Rezon the son of Eliada, who had fled from his lord Hadadezer king of Zobah. ²⁴And he gathered men to himself and became leader of a marauding band, after David slew them of Zobah; and they went to Damascus and stayed there, and reigned in Damascus. ²⁵So he was an adversary to Israel all the days of Solomon, along with the evil that Hadad *did*; and he abhorred Israel and reigned over Aram.

²⁶Then Jeroboam the son of Nebat, an Ephraimite of Zeredah, Solomon's servant, whose mother's name was Zeruah, a widow, also rebelled against the king. ²⁷Now this was the reason why he rebelled against the king: Solomon built the Millo, *and* closed up the breach of the city of his father David. ²⁸Now the man Jeroboam was a valiant warrior, and when Solomon saw that the young man was industrious, he appointed him over all the forced labor of the house of Joseph. ²⁹And it came about at that time, when Jeroboam went out of Jerusalem, that the prophet Ahijah the Shilonite found him on the road. Now Ahijah had clothed himself with a new cloak; and both of them were alone in the field.

1 Các vua 11.12-11.29

¹²Tuy nhiên, Ta sẽ không xé nó trong các ngày của ngươi vì cố Đa-vít cha ngươi, *nhưng* Ta sẽ xé nó ra từ tay của con trai ngươi. ¹³Nhưng Ta sẽ không xé đi hết thảy vương-quốc, *song* Ta sẽ ban một chi-tộc cho con trai ngươi vì cố tôi-tổ Đa-vít của Ta và vì cố Giê-ru-sa-lem mà Ta đã chọn."

Đức Chúa TRỜI dấy lên các đối-thù (11.14-11.40)

¹⁴Đoạn *Đức* GIA-VÊ dấy lên một đối-thù với Sa-lô-môn, Ha-đát người Ê-đôm; người thuộc hoàng tộc Ê-đôm. ¹⁵Vì xây ra, khi Đa-vít ở tại Ê-đôm, và Giô-áp, chỉ-huy-trưởng quân-đội, đã đi lên để chôn các kẻ bị giết, và đánh hạ mọi người nam tại Ê-đôm ¹⁶(vì Giô-áp và tất cả Y-sơ-ra-ên ở lại chỗ đó 6 tháng, cho đến khi người đã diệt mọi người nam tại Ê-đôm), ¹⁷thì Ha-đát chạy trốn đến Ê-díp-tô, hẳn cùng một người Ê-đôm nào đó trong những tôi-tổ của cha hẳn ở với hắn, trong khi Ha-đát là một cậu bé. ¹⁸Và họ đã chỗi dậy từ Ma-đi-an và đến Pha-ran; và họ đem theo những người với họ từ Pha-ran và đến Ê-díp-tô, đến cùng Pha-ra-ôn vua Ê-díp-tô, vua ban cho hắn một căn nhà và chia lương-thực cho hắn và cho hắn đất. ¹⁹Bấy giờ, Ha-đát tìm được ân-huệ lớn trước mặt Pha-ra-ôn, đến nỗi vua gả em gái của chính vợ của vua cho hắn, em gái của hoàng-hậu Tác-bê-ne. ²⁰Và em gái của Tác-bê-ne sinh ra đứa con trai cho hắn *tên là* Ghê-nu-bát, mà Tác-bê-ne *nuôi đến* dứt sữa trong cung Pha-ra-ôn; và Ghê-nu-bát ở trong cung Pha-ra-ôn ở giữa những con trai của Pha-ra-ôn. ²¹Nhưng khi Ha-đát nghe trong Ê-díp-tô rằng Đa-vít đã ngủ với tô-phụ của vua, và rằng Giô-áp chỉ-huy-trưởng quân-đội đã chết, Ha-đát nói với Pha-ra-ôn: "Xin cho tôi ra đi, để tôi có thể đi đến xứ-sở của riêng tôi." ²²Thế thì Pha-ra-ôn nói với hắn: "Nhưng ngươi đã thiếu-thốn gì *khi ở* với ta, để kia, ngươi lại đang tìm cách về xứ-sở của riêng ngươi?" Và hắn đáp: "Chẳng *thiếu* gì cả; tuy nhiên, chắc-chắn bệ hạ phải cho tôi đi."

²³*Đức* Chúa TRỜI cũng dấy lên một đối-thù *khác* chống Sa-lô-môn, Rê-xôn con trai của Ê-li-gia-đa, là kẻ đã trốn chạy khỏi chủ của hắn là Ha-đa-rê-xe vua Xô-ba. ²⁴Và hắn nhóm các người đến với hắn và thành lãnh-tụ của một băng cướp, sau khi Đa-vít đã giết *quân* của Xô-ba; và chúng đi đến Đa-mách và ở lại đó, và trị-vì tại Đa-mách. ²⁵Vì vậy hắn là một đối-thù của Y-sơ-ra-ên suốt các ngày của Sa-lô-môn, cùng với thâm-họa mà Ha-đát đã làm; hắn căm ghét Y-sơ-ra-ên và trị-vì A-ram.

²⁶Lúc đó Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, người Ép-ra-im ở Xê-rê-đa, tôi-tổ của Sa-lô-môn, mẹ của người tên là Xê-ru-ba, một bà góa, cũng nổi-loạn chống lại nhà vua. ²⁷Bây giờ, đây là lý-do tại sao người nổi-loạn chống lại nhà vua: Sa-lô-môn xây Mi-lô, lấp lại lỗ hở trên tường thành của Đa-vít cha mình. ²⁸Bấy giờ ông Giê-rô-bô-am là một dũng-sĩ, và khi Sa-lô-môn thấy chàng ấy làm việc cần-cù, thì vua bổ-nhiệm người coi tất cả lực-lượng lao-động cường-bách của nhà Giô-sép. ²⁹Và xây ra vào lúc đó, khi Giê-rô-bô-am đi ra khỏi Giê-ru-sa-lem, thì tiên-tri A-hi-gia, người Si-lô, tìm thấy người trên đường đi. Bấy giờ, A-hi-gia mặc áo choàng không tay mới; và cả 2 người đang ở một mình ngoài đồng.

1 Các vua 11.30-12.2

³⁰Thế thì, A-hi-gia nắm lấy cái áo mới ở trên mình mà xé nó thành 12 mảnh. ³¹Và người nói với Giê-rô-bô-am: "Người hãy lấy cho người 10 mảnh; vì *Đức* GIA-VÊ, *Đức* Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: 'Này, Ta sẽ xé vương-quốc ra từ tay của Sa-lô-môn và ban cho người 10 chi-tộc ³²(nhưng người sẽ có một chi-tộc, vì có tôi-tớ Đa-vít của Ta và vì có Giê-ru-sa-lem, thành mà Ta đã chọn từ tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên), ³³vì chúng đã bỏ rơi Ta, và đã thờ-lạy Ách-ta-rôt nữ-thần dân Si-đôn, Kê-môc thần Mô-áp, và Minh-côm thần của các con trai Am-môn. Chúng đã chẳng bước đi theo các đường-lối Ta, *chẳng* làm điều đúng trước mắt Ta, *chẳng* giữ các luật-lệ của Ta và các mạng-lệnh của Ta, như cha Đa-vít của nó. ³⁴Tuy nhiên, Ta sẽ không lấy hết vương-quốc ra khỏi tay nó, nhưng Ta sẽ lập nó làm kẻ cai-trị suốt các ngày của đời nó, vì có tôi-tớ Đa-vít của Ta, người Ta đã chọn, là kẻ đã tuân theo các điều-răn của Ta và các luật-lệ của Ta; ³⁵nhưng Ta sẽ lấy vương-quốc khỏi tay con trai của nó mà ban nó cho người, 10 chi-tộc. ³⁶Nhưng cho con trai của nó, Ta sẽ cho một chi-tộc, để tôi-tớ Đa-vít của Ta có thể có một ngọn đèn luôn luôn trước mặt Ta tại Giê-ru-sa-lem, thành mà Ta đã chọn cho chính Ta để đặt danh Ta. ³⁷Và Ta sẽ chọn người, rồi người sẽ trị-vì trên bất cứ cái gì mà hồn người muốn, và người sẽ làm vua trên Y-sơ-ra-ên. ³⁸Rồi sẽ là: nếu người nghe theo mọi điều Ta truyền cho người và đi theo các đường-lối của Ta, và làm điều đúng trước mắt Ta bằng việc tuân theo các luật-lệ của Ta và các điều-răn của Ta, như tôi-tớ Đa-vít của Ta đã làm, thì Ta sẽ ở với người và xây cho người một nhà vững-bền như Ta đã xây cho Đa-vít, và Ta sẽ ban Y-sơ-ra-ên cho người. ³⁹Như vậy Ta sẽ làm dòng-đời Đa-vít sâu-nào vì việc này, nhưng không luôn luôn.'" ⁴⁰Vì thế Sa-lô-môn tìm cách giết Giê-rô-bô-am; song Giê-rô-bô-am đã chỗi dậy và chạy trốn đến Ê-díp-tô *đến* cùng Si-sắc vua Ê-díp-tô, và hẩn ở tại Ê-díp-tô cho đến khi Sa-lô-môn chết.

Cái chết của Sa-lô-môn (11.41-11.43)

⁴¹Bây giờ phần còn lại của công vụ của Sa-lô-môn và bất cứ điều gì vua đã làm, và sự khôn-ngoan của vua, há chúng chẳng được viết trong sách công vụ của Sa-lô-môn hay sao? ⁴²Như vậy thời-gian mà Sa-lô-môn trị-vì tại Giê-ru-sa-lem trên tất cả Y-sơ-ra-ên là 40 năm. ⁴³Và Sa-lô-môn hôn với tổ-phụ của mình và được chôn trong thành của Đa-vít cha của vua, và con trai của vua là Rô-bô-am trị-vì trong chỗ của vua.

B. VƯƠNG-QUỐC BỊ PHÂN-CHIA (12.1-22.53)

1. Cuộc nổi dậy của các chi-tộc miền bắc (12.1-12.33)

Vua Rô-bô-am hành-động ngu-dại và cuộc nổi-loạn chống lại Rô-bô-am (12.1-12.15)

12 ¹Rồi Rô-bô-am đi đến Si-chem, vì tất cả Y-sơ-ra-ên đã đến Si-chem đặng tôn người làm vua. ²Bây giờ xảy ra Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát nghe về điều đó, khi người đang sống tại Ê-díp-tô (vì người vẫn còn ở tại Ê-díp-tô, nơi người đã chạy trốn khỏi sự hiện-diện của Vua Sa-lô-môn).

1 Kings 11.30-12.2

³⁰Then Ahijah took hold of the new cloak which was on him, and tore it into twelve pieces. ³¹And he said to Jeroboam, "Take for yourself ten pieces for thus says YHWH, the God of Israel, 'Behold, I will tear the kingdom out of the hand of Solomon and give you ten tribes ³²(but he will have one tribe, for the sake of My servant David and for the sake of Jerusalem the city which I have chosen from all the tribes of Israel), ³³because they have forsaken Me, and have worshiped Ashtaroth the goddess of the Sidonians, Chemosh the god of Moab, and Milcom the god of the sons of Ammon; and they have not walked in My ways, doing what is right in My sight and *observing* My statutes and My ordinances, as his father David *did*. ³⁴Nevertheless I will not take the whole kingdom out of his hand, but I will make him ruler all the days of his life, for the sake of My servant David whom I chose, who observed My commandments and My statutes; ³⁵but I will take the kingdom from his son's hand and give it to you, *even* ten tribes. ³⁶But to his son I will give one tribe, that My servant David may have a lamp always before Me in Jerusalem, the city where I have chosen for Myself to put My name. ³⁷And I will take you, and you shall reign over whatever your soul desires, and you shall be king over Israel. ³⁸Then it will be, that if you listen to all that I command you and walk in My ways, and do what is right in My sight by observing My statutes and My commandments, as My servant David did, then I will be with you and build you an enduring house as I built for David, and I will give Israel to you. ³⁹Thus I will afflict the seed of David for this, but not always.'" ⁴⁰Solomon sought therefore to put Jeroboam to death; but Jeroboam arose and fled to Egypt to Shishak king of Egypt, and he was in Egypt until the death of Solomon.

The death of Solomon (11.41-11.43)

⁴¹Now the rest of the acts of Solomon and whatever he did, and his wisdom, are they not written in the book of the acts of Solomon? ⁴²Thus the time that Solomon reigned in Jerusalem over all Israel was forty years. ⁴³And Solomon slept with his fathers and was buried in the city of his father David, and his son Rehoboam reigned in his place.

B. THE DIVIDED KINGDOM (12.1-22.53)

1. Revolt of the northern tribes (12.1-12.33)

King Rehoboam acts foolishly and the rebellion against Rehoboam (12.1-12.15)

12 ¹Then Rehoboam went to Shechem, for all Israel had come to Shechem to make him king. ²Now it came about when Jeroboam the son of Nebat heard of it, that he was living in Egypt (for he was yet in Egypt, where he had fled from the presence of King Solomon).

1 Kings 12.3-12.17

³Then they sent and called him, and Jeroboam and all the assembly of Israel came and spoke to Rehoboam, saying, ⁴"Your father made our yoke hard; therefore lighten the hard service of your father and his heavy yoke which he put on us, and we will serve you." ⁵Then he said to them, "Depart for three days, then return to me." So the people departed.

⁶And King Rehoboam consulted with the elders who had stood before his father Solomon while he was still alive, saying, "How do you counsel me to answer this people?" ⁷Then they spoke to him, saying, "If you will be a servant to this people today, will serve them, grant them their petition, and speak good words to them, then they will be your servants forever." ⁸But he forsook the counsel of the elders which they had given him, and consulted with the young men who grew up with him, who stood before him. ⁹So he said to them, "What counsel do you give that we may answer this people who have spoken to me, saying, 'Lighten the yoke which your father put on us?'" ¹⁰And the young men who grew up with him spoke to him, saying, "Thus you shall say to this people who spoke to you, saying, 'Your father made our yoke heavy, now you make it lighter for us!' But you shall speak to them, 'My little finger is thicker than my father's loins! ¹¹Whereas my father loaded you with a heavy yoke, I will add to your yoke; my father disciplined you with whips, but I will discipline you with scorpions.'"

¹²Then Jeroboam and all the people came to Rehoboam on the third day as the king had spoken, saying, "Return to me on the third day." ¹³And the king answered the people harshly, for he forsook the advice of the elders which they had advised him, ¹⁴and he spoke to them according to the advice of the young men, saying, "My father made your yoke heavy, but I will add to your yoke; my father disciplined you with whips, but I will discipline you with scorpions." ¹⁵So the king did not listen to the people; for it was a turn of events from YHWH, that He might establish His word, which YHWH spoke through Ahijah the Shilonite to Jeroboam the son of Nebat.

The kingdom divided, Jeroboam rules Israel (12.16-12.24)

¹⁶When all Israel saw that the king did not listen to them, the people answered the king, saying,

"What portion do we have in David?
We have no inheritance in the son of Jesse;
To your tents, O Israel!
Now look after your own house, David!"

So Israel departed to their tents. ¹⁷But as for the sons of Israel who lived in the cities of Judah, Rehoboam reigned over them.

1 Các vua 12.3-12.17

³Thế thì họ sai gọi người, và Giê-rô-bô-am và tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên đến nói với Rô-bô-am, rằng: ⁴"Cha của bệ hạ đã làm ách chúng tôi cứng; vì thế xin giảm sự phục-dịch nặng-nề của thân-phụ bệ hạ và ách nặng của người mà người đã đặt trên chúng tôi, và chúng tôi sẽ phục-vụ bệ hạ." ⁵Thế thì người phán với họ: "Hãy lui ra trong 3 ngày, rồi trở lại cùng ta." Vì vậy dân lui ra.

⁶Và Vua Rô-bô-am hội ý với các trưởng-lão là những người đã đứng trước mặt Sa-lô-môn cha của mình, trong lúc người vẫn còn sống, rằng: "Các ông khuyên tôi trả lời dân này thế nào?" ⁷Thế thì họ tâu lên người rằng: "Nếu hôm nay bệ hạ sẽ là một tôi-tớ đối với dân này, sẽ phục-vụ họ, thì hãy chấp thuận kiến- nghị của họ, và hãy nói các lời tốt-lành cùng họ, rồi họ sẽ là các tôi-tớ của bệ hạ mãi." ⁸Nhưng người bỏ rơi lời cố-vấn của các trưởng-lão mà họ đã cho mình, và hỏi ý các người trẻ là những kẻ đã lớn lên với mình, những kẻ đang đứng trước mặt mình. ⁹Thế là người phán với họ: "Các người cho lời cố-vấn gì để chúng ta có thể trả lời dân này là những kẻ đã nói với ta: 'Xin giảm nhẹ cái ách mà thân-phụ bệ hạ đã đặt trên chúng tôi?'" ¹⁰Các người trẻ là những kẻ đã lớn lên với người thưa với người, rằng: "Nhu vậy bệ hạ sẽ nói với dân này, những kẻ đã tâu lên bệ hạ, rằng: 'Thân-phụ bệ hạ đã làm cho ách chúng tôi nặng-nề, bây giờ xin bệ hạ làm cho nó nhẹ hơn cho chúng tôi!' Nhưng bệ hạ sẽ nói với chúng: 'Ngón tay út của ta còn dày hơn chỗ thắt lưng của cha ta! ¹¹Trong khi cha ta đã chất lên các người một cái ách nặng, thì ta sẽ thêm vào ách các người; cha ta đã ký-luật các người bằng roi da, nhưng ta sẽ ký-luật các người bằng các roi bọ-cạp.'"

¹²Thế thì Giê-rô-bô-am và tất cả dân-chúng đến cùng Rô-bô-am vào ngày thứ ba như nhà vua đã phán, rằng: "Hãy trở lại cùng ta vào ngày thứ ba." ¹³Và nhà vua trả lời dân-chúng một cách khó nghe, vì người bỏ rơi lời khuyên của các trưởng-lão mà họ đã khuyên người, ¹⁴và người nói với họ theo lời khuyên của những người trẻ, rằng: "Cha ta đã khiến cho ách các người nặng-nề, nhưng ta sẽ thêm vào ách các người; cha ta đã ký-luật các người bằng các roi da, nhưng ta sẽ ký-luật các người bằng các roi bọ-cạp⁽¹⁾." ¹⁵Thế là vua không lắng nghe dân-chúng; vì ấy là sự đố-hương từ Đức GIA-VÊ, đê Ngài có thể lập lời Ngài, mà Đức GIA-VÊ đã phán qua A-hi-gia người Si-lô cùng Giê-rô-bô-am, con trai của Nê-bát.

Vương-quốc bị phân-chia, Giê-rô-bô-am cai-trị Y-sơ-ra-ên (12.16-12.24)

¹⁶Khi tất cả Y-sơ-ra-ên thấy rằng nhà vua không lắng nghe mình, dân-chúng trả lời vua, rằng:

"Phần gì chúng ta có trong Đa-vít?
Chẳng có sự thừa-kế nào trong con trai của Y-sai;
Về các lều của mình đi, hỡi Y-sơ-ra-ên!
Bây giờ, chăm sóc nhà riêng của người đi, Đa-vít!"

Thế là Y-sơ-ra-ên đi về các lều của mình. ¹⁷Nhưng, còn những con trai Y-sơ-ra-ên sống trong các thành của Giu-đa, thì Rô-bô-am trị-vì họ.

¹một thứ roi có gai

1 Các vua 12.18-12.33

18Đoạn vua Rô-bô-am sai đi A-đô-ram, là người coi lực-lượng lao-động cưỡng-bách, thì tất cả Y-sơ-ra-ên ném đá người đến chết. Và Vua Rô-bô-am lật-đặt lên xe của mình chạy trốn đến Giê-ru-sa-lem. 19Thế là Y-sơ-ra-ên đã dấy loạn chống nhà Đa-vít cho đến ngày này. 20Và xảy ra khi tất cả Y-sơ-ra-ên nghe rằng Giê-rô-bô-am đã trở lại, thì họ sai gọi người đến cùng hội-chúng và lập người làm vua trên tất cả Y-sơ-ra-ên. Không một ai, chỉ trừ chi-tộc Giu-đa, theo nhà Đa-vít.

21Bấy giờ, khi Rô-bô-am đã đến Giê-ru-sa-lem, người tập hợp tất cả nhà Giu-đa và chi-tộc Bên-gia-min, 180 ngàn người chọn-lọc, là các chiến-binh, để đánh lại nhà Y-sơ-ra-ên đặng hồi-phục vương-quốc cho Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn. 22Nhưng lời của ĐỨC CHÚA TRỜI đến cùng Sê-ma-gia, người của ĐỨC CHÚA TRỜI, phán: 23"Hãy nói với Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn, vua Giu-đa, và nói với tất cả nhà của Giu-đa và Bên-gia-min và phần dân còn lại, rằng: 24ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: "Các người không được đi lên đánh lại anh-em của mình, các con trai Y-sơ-ra-ên; mỗi người hãy trở lại về nhà mình, vì việc này đã đến từ Ta." Vì vậy, họ nghe theo lời của ĐỨC GIA-VÊ và trở lại và đi con đường mình theo lời của ĐỨC GIA-VÊ.

Sự thờ hình-tượng của Giê-rô-bô-am (12.25-12.33)

25Đoạn Giê-rô-bô-am xây Si-chem trong xứ đồi núi Ép-ram, và sống trong đó. Và người đi ra từ đó và xây Phê-nu-ên. 26Và Giê-rô-bô-am nói trong tâm của mình: "Bây giờ vương-quốc sẽ trở về nhà Đa-vít. 27Nếu dân này đi lên để hiến-dâng tế-vật trong đền ĐỨC GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem, thì tâm của dân này sẽ trở lại cùng chúa của chúng, tức là cùng Rô-bô-am, vua Giu-đa; rồi chúng sẽ giết ta và trở lại cùng Rô-bô-am, vua Giu-đa." 28Vì vậy, nhà vua hỏi ý-kiến, và làm 2 con bò con bằng vàng; và người nói với họ: "Thật là quá sức cho các người đi lên Giê-ru-sa-lem; này là những thần của các người, hỡi Y-sơ-ra-ên, đã đem các người lên từ xứ Ê-díp-tô." 29Và người đặt con này tại Bê-tên, con kia người đặt tại Đan. 30Bấy giờ, việc này đã thành một tội, vì dân-chúng đi thờ-lạy trước mặt con bò ở xa tận Đan. 31Và người cũng cất những đền trên các nơi cao, và lập các thầy tế-lễ từ giữa tất cả dân-chúng không thuộc về các con trai của Lê-vi. 32Và Giê-rô-bô-am lại thành-lập một lễ trong tháng thứ tám vào ngày thứ mười lăm của tháng ấy, giống như cái lễ ở tại Giu-đa, và người hiến-dâng trên bàn-thờ; và người cũng làm như vậy tại Bê-tên, cúng tế cho những con bò con mà người đã làm. Và người để tại Bê-tên các thầy tế-lễ của những nơi cao mà người đã cất. 33Rồi người hiến-dâng trên bàn-thờ mà người đã làm tại Bê-tên vào ngày thứ mười lăm trong tháng thứ tám, tức là trong cái tháng mà người đã tự nghĩ ra trong tâm mình và người lập ra một ngày hội cho những con trai Y-sơ-ra-ên, và hiến-dâng trên bàn-thờ để xông hương.

2. Các vua của Y-sơ-ra-ên và Giu-đa (13.1-16.34)

Giê-rô-bô-am bị cảnh-cáo, tay bị khô cứng (13.1-13.10)

1 Kings 12.18-12.33

18Then King Rehoboam sent Adoram, who was over the forced labor, and all Israel stoned him to death. And King Rehoboam made haste to mount his chariot to flee to Jerusalem. 19So Israel has been in rebellion against the house of David to this day. 20And it came about when all Israel heard that Jeroboam had returned, that they sent and called him to the assembly and made him king over all Israel. None but the tribe of Judah followed the house of David.

21Now when Rehoboam had come to Jerusalem, he assembled all the house of Judah and the tribe of Benjamin, 180,000 chosen men who were warriors, to fight against the house of Israel to restore the kingdom to Rehoboam the son of Solomon. 22But the word of God came to Shemaiah the man of God, saying, 23"Speak to Rehoboam the son of Solomon king of Judah, and to all the house of Judah and Benjamin and to the rest of the people, saying, 24"Thus says YHWH, "You must not go up and fight against your brothers the sons of Israel; return every man to his house, for this thing has come from Me." So they listened to the word of YHWH, and returned and went *their way* according to the word of YHWH.

Jeroboam's idolatry (12.25-12.33)

25Then Jeroboam built Shechem in the hill country of Ephraim, and lived in it. And he went out from there and built Penuel. 26And Jeroboam said in his heart, "Now the kingdom will return to the house of David. 27If this people go up to offer sacrifices in the house of YHWH at Jerusalem, then the heart of this people will return to their lord, *even* to Rehoboam king of Judah; and they will kill me and return to Rehoboam king of Judah" 28So the king consulted, and made two golden calves, and he said to them, "It is too much for you to go up to Jerusalem; behold your gods, O Israel, that brought you up from the land of Egypt." 29And he set one in Bethel, and the other he put in Dan. 30Now this thing became a sin, for the people went to *worship* before the one as far as Dan. 31And he made houses on high places, and made priests from among all the people who were not of the sons of Levi. 32And Jeroboam instituted a feast in the eighth month on the fifteenth day of the month, like the feast which is in Judah, and he offered upon the altar; thus he did in Bethel, sacrificing to the calves which he had made. And he stationed in Bethel the priests of the high places which he had made. 33Then he offered upon the altar which he had made in Bethel on the fifteenth day in the eighth month, even in the month which he had devised in his own heart; and he instituted a feast for the sons of Israel, and offered upon the altar to burn incense.

2. Kings of Israel and Judah (13.1-16.34)

Jeroboam warned, his hand dried up (13.1-13.10)

13 ¹Now behold, there came a man of God from Judah to Bethel by the word of YHWH, while Jeroboam was standing by the altar to burn incense. ²And he cried against the altar by the word of YHWH, and said, "O altar, altar, thus says YHWH, 'Behold, a son shall be born to the house of David, Josiah by name; and on you he shall sacrifice the priests of the high places who burn incense on you, and human bones shall be burned on you.'" ³Then he gave a sign the same day, saying, "This is the sign which YHWH has spoken, 'Behold, the altar shall be split apart and the ashes which are on it shall be poured out.'" ⁴Now it came about when the king heard the saying of the man of God, which he cried against the altar in Bethel, that Jeroboam stretched out his hand from the altar, saying, "Seize him." But his hand which he stretched out against him dried up, so that he could not draw it back to himself. ⁵The altar also was split apart and the ashes were poured out from the altar, according to the sign which the man of God had given by the word of YHWH. ⁶And the king answered and said to the man of God, "Please entreat YHWH your God, and pray for me, that my hand may be restored to me." So the man of God entreated YHWH, and the king's hand was restored to him, and it became as it was before. ⁷Then the king said to the man of God, "Come home with me and refresh yourself, and I will give you a reward." ⁸But the man of God said to the king, "If you were to give me half your house I would not go with you, nor would I eat bread or drink water in this place. ⁹For so it was commanded me by the word of YHWH, saying, 'You shall eat no bread, nor drink water, nor return by the way which you came.'" ¹⁰So he went another way, and did not return by the way which he came to Bethel.

A prophet dies for disobedience (13.11-13.34)

11 Now an old prophet was living in Bethel; and his son came and told him all the deeds which the man of God had done that day in Bethel; the words which he had spoken to the king, these also they related to their father. ¹²And their father said to them, "Where is the way he went?" Now his sons had seen the way which the man of God who came from Judah had gone. ¹³Then he said to his sons, "Saddle the donkey for me." So they saddled the donkey for him and he rode away on it. ¹⁴So he went after the man of God and found him sitting under an oak; and he said to him, "Are you the man of God who came from Judah?" And he said, "I am." ¹⁵Then he said to him, "Come home with me and eat bread." ¹⁶And he said, "I cannot return with you, nor go with you, nor will I eat bread or drink water with you in this place. ¹⁷For a command *came to* me by the word of YHWH, 'You shall eat no bread, nor drink water there; do not return by going the way which you came.'"

13 ¹Bấy giờ kia, một người của Đức Chúa TRỜI từ Giu-đa đến Bê-tên bởi lời của Đức GIA-VÊ, trong khi Giê-rô-bô-am đang đứng bên bàn-thờ để xông hương. ²Và người nạt bàn-thờ ấy bởi lời của Đức GIA-VÊ, và nói: "Bớ bàn-thờ, bàn-thờ! Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Này, một con trai sẽ được sinh ra cho nhà Đa-vít, đích danh là Giô-si-a; và trên mây, người sẽ hiến-tế các thầy tế-lễ của những nơi cao, là những kẻ xông hương trên mây, và xương người sẽ bị đốt trên mây.'" ³Rồi cùng một ngày người cho một dấu-hiệu rằng: "Đây là dấu-hiệu mà Đức GIA-VÊ đã phán: 'Kìa, bàn-thờ ấy sẽ bị chẻ ra và tro trên nó sẽ bị đổ ra.'" ⁴Bấy giờ, xảy ra khi nhà vua nghe lời của người của Đức Chúa TRỜI mà ông đã nạt bàn-thờ đó tại Bê-tên, thì Giê-rô-bô-am giơ tay của người ra từ bàn-thờ, nói: "Bắt nó." Nhưng tay của người mà người giơ ra chống lại ông ấy bị khô đi, đến nỗi người không thể co nó lại vào người mình. ⁵Bàn-thờ cũng bị chẻ ra, và tro đổ ra từ bàn-thờ, theo dấu-hiệu mà người của Đức Chúa TRỜI đã cho bởi lời của Đức GIA-VÊ. ⁶Và nhà vua trả lời và nói với người của Đức Chúa TRỜI: "Xin vui lòng nài-xin⁽¹⁾ GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, và xin cầu-nguyện cho ta, để tay ta được hồi-phục cho ta." Vì vậy người của Đức Chúa TRỜI nài-xin Đức GIA-VÊ, và bàn tay của nhà vua được hồi-phục cho vua, và nó trở lại như trước. ⁷Thế thì nhà vua nói với người của Đức Chúa TRỜI: "Hãy về nhà với ta mà bổ sức lại, và ta sẽ ban cho người một phần-thưởng." ⁸Nhưng người của Đức Chúa TRỜI nói với nhà vua: "Nếu bệ hạ ban cho tôi phần nửa cung của bệ hạ, tôi cũng sẽ không đi với bệ hạ, tôi cũng sẽ không ăn bánh hay uống nước tại nơi này. ⁹Vì tôi đã được lệnh bởi lời của Đức GIA-VÊ, rằng: 'Người sẽ không được ăn bánh, sẽ không được uống nước, sẽ không được trở về theo đường người đã đến.'" ¹⁰Vì vậy người đi con đường khác, và không trở về theo đường mà người đã đến Bê-tên.

Một tiên-tri chết vì không vâng lời (13.11-13.34)

11 Bấy giờ, có một tiên-tri già đang sống tại Bê-tên; và con trai ông đến nói cho ông biết tất cả những việc-làm mà người của Đức Chúa TRỜI đã làm trong ngày đó tại Bê-tên; các lời mà người đã nói với nhà vua, những lời này chúng cũng thuật lại cho cha của chúng. ¹²Và cha của chúng nói với chúng: "Người đã đi đường nào?" Bấy giờ các con trai của ông đã thấy đường mà người của Đức Chúa TRỜI đến từ Giu-đa đã đi. ¹³Thế thì ông nói với các con trai của ông: "Thắng lừa cho ta." Vì vậy chúng thắng lừa cho ông và ông cỡi nó đi. ¹⁴Thế là ông đi theo người của Đức Chúa TRỜI và bắt gặp người đang ngồi dưới một cây sồi; và ông nói với người: "Có phải ông là người của Đức Chúa TRỜI đến từ Giu-đa chăng?" Và người nói: "Tôi đây." ¹⁵Thế thì, ông nói với người: "Hãy đi về nhà với ta và ăn bánh." ¹⁶Và người nói: "Tôi không thể trở lại với ông, cũng không đi với ông, tôi cũng sẽ không ăn bánh, không uống nước với ông tại chỗ này. ¹⁷Vì có mệnh-lệnh cho tôi bởi lời của Đức GIA-VÊ: 'Người sẽ chẳng được ăn bánh, cũng chẳng được uống nước ở đó; đừng trở lại bằng việc đi theo con đường mà người đã đến.'"

¹nguyên ngữ: làm dịu mặt của ...

1 Các vua 13.18-13.34

18Và ông nói với người: "Ta cũng là một tiên-tri như người, và một thiên-sứ đã nói với ta bởi lời của Đức GIA-VÊ, rằng: 'Hãy dẫn nó về nhà của người với người để nó được ăn bánh và uống nước.'" Nhưng ông đã nói dối với người. 19Vì vậy người đi về với ông ấy, rồi ăn bánh trong nhà ông và uống nước.

20Bây giờ xảy ra, trong khi họ đang ngồi xuống nơi bàn, thì lời của Đức GIA-VÊ đến cùng đấng tiên-tri đã đưa người về; 21và ông khóc cùng người của Đức Chúa TRỜI đến từ Giu-đa, rằng: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Bởi vì người đã nổi-loạn chống lại miệng của GIA-VÊ, và đã chẳng tuân theo lời dạy bảo mà GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI người đã truyền cho người, 22nhưng đã trở lại, đã ăn bánh, và đã uống nước ở tại chỗ mà Ngài đã phán cùng người: 'Chớ ăn bánh và đừng uống nước'; thân-xác người sẽ không được đến nơi mồ-mả của tổ-phụ người.'" 23Và xảy ra, sau khi người đã ăn bánh và sau khi người đã uống, thì ông thăng lừa cho người, cho đấng tiên-tri mà ông đã đưa về. 24Bây giờ, khi người đã đi, một con sư-tử chặn người trên đường và giết người chết, và xác của người bị hất ngã trên đường, với con lừa đứng bên cạnh nó; con sư-tử cũng đang đứng bên cạnh cái thầy. 25Và kia, người ta đi ngang qua và thấy cái thầy bị hất ngã trên đường, và con sư-tử đứng bên cạnh cái thầy; do đó, chúng đến và kể lại việc đó trong thành nơi đấng tiên-tri già sống.

26Bây giờ khi đấng tiên-tri đã dẫn người về từ con đường nghe điều đó, ông nói: "Ấy là người của Đức Chúa TRỜI, là kẻ đã nổi-loạn chống lại miệng của Đức GIA-VÊ; vì thế, Đức GIA-VÊ đã phó người cho con sư-tử, đã xé xác người và đã giết người chết, theo lời Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán cùng người." 27Đoạn, ông nói với những người con trai của mình rằng: "Thăng lừa cho ta." Và chúng thăng lừa. 28Và ông đi và tìm thấy cái xác bị hất ngã trên đường của người với con lừa và con sư-tử đang đứng bên cạnh cái xác; con sư-tử đã chẳng ăn cái xác và cũng không xé con lừa. 29Thế là đấng tiên-tri ôm cái xác của người của Đức Chúa TRỜI lên và đặt nó trên con lừa, đem nó về, rồi ông vào trong thành của đấng tiên-tri già để thương khóc và để chôn người. 30Và ông đặt cái xác người trong chính cái mộ của mình, và họ than-khóc vì người: "Than ôi! Em tôi ôi!" 31Và xảy ra, sau khi ông đã chôn người xong, ông nói với những người con trai của mình rằng: "Khi ta chết, hãy chôn ta trong cái mộ mà người của Đức Chúa TRỜI đã được chôn; hãy để xương của ta bên cạnh xương của người. 32Vì điều đó chắc-chắn sẽ xảy ra khi người đã nạt bởi lời của Đức GIA-VÊ cái bàn-thờ tại Bê-tên và tất cả các đền ở các nơi cao ở trong các thành của Sa-ma-ri."

33Sau biến-cố này Giê-rô-bô-am vẫn không quay bỏ đường-lối xấu-xa của mình, nhưng người lại lập các thầy tế-lễ ở các nơi cao từ giữa tất cả dân-chúng; bất cứ ai muốn, thì người tấn-phong, để làm các thầy tế-lễ ở các nơi cao. 34Và bởi việc này người thành tội cho nhà Giê-rô-bô-am, thậm-chí để xóa nó và hủy-diệt nó khỏi mặt đất.

Sự phán-xét của Đức Chúa TRỜI trên Giê-rô-bô-am (14.1-14.20)

1 Kings 13.18-13.34

18And he said to him, "I also am a prophet like you, and an angel spoke to me by the word of YHWH, saying, 'Bring him back with you to your house, that he may eat bread and drink water.'" But he lied to him. 19So he went back with him, and ate bread in his house and drank water.

20Now it came about, as they were sitting down at the table, that the word of YHWH came to the prophet who had brought him back; 21and he cried to the man of God who came from Judah, saying, "Thus says YHWH, 'Because you have rebelled against the mouth of YHWH, and have not observed the commandment which YHWH your God commanded you, 22but have returned and eaten bread and drunk water in the place of which He said to you, "Eat no bread and drink no water"; your body shall not come to the grave of your fathers.'" 23And it came about after he had eaten bread and after he had drunk, that he saddled the donkey for him, for the prophet whom he had brought back. 24Now when he had gone, a lion met him on the way and killed him, and his body was thrown on the road, with the donkey standing beside it; the lion also was standing beside the body. 25And behold, men passed by and saw the body thrown on the road, and the lion standing beside the body; so they came and told it in the city where the old prophet lived.

26Now when the prophet who brought him back from the way heard it, he said, "It is the man of God, who rebelled against the mouth of YHWH; therefore YHWH has given him to the lion, which has torn him and killed him, according to the word of YHWH which He spoke to him." 27Then he spoke to his sons, saying, "Saddle the donkey for me." And they saddled it. 28And he went and found his body thrown on the road with the donkey and the lion standing beside the body; the lion had not eaten the body nor torn the donkey. 29So the prophet took up the body of the man of God and laid it on the donkey, and brought it back and he came to the city of the old prophet to mourn and to bury him. 30And he laid his body in his own grave, and they mourned over him, saying, "Alas, my brother!" 31And it came about after he had buried him, that he spoke to his sons, saying, "When I die, bury me in the grave in which the man of God is buried; lay my bones beside his bones. 32For the thing shall surely come to pass which he cried by the word of YHWH against the altar in Bethel and against all the houses of the high places which are in the cities of Samaria."

33After this event Jeroboam did not return from his evil way, but again he made priests of the high places from among all the people; any who would, he ordained, to be priests of the high places. 34And by this thing he became sin to the house of Jeroboam, even to blot it out and destroy it from off the face of the earth.

God's judgment on Jeroboam (14.1-14.20)

14 ¹At that time Abijah the son of Jeroboam became sick. ²And Jeroboam said to his wife, "Arise now, and disguise yourself so that they may not know that you are the wife of Jeroboam, and go to Shiloh; behold, Ahijah the prophet is there, who spoke concerning me *that I would be king over this people*. ³And take ten loaves with you, *some cakes and a jar of honey*, and go to him. He will tell you what will happen to the boy." ⁴And Jeroboam's wife did so, and arose and went to Shiloh, and came to the house of Ahijah. Now Ahijah could not see, for his eyes were dim because of his age. ⁵Now YHWH had said to Ahijah, "Behold, the wife of Jeroboam is coming to inquire of you concerning her son, for he is sick. You shall say thus and thus to her, for it will be when she arrives that she will pretend to be another woman." ⁶And it came about when Ahijah heard the sound of her feet coming in the doorway, that he said. "Come in, wife of Jeroboam, why do you pretend to be another woman? For I am sent to you *with a harsh message*. ⁷Go, say to Jeroboam, "Thus says YHWH God of Israel, "Because I exalted you from among the people and made you leader over My people Israel, ⁸and tore the kingdom away from the house of David and gave it to you—yet you have not been like My servant David, who kept My commandments and who followed Me with all his heart, to do only that which was right in My sight; ⁹you also have done more evil than all who were before you, and have gone and made for yourself other gods and molten images to provoke Me to anger, and have cast Me behind your back—¹⁰therefore behold, I am bringing calamity on the house of Jeroboam, and will cut off from Jeroboam every male person, both bond and free in Israel, and I will make a clean sweep of the house of Jeroboam, as one sweeps away dung until it is all gone. ¹¹Anyone belonging to Jeroboam who dies in the city the dogs will eat. And he who dies in the field the birds of the heavens will eat; for YHWH has spoken it." ¹²Now you arise, go to your house. When your feet enter the city the child will die. ¹³And all Israel shall mourn for him and bury him, for he alone of Jeroboam's *family* shall come to the grave, because in him something good was found toward YHWH God of Israel in the house of Jeroboam. ¹⁴Moreover, YHWH will raise up for Himself a king over Israel who shall cut off the house of Jeroboam this day and from now on. ¹⁵For YHWH will strike Israel, as a reed is shaken in the water; and He will uproot Israel from this good land which He gave to their fathers, and will scatter them beyond the *Euphrates* River, because they have made their Asherim, provoking YHWH to anger. ¹⁶And He will give up Israel on account of the sins of Jeroboam, which he sinned and with which he made Israel to sin."

¹⁷Then Jeroboam's wife arose and departed and came to Tirzah. As she was entering the threshold of the house, the child died. ¹⁸And all Israel buried him and mourned for him, according to the word of YHWH which He spoke through His servant Ahijah the prophet.

14 ¹Vào lúc đó, A-bi-gia con trai của Giê-rô-bô-am phát bệnh. ²Và Giê-rô-bô-am nói với vợ của mình: "Bây giờ hãy chỗi dậy, và giả-trang để họ không biết em là vợ của Giê-rô-bô-am, và đi đến Si-lô; này, A-hi-gia là đấng tiên-tri ở đó, là người đã nói về anh *rằng anh sẽ là vua trên dân này*. ³Và em hãy đem theo 10 ổ bánh, bánh ngọt, và một bình mật ong, rồi hãy đi đến người. Người sẽ cho em biết điều sẽ xảy ra cho thằng nhỏ." ⁴Và vợ của Giê-rô-bô-am làm như vậy, chỗi dậy đi đến Si-lô, và đi đến nhà của A-hi-gia. Bây giờ, A-hi-gia không thể nhìn thấy được, vì đôi mắt của ông đã mù vì tuổi của ông. ⁵Bây giờ, *Đức* GIA-VÊ đã phán cùng A-hi-gia: "Kia, vợ của Giê-rô-bô-am sắp đến để cầu-vấn người về con trai của nó, vì nó bệnh. Người sẽ nói như vậy và như vậy với nó, vì khi nó đến, nó sẽ giả là một người đàn-bà khác." ⁶Và xảy ra khi A-hi-gia nghe tiếng chân của bà đến ngạch cửa, ông nói: "Vào đi, vợ của Giê-rô-bô-am, tại sao người giả là một người đàn-bà khác? Vì ta được sai *để báo* cho người một *tin* khó nghe. ⁷Đi, nói với Giê-rô-bô-am: '*GIA-VÊ Đức* Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: "Vì Ta đã nâng người lên từ trong vòng dân-chúng và đã lập người làm lãnh-tụ trên dân Y-sơ-ra-ên của Ta, ⁸và đã xé vương-quốc ra khỏi nhà Đa-vít và đã ban nó cho người—nhưng người đã không như tôi-tớ Đa-vít của Ta, là kẻ đã giữ các điều-răn của Ta và là kẻ đã theo Ta với tất cả tâm-lòng của nó, để chỉ làm điều đúng trước mắt Ta; ⁹người cũng đã làm nhiều điều xấu-xa hơn tất cả những kẻ đã ở trước người, và đã đi lập cho chính người các thần khác và các hình-tượng đúc đặng chọc Ta giận, và đã quăng Ta đằng sau lưng người—¹⁰bởi vậy này, Ta đang giáng họa trên nhà Giê-rô-bô-am, và sẽ diệt hết khỏi Giê-rô-bô-am mọi người nam, cả nô-lệ lẫn tự-do trong Y-sơ-ra-ên, và Ta sẽ quét sạch nhà Giê-rô-bô-am, như người ta quét sạch phân súc vật cho đến khi chúng sạch hết. ¹¹Bất cứ ai thuộc về Giê-rô-bô-am chết trong thành thì chó sẽ ăn. Và nó chết ngoài đồng thì chim chóc trong các tầng trời sẽ ăn; vì GIA-VÊ đã phán." ¹²Bây giờ, người hãy chỗi dậy, đi về nhà của người. Khi đôi bàn chân của người vào thành, thì đứa nhỏ sẽ chết. ¹³Và hết thấy Y-sơ-ra-ên sẽ than-khóc vì nó và chôn nó, vì một mình nó thuộc *gia-đình* Giê-rô-bô-am được tới mồ, vì trong nó còn thấy được điều tốt trong nhà Giê-rô-bô-am hướng về GIA-VÊ *Đức* Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. ¹⁴Hơn nữa, *Đức* GIA-VÊ sẽ dấy lên cho Ngài một vua trên Y-sơ-ra-ên, là kẻ sẽ diệt hết nhà Giê-rô-bô-am ngày này và kể từ bây giờ trở đi. ¹⁵Vì *Đức* GIA-VÊ sẽ đánh Y-sơ-ra-ên, như một cây sậy bị lay trong nước; và Ngài sẽ nhổ rễ Y-sơ-ra-ên khỏi đất tốt này mà Ngài đã ban cho tổ-phụ của họ, và sẽ làm họ tán-lạc phía bên kia Sông *O-phơ-rát*, vì họ đã lập những A-sê-ra¹ của họ, chọc *Đức* GIA-VÊ giận. ¹⁶Và Ngài sẽ từ-bỏ Y-sơ-ra-ên vì các tội của Giê-rô-bô-am, mà hắn đã phạm và với chúng hắn gây cho Y-sơ-ra-ên phạm-tội."

¹⁷Lúc đó, vợ Giê-rô-bô-am chỗi dậy, ra đi, và đến Tiệt-sa. Khi bà đang vào ngưỡng cửa nhà, thì đứa nhỏ chết. ¹⁸Và hết thấy Y-sơ-ra-ên chôn nó và thương khóc vì nó, theo như lời của *Đức* GIA-VÊ, lời mà Ngài đã phán qua tôi-tớ của Ngài là tiên-tri A-hi-gia.

¹ các trụ thờ, những biểu-tượng bằng gỗ của một nữ-thần A-sê-ra

1 Các vua 14.19-15.4

19Bây giờ phần còn lại của công vụ của Giê-rô-bô-am: người gây chiến thế nào và người trị-vì thế nào, kia, chúng được viết trong Sách Sử-ký của các Vua Y-sơ-ra-ên. **20**Và thời-gian Giê-rô-bô-am trị-vì là 22 năm; rồi người ngủ với tổ-phụ của mình, và Na-đáp con trai của người trị-vì trong chỗ của người.

Rô-bô-am dẫn Giu-đa lạc lối (14.21-14.31)

21Bây giờ Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn trị-vì Giu-đa. Rô-bô-am được 41 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 17 năm tại Giê-ru-sa-lem, nơi Đức GIA-VÊ đã chọn từ tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên để đặt danh Ngài ở đó. Và tên của mẹ người là Na-a-ma, người nữ Am-môn. **22**Và Giu-đa làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và họ đã chọc Ngài ghen¹⁾ hơn mọi thứ mà tổ-phụ họ đã từng làm, với các tội của họ mà họ đã phạm. **23**Vì họ cũng xây cho họ các nơi cao, các trụ *thiên* và những A-sê-ra trên mọi đồi cao và ở phía dưới mọi cây rậm. **24**Và trong xứ cũng có đi đực cúng bái. Họ làm theo mọi thứ ghê-tởm của các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã tước-hữu trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên.

25Bây giờ xảy ra, vào năm thứ năm của vua Rô-bô-am rằng Si-sắc vua Ê-díp-tô, đi lên chống lại Giê-ru-sa-lem. **26**Và hắn cướp đi châu-báu của đền Đức GIA-VÊ và các châu-báu của hoàng-cung, và hắn cướp đi mọi thứ, và hắn cướp đi tất cả các khiên bằng vàng mà Sa-lô-môn đã làm. **27**Vì vậy Rô-bô-am làm các khiên bằng đồng thếp vào chỗ của chúng, và giao chúng vào tay các chỉ-huy-trưởng vệ-binh giữ cửa hoàng-cung. **28**Lúc đó xảy ra hễ khi nào vua đi vào đền Đức GIA-VÊ, thì các vệ-binh đem theo chúng, và đem chúng về cất trong phòng các vệ-binh.

29Bây giờ phần còn lại của công vụ của Rô-bô-am và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được ghi trong Sách Sử-ký của các Vua Giu-đa hay sao? **30**Và có chiến-tranh liên-tục giữa Rô-bô-am và Giê-rô-bô-am. **31**Và Rô-bô-am ngủ với tổ-phụ của người, và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít; và tên mẹ của người là Na-a-ma, người nữ Am-môn. Và A-bi-giam, con trai của người, thành vua trong chỗ của người.

A-bi-giam trị-vì Giu-đa (15.1-15.8)

15 **1**Bây giờ vào năm thứ mười tám của vua Giê-rô-bô-am, con trai của Nê-bát, A-bi-giam thành vua trên Giu-đa. **2**Người trị-vì 3 năm tại Giê-ru-sa-lem, và tên của mẹ người là Ma-a-ca con gái của Áp-bi-sa-lôm. **3**Và người bước đi trong mọi tội-lỗi của cha người mà ông đã từng phạm trước mặt người; và tâm của người không hoàn-toàn hiến-dâng cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, như tâm của tổ-phụ Đa-vít của người. **4**Nhưng vì cố Đa-vít, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người ban cho người một ngọn đèn trong Giê-ru-sa-lem, để đẩy lên con trai của người sau người và để vững-lập Giê-ru-sa-lem;

¹Ghen ở đây có nghĩa: không dung-thứ sự không chung-thù

1 Kings 14.19-15.4

19Now the rest of the acts of Jeroboam, how he made war and how he reigned, behold, they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel. **20**And the time that Jeroboam reigned was twenty-two years; and he slept with his fathers, and Nadab his son reigned in his place.

Rehoboam misleads Judah (14.21-14.31)

21Now Rehoboam the son of Solomon reigned in Judah. Rehoboam was forty-one years old when he became king, and he reigned seventeen years in Jerusalem, the city which YHWH had chosen from all the tribes of Israel to put His name there. And his mother's name was Naamah the Ammonite. **22**And Judah did evil in the sight of YHWH, and they provoked Him to jealousy more than all that their fathers had done, with their sins which they sinned. **23**For they also built for themselves high places and *sacred* pillars and Asherim on every high hill and beneath every luxuriant tree. **24**And there were also male cult prostitutes in the land. They did according to all the abominations of the nations which YHWH dispossessed before the sons of Israel.

25Now it came about in the fifth year of King Rehoboam, that Shishak the king of Egypt came up against Jerusalem. **26**And he took away the treasures of the house of YHWH and the treasures of the king's house, and he took everything, and he took away all the shields of gold which Solomon had made. **27**So King Rehoboam made shields of bronze in their place, and committed them to the hand of the commanders of the guard who guarded the doorway of the king's house. **28**Then it happened as often as the king entered the house of YHWH, that the guards would carry them and would bring them back into the guards' room.

29Now the rest of the acts of Rehoboam and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? **30**And there was war between Rehoboam and Jeroboam continually. **31**And Rehoboam slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David; and his mother's name was Naamah the Ammonite. And Abijam his son became king in his place.

Abijam reigns over Judah (15.1-15.8)

15 **1**Now in the eighteenth year of King Jeroboam, the son of Nebat, Abijam became king over Judah. **2**He reigned three years in Jerusalem; and his mother's name was Maacah the daughter of Abishalom. **3**And he walked in all the sins of his father which he had committed before him; and his heart was not wholly devoted to YHWH his God, like the heart of his father David. **4**But for David's sake YHWH his God gave him a lamp in Jerusalem, to raise up his son after him and to establish Jerusalem;

1 Kings 15.5-15.22

⁵because David did what was right in the sight of YHWH, and had not turned aside from anything that He commanded him all the days of his life, except in the case of Uriah the Hittite. ⁶And there was war between Rehoboam and Jeroboam all the days of his life.

⁷Now the rest of the acts of Abijam and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? And there was war between Abijam and Jeroboam. ⁸And Abijam slept with his fathers and they buried him in the city of David, and Asa his son became king in his place.

Asa rules Judah (15.9-15.22)

⁹So in the twentieth year of Jeroboam the king of Israel, Asa began to reign as king of Judah. ¹⁰And he reigned forty-one years in Jerusalem, and his mother's name was Maacah the daughter of Abishalom. ¹¹And Asa did what was right in the sight of YHWH, like David his father. ¹²He also put away the male cult prostitutes from the land, and removed all the idols which his fathers had made. ¹³And he also removed Maacah his mother from *being* queen mother, because she had made a horrid image as an Ash-ay-raw'; and Asa cut down her horrid image and burned *it* at the brook Kidron. ¹⁴But the high places were not taken away; nevertheless the heart of Asa was wholly devoted to YHWH all his days. ¹⁵And he brought into the house of YHWH the dedicated things of his father and his own dedicated things: silver and gold and utensils.

¹⁶Now there was war between Asa and Baasha king of Israel all their days. ¹⁷And Baasha king of Israel went up against Judah and fortified Ramah in order to prevent *anyone* from going out or coming in to Asa king of Judah. ¹⁸Then Asa took all the silver and the gold which were left in the treasuries of the house of YHWH and the treasuries of the king's house, and delivered them into the hand of his servants. And King Asa sent them to Ben-hadad the son of Tabrimon, the son of Hezion, king of Aram, who lived in Damascus, saying, ¹⁹"*Let there be a treaty between me and you, as between my father and your father. Behold, I have sent you a present of silver and gold; go, break your treaty with Baasha king of Israel so that he will withdraw from me.*" ²⁰So Ben-hadad listened to King Asa and sent the commanders of his armies against the cities of Israel, and smote Ijon, Dan, Abel-beth-maachah and all Chinneroth, besides all the land of Naphtali. ²¹And it came about when Baasha heard *of it* that he ceased fortifying Ramah, and remained in Tirzah. ²²Then King Asa made a proclamation to all Judah—none was exempt—and they carried away the stones of Ramah and its timber with which Baasha had built. And King Asa built with them Geba of Benjamin and Mizpah.

1 Các vua 15.5-15.22

⁵bởi vì Đa-vít đã làm điều đúng trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, và đã chẳng rẽ hướng bỏ mọi điều Ngài đã truyền cho người trong tất cả những ngày của đời người, ngoại trừ trường-hợp của U-ri người Hê-tít. ⁶Và có chiến-tranh giữa Rô-bô-am và Giê-rô-bô-am trong tất cả những ngày của cuộc đời của vua.

⁷Bây giờ phần còn lại của công vụ của A-bi-giam và tất cả mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký của các Vua Giu-đa hay sao? Và có chiến-tranh giữa A-bi-giam và Giê-rô-bô-am. ⁸Và A-bi-giam ngủ với tổ-phụ của người và họ chôn người trong thành Đa-vít; và A-sa con trai của người thành vua trong chỗ của người.

A-sa trị-vì Giu-đa (15.9-15.22)

⁹Thế là vào năm thứ hai mươi của Giê-rô-bô-am vua Y-sơ-ra-ên, A-sa bắt đầu trị-vì làm vua Giu-đa. ¹⁰Và người trị-vì 41 năm tại Giê-ru-sa-lem, và tên của mẹ người là Ma-a-ca⁽¹⁾ con gái của Áp-bi-sa-lôm. ¹¹Và A-sa làm điều đúng trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, như Đa-vít tổ-phụ của người. ¹²Người cũng đuổi những đĩ đực cúng-bái khỏi xứ, và dẹp hết mọi hình-tượng mà tổ-phụ của người đã làm. ¹³Và người cũng bãi-nhiệm Ma-a-ca mẹ của người khỏi chức thái-hậu, vì bà đã làm một cái tượng khủng-khiếp như một cái tượng A-sê-ra; và A-sa đốn xuống cái tượng khủng-khiếp của bà ấy và đốt nó tại khe Xết-rôn. ¹⁴Nhưng các nơi cao thì không bị dẹp đi; tuy nhiên, tâm của A-sa hoàn-toàn hiến-dâng cho ĐỨC GIA-VÊ trong tất cả các ngày của người. ¹⁵Và người đem vào trong đền ĐỨC GIA-VÊ các vật đã được hiến-dâng của cha mình và các vật đã được hiến-dâng của chính mình: bạc, vàng, và các khí-cụ.

¹⁶Bây giờ, có chiến-tranh giữa A-sa và Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên tất cả các ngày của họ. ¹⁷Và Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên đi lên chống Giu-đa và xây đồn kiên-cố Ra-ma cốt để ngăn không cho bất cứ ai đi ra hay đi vào tới A-sa, vua Giu-đa. ¹⁸Lúc đó A-sa lấy tất cả bạc và vàng còn để lại trong các kho-tàng của đền ĐỨC GIA-VÊ và các kho-tàng của hoàng-cung, và giao chúng trong tay tôi-tớ của mình. Và vua A-sa sai họ đến Bên-Ha-đát con trai của Táp-ri-môn, con trai Hê-xi-ôn, vua A-ram, sống tại Đa-mách, nói: ¹⁹"Xin có một hiệp-ước giữa tôi và ngài, như giữa cha tôi và cha ngài. Xin xem, tôi đã gửi cho ngài tặng-phẩm bằng bạc và vàng; xin đi, xin hủy-bỏ hiệp-ước của ngài với Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên, để hắn sẽ rút khỏi tôi." ²⁰Thế là Bên-Ha-đát nghe theo vua A-sa, sai các chỉ-huy-trưởng các đạo-quân của mình đánh các thành của Y-sơ-ra-ên, và đánh hạ Y-giôn, Đan, A-bên-Bết-Ma-ca, và tất cả Ki-nê-rôt, thêm vào tất cả đất của Nép-ta-li. ²¹Và xảy ra, khi Ba-ê-sa nghe *tin*, người ngưng củng-cố Ra-ma, và ở lại tại Tiệt-sa. ²²Rồi vua A-sa ra một tuyên-cáo cho tất cả Giu-đa—không một ai được miễn—và họ khiêng đi đá và gỗ mà Ba-ê-sa đã dùng để xây Ra-ma. Và vua A-sa dùng chúng để xây Ghê-ba thuộc Bên-gia-min và Mích-ba.

¹Ma-a-ca đã được ghi là mẹ của A-bi-giam (c. 2). Ở đây bà được ghi là "mẹ" của A-sa theo nghĩa kỹ-thuật. Thật sự, Ma-a-ca là bà nội của A-sa vì bà là mẹ của A-bi-giam (c. 2) và A-bi-giam là cha của A-sa (c. 8).

1 Các vua 15.23-16.4

Giô-sa-phát kế-vị A-sa (15.23-15.24)

23Bây giờ phần còn lại của công vụ của A-sa và tất cả thể-lực của người cùng mọi điều người đã làm và các thành mà người đã xây, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Giu-đa hay sao? Nhưng trong tuổi già của người, người mắc bệnh ở chân. **24**Rồi, A-sa ngủ với tổ-phụ của người và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít tổ-phụ của người; và Giô-sa-phát, con trai của người, trị-vì trong chỗ của người.

Na-đáp, rồi Ba-ê-sa, trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.25-15.31)

25Bây giờ Na-đáp, con trai của Giê-rô-bô-am, đã thành vua trên Y-sơ-ra-ên vào năm thứ nhì của A-sa vua Giu-đa, và người trị-vì trên Y-sơ-ra-ên 2 năm. **26**Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và đi trong đường-lối của cha người và đi trong tội của cha người mà ông đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm. **27**Lúc đó Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia, thuộc nhà Y-sa-ca, âm-mưu chống lại người, rồi Ba-ê-sa đánh hạ người tại Ghi-bê-thôn, thuộc dân Phi-li-tin, trong khi Na-đáp và tất cả Y-sơ-ra-ên đang vây Ghi-bê-thôn. **28**Thế là Ba-ê-sa giết người chết trong năm thứ ba của A-sa vua Giu-đa và trị-vì trong chỗ của người. **29**Và xảy ra, vừa khi người làm vua, người đánh hạ tất cả gia-hộ của Giê-rô-bô-am. Người chẳng tha sống cho Giê-rô-bô-am bất cứ một hơi thở nào, cho đến khi người đã tiêu-diệt chúng, theo lời Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã phán bởi tôi-tớ của Ngài là A-hi-gia, người Si-lô, **30**vì các tội của Giê-rô-bô-am mà người đã phạm, mà người đã gây cho Y-sơ-ra-ên phạm, bởi vì sự trêu chọc của người, với chúng người đã chọc GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận.

31Bây giờ phần còn lại của công vụ của Na-đáp và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký của các Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?

Chiến-tranh với Giu-đa (15.32-15.34)

32Và có chiến-tranh giữa A-sa và Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên trong tất cả những ngày của họ.

33Trong năm thứ ba của A-sa vua Giu-đa, Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia thành vua trên tất cả Y-sơ-ra-ên tại Tiệt-sa, và trị-vì 24 năm. **34**Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, bước đi trong đường-lối của Giê-rô-bô-am và trong tội của ông mà ông đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm.

Giê-hu tiên-tri chống Ba-ê-sa (16.1-16.7)

16 **1**Bây giờ, lời của Đức GIA-VÊ đến cùng Giê-hu con trai của Ha-na-ni chống Ba-ê-sa, phán: **2**"Vì Ta đã nâng ngươi lên từ bụi-đất và đã lập ngươi làm kẻ lãnh-đạo trên dân Ta Y-sơ-ra-ên, mà ngươi lại bước đi trong đường-lối của Giê-rô-bô-am và đã khiến dân Ta Y-sơ-ra-ên phạm tội, chọc Ta giận với tội của chúng, **3**này, Ta sẽ tiêu-hủy Ba-ê-sa và nhà của nó, và Ta sẽ làm cho nhà của ngươi giống như nhà của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát. **4**Bất cứ ai của nhà Ba-ê-sa chết trong thành thì chó sẽ ăn, và bất cứ ai của nó chết ngoài đồng thì chim chóc các tầng trời sẽ ăn."

1 Kings 15.23-16.4

Jehoshaphat succeeds Asa (15.23-15.24)

23Now the rest of all the acts of Asa and all his might and all that he did and the cities which he built, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? But in the time of his old age he was diseased in his feet. **24**And Asa slept with his fathers and was buried with his fathers in the city of David his father; and Jehoshaphat his son reigned in his place.

Nadab, then Baasha, rules over Israel (15.25-15.31)

25Now Nadab the son of Jeroboam became king over Israel in the second year of Asa king of Judah, and he reigned over Israel two years. **26**And he did evil in the sight of YHWH, and walked in the way of his father and in his sin which he made Israel sin. **27**Then Baasha the son of Ahijah of the house of Issachar conspired against him, and Baasha struck him down at Gibbethon, which belonged to the Philistines, while Nadab and all Israel were laying siege to Gibbethon. **28**So Baasha killed him in the third year of Asa king of Judah, and reigned in his place. **29**And it came about as soon as he was king, he struck down all the household of Jeroboam. He did not leave to Jeroboam any breath alive, until he had destroyed them, according to the word of YHWH, which He spoke by His servant Ahijah the Shilonite, **30**and because of the sins of Jeroboam which he sinned, and which he made Israel sin, because of his provocation with which he provoked YHWH God of Israel to anger.

31Now the rest of the acts of Nadab and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

War with Judah (15.32-15.34)

32And there was war between Asa and Baasha king of Israel all their days.

33In the third year of Asa king of Judah, Baasha the son of Ahijah became king over all Israel at Tirzah, and reigned twenty-four years. **34**And he did evil in the sight of YHWH, and walked in the way of Jeroboam and in his sin which he made Israel sin.

Jehu prophecies against Baasha (16.1-16.7)

16 **1**Now the word of YHWH came to Jehu the son of Hanani against Baasha, saying, **2**"Inasmuch as I exalted you from the dust and made you leader over My people Israel, and you have walked in the way of Jeroboam and have made My people Israel sin, provoking Me to anger with their sins, **3**behold, I will consume Baasha and his house, and I will make your house like the house of Jeroboam the son of Nebat. **4**Anyone of Baasha who dies in the city the dogs shall eat, and anyone of his who dies in the field the birds of the heavens will eat."

1 Kings 16.5-16.20

⁵Now the rest of the acts of Baasha and what he did and his might, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? ⁶And Baasha slept with his fathers and was buried in Tirzah, and Elah his son became king in his place. ⁷Moreover, the word of YHWH through the prophet Jehu the son of Hanani also came against Baasha and his household, both because of all the evil which he did in the sight of YHWH, provoking Him to anger with the work of his hands, in being like the house of Jeroboam, and because he struck it.

Elah rules Israel (16.8-16.14)

⁸In the twenty-sixth year of Asa king of Judah, Elah the son of Baasha became king over Israel at Tirzah, and reigned two years. ⁹And his servant Zimri, commander of half his chariots, conspired against him. Now he was at Tirzah drinking himself drunk in the house of Arza, who was over the household at Tirzah. ¹⁰Then Zimri went in and struck him and put him to death, in the twenty-seventh year of Asa king of Judah, and became king in his place.

¹¹And it came about, when he became king, as soon as he sat on his throne, that he smote all the household of Baasha; he did not leave a single male, neither of his relatives nor of his friends. ¹²Thus Zimri destroyed all the household of Baasha, according to the word of YHWH, which He spoke against Baasha through Jehu the prophet, ¹³for all the sins of Baasha and the sins of Elah his son, which they sinned and which they made Israel sin, provoking YHWH God of Israel to anger with their idols. ¹⁴Now the rest of the acts of Elah and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

Zimri rules Israel (16.15-16.20)

¹⁵In the twenty-seventh year of Asa king of Judah, Zimri reigned seven days at Tirzah. Now the people were camped against Gibbethon, which belonged to the Philistines. ¹⁶And the people who were camped heard it said, "Zimri has conspired and has also struck down the king." Therefore all Israel made Omri, the commander of the army, king over Israel that day in the camp. ¹⁷Then Omri and all Israel with him went up from Gibbethon, and they besieged Tirzah. ¹⁸And it came about, when Zimri saw that the city was taken, that he went into the citadel of the king's house and burned the king's house over him with fire, and died, ¹⁹because of his sins which he sinned, doing evil in the sight of YHWH, walking in the way of Jeroboam, and in his sin which he did, making Israel sin. ²⁰Now the rest of the acts of Zimri and his conspiracy which he carried out, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

Omri rules Israel (16.21-16.28)

1 Các vua 16.5-16.20

⁵Bây giờ phần còn lại của công vụ của Ba-ê-sa và điều người đã làm và thể-lực của người, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao? ⁶Rồi, Ba-ê-sa ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn trong Tiệt-sa; Ê-la con trai của người thành vua trong chỗ của người. ⁷Hơn nữa, lời ĐỨC GIA-VÊ qua tiên-tri Giê-hu con trai của Ha-na-ni cũng đến chống Ba-ê-sa và gia-hộ của người, vì mọi điều xấu-xa mà người đã làm trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, chọc Ngài giận với việc làm của bàn tay của người, như nhà của Giê-rô-bô-am, và vì người đã đánh hạ nó.

Ê-la trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.8-16.14)

⁸Trong năm thứ hai-mươi sáu của A-sa vua Giu-đa, Ê-la con trai của Ba-ê-sa thành vua trên Y-sơ-ra-ên tại Tiệt-sa, và trị-vì 2 năm. ⁹Và tôi-tớ của người là Xim-ri, chỉ-huy-trưởng của phân nửa đoàn chiến xa của người, âm-mưu chống người. Bây giờ, người ở tại Tiệt-sa tự mình uống rượu say trong nhà của A-t-sa, kẻ coi gia-hộ ấy⁽¹⁾ tại Tiệt-sa. ¹⁰Lúc đó Xim-ri đi vào, đánh hạ người mà giết người chết, trong năm thứ hai-mươi bảy của A-sa vua Giu-đa, và thành vua trong chỗ của người.

¹¹Và xảy ra, khi người thành vua, vừa khi người ngồi trên ngôi của mình, thì người đánh hạ tất cả gia-hộ của Ba-ê-sa; người chẳng chừa lại một người nam duy-nhất nữa, thân quyến của hắn cũng không, bằng-hữu của hắn cũng không. ¹²Như vậy Xim-ri tiêu-diệt hết thảy gia-hộ của Ba-ê-sa, theo lời của ĐỨC GIA-VÊ, mà Ngài đã phán chống lại Ba-ê-sa qua tiên-tri Giê-hu ¹³vì mọi tội của Ba-ê-sa và các tội của Ê-la con trai hắn, mà họ đã phạm và các tội mà họ đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm, chọc GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận với các hình-tượng của họ. ¹⁴Bây giờ phần còn lại của công vụ của Ê-la và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?

Xim-ri trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.15-16.20)

¹⁵Trong năm thứ hai-mươi bảy của A-sa vua Giu-đa, Xim-ri trị-vì tại Tiệt-sa trong 7 ngày. Bây giờ dân-chúng dân trại chống lại Ghi-bê-thôn, là nơi thuộc dân Phi-li-tin. ¹⁶Và dân đang cắm trại nghe nói: "Xim-ri đã mưu-phản và cũng đã đánh hạ nhà vua." Bởi vậy tất cả Y-sơ-ra-ên đều lập Ôm-ri, chỉ-huy-trưởng quân-đội, làm vua trên Y-sơ-ra-ên ngày đó trong trại. ¹⁷Rồi Ôm-ri và tất cả Y-sơ-ra-ên ở cùng người đi lên từ Ghi-bê-thôn, và họ vây hãm Tiệt-sa. ¹⁸Và xảy ra, khi Xim-ri thấy thành bị chiếm rồi, thì người đi vào đồn của hoàng cung và phóng hỏa đốt hoàng cung ở phía trên mình và chết, ¹⁹vì tội-lỗi của người mà người đã phạm, làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, bước đi trong đường-lối Giê-rô-bô-am và trong tội của người mà người đã làm, khiến Y-sơ-ra-ên phạm-tội. ²⁰Bây giờ phần còn lại của công vụ của Xim-ri và âm-mưu của người mà người đã thực-hiện, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?

Ôm-ri trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.21-16.28)

¹tức là: hoàng gia

1 Các vua 16.21-17.4

21Lúc đó dân Y-sơ-ra-ên bị chia thành 2 phần: phân nửa dân theo Típ-ni con trai Ghi-nát, để lập người làm vua; phân nửa theo Ôm-ri. **22**Nhưng dân theo Ôm-ri thắng thế hơn dân theo Típ-ni con trai của Ghi-nát. Và Típ-ni chết và Ôm-ri thành vua. **23**Trong năm thứ ba-mươi một của A-sa vua Giu-đa, Ôm-ri thành vua trên Y-sơ-ra-ên, và trị-vì 12 năm; người trị-vì 6 năm tại Tiệt-sa. **24**Và người mua đồi Sa-ma-ri từ Sê-me với giá 2 ta-lâng bạc; người xây trên đồi ấy, và đặt tên cho thành mà người đã xây là Sa-ma-ri, theo tên của Sê-me,¹ chủ cái đồi. **25**Và Ôm-ri làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và hành-động độc-ác hơn tất cả những kẻ trước người. **26**Vì người đã bước đi trong tất cả đường-lối của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát và trong tội-lỗi của người mà người đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm, chọc GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận với các hình-tượng của họ. **27**Bây giờ phần còn lại của công vụ của Ôm-ri mà người đã làm và thế-lực người mà người đã tỏ ra, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao? **28**Thế là Ôm-ri ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn tại Sa-ma-ri; và A-háp con trai của người thành vua trong chỗ của người.

A-háp trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.29-16.34)

29Bây giờ, A-háp con trai của Ôm-ri thành vua trên Y-sơ-ra-ên vào năm thứ ba-mươi tám của A-sa vua Giu-đa, rồi A-háp con trai của Ôm-ri trị-vì trên Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri trong 22 năm. **30**Và A-háp con trai của Ôm-ri làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ hơn tất cả những kẻ trước người. **31**Và xây ra, bước đi trong tội-lỗi của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát đối với người như là một việc nhỏ, người còn cưới Giê-sa-bên, con gái của Êt-ba-anh vua dân Si-đôn, và đi phục-vụ Ba-anh và thờ-lạy nó. **32**Thế là người dựng lên một bàn-thờ cho Ba-anh trong đền Ba-anh mà người đã xây tại Sa-ma-ri. **33**Và A-háp cũng làm ra tượng A-sê-ra. Như vậy, A-háp đã làm nhiều để chọc GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận hơn tất cả các vị vua Y-sơ-ra-ên ở trước người. **34**Trong các ngày của người, Hi-ên người Bê-tên, xây lại thành Giê-ri-cô; người xây móng cho thành thì người mắt con đầu lòng A-bi-ram, và dựng các công nó lên thì người mắt đứa con trai út Sê-gúp, theo lời của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã phán bởi Giô-suê con trai của Nun.

3. Công việc của Ê-li-gia (17.1-21.29)

Ê-li-gia tiên-đoán hạn-hán (17.1-17.7)

17 **1**Bây giờ Ê-li-gia người Thi-sê-be, một trong các người định-cư ở Ga-la-át, nói với A-háp: "Như Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên sống, mà trước mặt Ngài ta đứng, hẳn sẽ chẳng có sương cũng không có mưa trong những năm này, trừ khi bởi lời ta." **2**Và lời của Đức GIA-VÊ đến cùng ông, phán: **3**"Hãy đi xa khỏi đây, rồi quẹo qua phía đông và ẩn mình bên cạnh khe Kê-rít, ở phía đông sông Giô-đanh. **4**Và người sẽ uống nước khe ấy, và Ta đã truyền cho quạ cung-cấp cho người ở đó."

¹Sê-me: שֵׁמֶן và Sa-ma-ri: שַׁמְרֹן có cùng chữ gốc שֵׁמֶן

1 Kings 16.21-17.4

21Then the people of Israel were divided into two parts: half of the people followed Tibni the son of Ginath, to make him king; the *other* half followed Omri. **22**But the people who followed Omri prevailed over the people who followed Tibni the son of Ginath. And Tibni died and Omri became king. **23**In the thirty-first year of Asa king of Judah, Omri became king over Israel, and reigned twelve years; he reigned six years at Tirzah. **24**And he bought the hill Samaria from Shemer for two talents of silver; and he built on the hill, and named the city which he built Samaria, after the name of Shemer, the owner of the hill. **25**And Omri did evil in the sight of YHWH, and acted more wickedly than all who *were* before him. **26**For he walked in all the way of Jeroboam the son of Nebat and in his sins which he made Israel sin, provoking YHWH God of Israel with their idols. **27**Now the rest of the acts of Omri which he did and his might which he showed, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? **28**So Omri slept with his fathers, and was buried in Samaria; and Ahab his son became king in his place.

Ahab rules Israel (16.29-16.34)

29Now Ahab the son of Omri became king over Israel in the thirty-eighth year of Asa king of Judah, and Ahab the son of Omri reigned over Israel in Samaria twents-two years. **30**And Ahab the son of Omri did evil in the sight of YHWH more than all who were before him. **31**And it came about, as though it had been a trivial thing for him to walk in the sins of Jeroboam the son of Nebat, that he married Jezebel the daughter of Ethbaal king of the Sidonians, and went to serve Baal and worshiped him. **32**So he erected an altar for Baal in the house of Baal, which he built in Samaria. **33**And Ahab also made the Asherah. Thus Ahab did more to provoke YHWH God of Israel than all the kings of Israel who were before him. **34**In his days Hiel the Bethelite built Jericho; he laid its foundations with the loss of Abiram his first-born, and set up its gates with the loss of his youngest son Segub, according to the word of YHWH, which He spoke by Joshua the son of Nun.

3. Elijah's ministry (17.1-21.29)

Elijah predicts drought (17.1-17.7)

17 **1**Now Elijah the Tishbite, who was of the settlers of Gilead, said to Ahab, "As YHWH, the God of Israel lives, before whom I stand, surely there shall he neither dew nor rain these years, except by my word." **2**And the word of YHWH came to him, saying, **3**"Go away from here and turn eastward and hide yourself by the brook Cherith, which is east of the Jordan. **4**And it shall be that you shall drink of the brook, and I have commanded the ravens to provide for you there."

1 Kings 17.5-17.24

⁵So he went and did according to the word of YHWH, for he went and lived by the brook Cherith, which is east of the Jordan. ⁶And the ravens brought him bread and meat in the morning and bread and meat in the evening, and he would drink from the brook. ⁷And it happened after a while, that the brook dried up, because there was no rain in the land.

Elijah miraculously supplies food (17.8-17.16)

⁸Then the word of YHWH came to him, saying, ⁹"Arise, go to Zarephath, which belongs to Tsee-done', and stay there; behold, I have commanded a widow there to provide for you." ¹⁰So he arose and went to Zarephath, and when he came to the gate of the city, behold, a widow was there gathering sticks; and he called to her and said, "Please get me a little water in a jar, that I may drink." ¹¹And as she was going to get it, he called to her and said, "Please bring me a piece of bread in your hand." ¹²But she said, "As YHWH your God lives, I have no bread only a handful of flour in the pitcher and a little oil in the jar; and behold, I am gathering a few sticks that I may go in and prepare for me and my son, that we may eat it and die." ¹³Then Elijah said to her, "Do not fear; go, do as you have said, but make me a little bread cake from it first, and bring it out to me, and afterward you may make one for yourself and for your son. ¹⁴For thus says YHWH God of Israel, 'The pitcher of flour shall not be exhausted, nor shall the jar of oil be empty, until the day that YHWH sends rain on the face of the earth.'" ¹⁵So she went and did according to the word of Elijah, and she and he and her household ate for many days. ¹⁶The pitcher of flour was not exhausted nor did the jar of oil become empty, according to the word of YHWH which He spoke through Elijah.

Elijah restores a boy to life (17.17-17.24)

¹⁷Now it came about after these things, that the son of the woman, the mistress of the house, became sick; and his sickness was so severe that there was no breath left in him. ¹⁸So she said to Elijah, "What do I have to do with you, O man of God? You have come to me to bring my iniquity to remembrance, and to put my son to death!" ¹⁹And he said to her, "Give me your son." Then he took him from her bosom and carried him up to the upper room where he was living, and laid him on his own bed. ²⁰And he called to YHWH and said, "O YHWH my God, hast Thou also brought calamity to the widow with whom I am sojourning, by causing her son to die?" ²¹Then he stretched himself upon the child three times, and called to YHWH, and said, "O YHWH my God, I pray Thee, let this child's soul return upon his inward part." ²²And YHWH heard the voice of Elijah, and the soul of the child returned upon his inward part and he revived. ²³And Elijah took the child, and brought him down from the upper room into the house and gave him to his mother; and Elijah said, "See, your son is alive." ²⁴Then the woman said to Elijah, "Now I know that you are a man of God, and that the word of YHWH in your mouth is truth."

1 Các vua 17.5-17.24

⁵Vì vậy, ông đi và làm theo như lời của Đức GIA-VÊ, vì ông đi và sống bên cạnh khe Kê-rít, ở phía đông sông Giô-đanh. ⁶Và những con quạ đem cho ông bánh và thịt vào buổi sáng, rồi bánh và thịt vào buổi chiều, ông uống nước từ khe ấy. ⁷Và xảy ra sau một ít lâu, cái khe bị cạn hết, vì không có mưa trong xứ.

Ê-li-gia mâu-nhiệm cung-cấp thức ăn (17.8-17.16)

⁸Rồi lời của Đức GIA-VÊ đến cùng ông, phán: ⁹"Hãy chỗi dậy, đi đến Sa-rép-ta, thuộc Si-đôn, và ở đó; kia, Ta đã truyền cho một bà goá ở đó cung-cấp cho ngươi." ¹⁰Vì vậy, ông chỗi dậy và đi đến Sa-rép-ta, và khi ông đến công thành ấy, kia, một bà goá đang ở đó lượm củi; và ông gọi bà và nói: "Xin vui lòng lấy cho ta một ít nước trong bình, để ta được uống." ¹¹Và khi bà đang đi lấy, ông gọi bà và nói: "Xin vui lòng đem cho ta một miếng bánh trong tay bà." ¹²Nhưng bà nói: "Như GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của ông sống, tôi không có bánh, chỉ một nắm bột trong bình nước và một chút dầu trong bình; và, này tôi đang lượm chút củi để tôi có thể đi vào mà chuẩn-bị cho tôi và con trai tôi, để chúng tôi có thể ăn và chết." ¹³Lúc đó Ê-li-gia nói với bà: "Đừng sợ; hãy đi, làm như bà đã nói, nhưng trước tiên hãy làm cho ta một cái bánh nhỏ từ nó, đem nó ra cho ta, kể đó bà có thể làm cho bà và cho con trai của bà. ¹⁴Vì GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: 'Cái bình có bột sẽ không bị cạn, cái bình dầu cũng sẽ không trống-rỗng, cho đến ngày GIA-VÊ giáng mưa xuống trên mặt trái đất.'" ¹⁵Thế là bà đi và làm theo lời của Ê-li-gia, rồi bà cùng ông và gia-hộ bà ăn trong nhiều ngày. ¹⁶Bình đựng nước có bột đã chẳng cạn, bình dầu cũng đã chẳng trống-rỗng, theo lời của Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán qua Ê-li-gia.

Ê-li-gia phục-hồi sự sống cho đứa con trai (17.17-17.24)

¹⁷Bây giờ xảy ra sau các việc này, đứa con trai của bà ấy, bà chủ nhà, phát bệnh; và con bệnh của nó quá nặng đến nỗi không còn hơi thở trong nó. ¹⁸Vì vậy, bà nói với Ê-li-gia: "Tôi phải làm gì với ông đây, hỡi người của Đức Chúa TRỜI? Ông đã đến cùng tôi để nhắc lại tội-lỗi của tôi, và để giết chết con trai tôi!" ¹⁹Và ông nói với bà: "Hãy giao con trai bà cho ta." Và ông ẵm nó khỏi ngực bà và bồng nó lên đến phòng trên nơi ông đang ở, rồi đặt nó trên chính cái giường của mình. ²⁰Và ông kêu-cầu cùng Đức GIA-VÊ và thưa: "Ôi, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con, há Chúa cũng đã giáng tai-họa cho bà goá mà con đang tạm-trú, bằng việc khiến cho con trai bà chết chẵn?" ²¹Đoạn, ông vươn mình ra trên đứa nhỏ 3 lần, và kêu-cầu cùng Đức GIA-VÊ, và thưa: "Ôi, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con, con cầu-xin Chúa, xin cho hồn đứa nhỏ này trở lại trên nội tạng của nó." ²²Và Đức GIA-VÊ nghe tiếng Ê-li-gia, và hồn đứa nhỏ trở lại trên nội tạng của nó và nó hồi-sinh. ²³Và Ê-li-gia ẵm đứa nhỏ và bồng nó xuống từ phòng trên vào trong nhà và giao nó cho mẹ nó; và Ê-li-gia nói: "Này, con trai bà còn sống." ²⁴Thế thì người đàn-bà ấy nói với Ê-li-gia: "Bây giờ, tôi biết ông là một người của Đức Chúa TRỜI, và rằng lời Đức GIA-VÊ trong miệng ông là lẽ thật."

1 Các vua 18.1-18.20

Ê-li-gia khiển-trách vua A-háp (18.1-18.19)

18 ¹Bấy giờ, xảy ra sau nhiều ngày, lời của Đức GIA-VÊ đến cùng Ê-li-gia trong năm thứ ba, phán: "Hãy đi, tỏ người ra cùng A-háp, và Ta sẽ giáng mưa trên mặt trái đất." ²Vì vậy, Ê-li-gia đi để tỏ ông ra cùng A-háp. Bấy giờ, nạn đói thật trầm-trọng tại Sa-ma-ri. ³Và A-háp gọi Ô-ba-đi-a, kẻ coi gia-hộ ấy. (Bấy giờ Ô-ba-đi-a rất kính-sợ Đức GIA-VÊ; ⁴vì xảy ra, khi Giê-sa-bên tiêu-diệt các đấng tiên-tri của Đức GIA-VÊ, thì Ô-ba-đi-a đem 100 tiên-tri đi và giấu họ cứ 50 người trong một cái động, và cung-cấp cho họ bánh và nước). ⁵Lúc đó A-háp nói với Ô-ba-đi-a: "Hãy đi khắp xứ, đến tất cả các suối nước và tất cả các thung-lũng; có lẽ chúng ta sẽ tìm được cỏ và cứu sống ngựa và la, mà không cần phải giết một phần gia súc nào." ⁶Vì vậy, họ chia đất ra giữa họ để đi xuyên qua; một mình A-háp đi con đường này và một mình Ô-ba-đi-a đi con đường kia.

⁷Bấy giờ, trong khi Ô-ba-đi-a đang trên đường, kia, Ê-li-gia gặp người, người nhận ra ông và cúi mặt mình xuống và thưa: "Có phải đây là ông, Ê-li-gia, chủ của tôi?" ⁸Và ông nói với người: "Chính ta. Hãy đi, nói với chủ người: 'Kìa, Ê-li-gia có ở đây.'" ⁹Và người nói: "Tội-lỗi gì mà tôi đã phạm, để ông phó kẻ tôi-tớ này của ông vào tay A-háp để xử-tử tôi?" ¹⁰Như GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của ông sống, chẳng có một dân-tộc nào hay một vương-quốc nào mà chủ tôi đã chẳng sai đi tới để truy tìm ông; và khi họ nói: 'Ông ấy không có ở đây,' thì người bắt vương-quốc đó hay dân-tộc đó thề rằng họ đã không tìm được ông. ¹¹Và bây giờ ông lại nói: 'Hãy đi, nói với chủ người: "Kìa, Ê-li-gia có ở đây.'" ¹²Và sẽ xảy ra, khi tôi rời khỏi ông, thì Linh Đức GIA-VÊ sẽ đem ông đi đến nơi tôi không biết; thế là, khi tôi đến và nói cho A-háp biết và người không thể tìm được ông, người sẽ giết tôi, mặc dầu tôi-tớ này của ông đã kính-sợ Đức GIA-VÊ từ thời thanh-niên của tôi. ¹³Há chủ tôi đã chẳng được nói cho biết điều tôi đã làm khi Giê-sa-bên giết chết các tiên-tri của Đức GIA-VÊ, rằng tôi đã giấu 100 tiên-tri của Đức GIA-VÊ cứ 50 người trong một động, và cung-cấp cho họ bánh và nước, hay sao? ¹⁴Và bây giờ ông lại nói: 'Hãy đi, nói với chủ người: "Kìa, Ê-li-gia có ở đây.'" ; thì người sẽ giết tôi." ¹⁵Và Ê-li-gia nói: "Như Đức GIA-VÊ vạn-quần sống, mà trước mặt Ngài ta đứng, chắc-chắn ta sẽ tỏ mình ra cho người ngày hôm nay."

¹⁶Vì vậy Ô-ba-đi-a đi gặp A-háp, và nói cho người biết; và A-háp đi gặp Ê-li-gia. ¹⁷Và xảy ra, khi A-háp thấy Ê-li-gia, A-háp nói với ông: "Đây là người, người kẻ gây rối của Y-so-ra-ên, phải không?" ¹⁸Và ông nói: "Ta đã chẳng làm rối-loạn Y-so-ra-ên nhưng bệ hạ và nhà của cha bệ hạ, bởi vì quý vị đã bỏ rơi các điều-răn của Đức GIA-VÊ, và bệ hạ đã theo các thần Ba-anh. ¹⁹Vậy thì, bây giờ, hãy sai nhóm lại cùng ta tất cả Y-so-ra-ên tại núi Cạt-mên, với 450 tiên-tri của Ba-anh và 400 tiên-tri của A-sê-ra, là những kẻ ăn tại bàn của Giê-sa-bên."

Đức Chúa TRỜI hay Ba-anh trên núi Cạt-mên (18.20-18.35)

²⁰Thế là A-háp sai đi ở giữa tất cả những con trai Y-so-ra-ên, và đem các tiên-tri đến với nhau tại núi Cạt-mên.

1 Kings 18.1-18.20

Elijah rebukes King Ahab (18.1-18.19)

18 ¹Now it came about after many days, that the word of YHWH came to Elijah in the third year, saying, "Go, show yourself to Ahab, and I will send rain on the face of the earth." ²So Elijah went to show himself to Ahab. Now the famine was severe in Samaria. ³And Ahab called Obadiah who was over the household. (Now Obadiah feared YHWH greatly; ⁴for it came about, when Jezebel destroyed the prophets of YHWH, that Obadiah took a hundred prophets and hid them by fifties in a cave, and provided them with bread and water.) ⁵Then Ahab said to Obadiah, "Go through the land to all the springs of water and to all the valleys; perhaps we will find grass and keep the horses and mules alive, and not have to kill some of the cattle." ⁶So they divided the land between them to pass through it; Ahab went one way by himself and Obadiah went another way by himself.

⁷Now as Obadiah was on the way, behold, Elijah met him, and he recognized him and fell on his face and said, "Is this you Elijah my master?" ⁸And he said to him, "It is I. Go, say to your master, 'Behold, Elijah is here.'" ⁹And he said, "What sin have I committed, that you are giving your servant into the hand of Ahab, to put me to death?" ¹⁰As YHWH your God lives, there is no nation or kingdom where my master has not sent to search for you; and when they said, 'He is not here,' he made the kingdom or nation swear that they could not find you. ¹¹And now you are saying, 'Go, say to your master, "Behold, Elijah is here.'" ¹²And it will come about when I leave you that the Spirit of YHWH will carry you where I do not know; so when I come and tell Ahab and he cannot find you, he will kill me, although I your servant have feared YHWH from my youth. ¹³Has it not been told to my master what I did when Jezebel killed the prophets of YHWH, that I hid a hundred prophets of YHWH by fifties in a cave, and provided them with bread and water? ¹⁴And now you are saying, 'Go, say to your master, "Behold, Elijah is here" '; he will then kill me." ¹⁵And Elijah said, 'As YHWH of hosts lives, before whom I stand, I will surely show myself to him today.'

¹⁶So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah. ¹⁷And it came about, when Ahab saw Elijah that Ahab said to him, "Is this you, you troubler of Israel?" ¹⁸And he said, "I have not troubled Israel, but you and your father's house have, because you have forsaken the commandments of YHWH, and you have followed the Baal. ¹⁹Now then send and gather to me all Israel at Mount Carmel, together with 450 prophets of Baal and 400 prophets of the Asherah, who eat at Jezebel's table."

God or Baal on Mount Carmel (18.20-18.35)

²⁰So Ahab sent a message among all the sons of Israel, and brought the prophets together at Mount Carmel.

1 Kings 18.21-18.36

21And Elijah came near to all the people and said, "How long will you hesitate between two opinions? If YHWH is God, follow Him; but if Baal, follow him." But the people did not answer him a word. 22Then Elijah said to the people, "I alone am left a prophet of YHWH, but Baal's prophets are 450 men. 23Now let them give us two oxen; and let them choose one ox for themselves and cut it up, and place it on the wood, but put no fire under it; and I will prepare the other ox and lay it on the wood, and I will not put a fire under it. 24Then you call on the name of your god, and I will call on the name of YHWH and the God who answers by fire, He is God." And all the people answered and said, "The matter is good."

25So Elijah said to the prophets of Baal, "Choose one ox for yourselves and prepare it first for you are many, and call on the name of your god, but put no fire under it." 26Then they took the ox which he gave them and they prepared it and called on the name of Baal from morning until noon saying, "O Baal, answer us." But there was no voice and no one answered. And they leaped about the altar which they made. 27And it came about at noon that Elijah mocked them and said, "Call out with a loud voice, for he is a god; either he is occupied or gone aside, or is on a journey, or perhaps he is asleep and needs to be awakened." 28So they cried with a loud voice and cut themselves according to their custom with swords and lances until the blood gushed out on them. 29And it came about when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the *evening* sacrifice; but there was no voice, no one answered, and no one paid attention.

30Then Elijah said to all the people, "Come near to me." So all the people came near to him. And he repaired the altar of YHWH which had been torn down. 31And Elijah took twelve stones according to the number of the tribes of the sons of Jacob, to whom the word of YHWH had come, saying, "Israel shall be your name." 32So with the stones he built an altar in the name of YHWH, and he made a trench around the altar, large enough to hold two measures of seed. 33Then he arranged the wood and cut the ox in pieces and laid it on the wood. And he said, "Fill four pitchers with water and pour it on the burnt offering and on the wood." 34And he said, "Do it a second time," and they did it a second time. And he said, "Do it a third time," and they did it a third time. 35And the water flowed around the altar and he also filled the trench with water.

Elijah's prayer (18.36-18.40)

36Then it came about at the time of the offering of the *evening* sacrifice, that Elijah the prophet came near and said, "O YHWH, the God of Abraham, Isaac and Israel, today let it be known that Thou art God in Israel, and that I am Thy servant, and that I have done all these things at Thy word.

1 Các vua 18.21-18.36

21Và Ê-li-gia đến gần tất cả dân-chúng và nói: "Các người do-dự giữa hai ý kiến cho đến chừng nào? Nếu GIA-VÊ là Đức Chúa TRỜI, hãy theo Ngài; nhưng nếu Ba-anh, hãy theo nó." Nhưng dân-chúng không trả lời ông một lời nào cả. 22Đoạn Ê-li-gia nói với dân-chúng: "Một mình ta còn lại là tiên-tri của Đức GIA-VÊ, nhưng các tiên-tri của Ba-anh là 450 người. 23Bây giờ, hãy để họ cho chúng ta 2 con bò đực; và hãy để chúng chọn 1 con bò đực cho chúng, rồi sả nó ra, và đặt nó trên củi, nhưng đừng nhen lửa phía dưới nó; rồi ta sẽ làm con bò đực kia, và đặt nó trên củi, nhưng ta sẽ không nhen lửa phía dưới nó. 24Đoạn, các người hãy kêu-cầu danh của thần các người, và ta sẽ kêu-cầu danh của Đức GIA-VÊ và Đức Chúa TRỜI là Đấng trả lời bằng lửa, Ngài là Đức Chúa TRỜI." Và tất cả dân-chúng đều đáp lời và nói: "Chuyện ấy tốt."

25Thế là Ê-li-gia nói với các tiên-tri của Ba-anh: "Các người hãy chọn 1 con bò đực cho các người và hãy chuẩn-bị nó trước vì các người đông, và hãy kêu-cầu danh của thần các người, nhưng đừng nhen lửa phía dưới nó." 26Thế thì, chúng bắt con bò mà ông đã cho chúng; chúng chuẩn-bị nó, rồi kêu-cầu danh Ba-anh từ sáng cho đến trưa, rằng: "Hỡi Ba-anh, xin đáp lời chúng tôi." Nhưng không có một tiếng gì cả, và không có một ai trả lời. Và chúng nhảy xung-quanh bàn-thờ mà chúng đã làm. 27Và xảy ra lúc trưa, Ê-li-gia chế-giễu chúng và nói: "La lên đi với tiếng lớn, vì hần là một vị thần; hoặc hần đang bận-rộn hay đã đi ngoài rồi, hay đang trên đường đi, hay có lẽ hần đang ngủ và cần được đánh thức." 28Vì vậy chúng la lên với tiếng lớn và tự vạch mình theo phong-tục của chúng bằng lưỡi gươm và lưỡi giáo cho đến khi máu vọt ra trên chúng. 29Và xảy ra, khi quá trưa rồi, chúng cứ nói tiên-tri cho đến giờ dâng hiến tế-vật *buổi chiều*; nhưng không có một tiếng gì cả, không có một ai trả lời, và không có một ai chú ý đến.

30Lúc đó Ê-li-gia nói với tất cả dân-chúng: "Hãy đến gần ta." Thế là tất cả dân-chúng đến gần ông. Và ông sửa lại bàn-thờ của Đức GIA-VÊ đã bị giật đổ. 31Và Ê-li-gia lấy 12 hòn đá theo con số các chi-tộc những con trai Gia-cốp, mà lời Đức GIA-VÊ đã đến với ông, phán: Y-sơ-ra-ên sẽ là tên của người." 32Thế là, với các hòn đá ấy, ông xây một bàn-thờ trong danh Đức GIA-VÊ; và ông đào một cái mương xung-quanh bàn-thờ ấy, rộng đủ để chứa hai đấu hột giống. 33Rồi ông chắt củi và sả con bò thành từng miếng rồi đặt nó trên củi. Và ông nói: "Hãy múc đầy 4 bình nước; hãy đổ nó trên của-lễ thiêu và trên củi." 34Ông lại nói: "Hãy làm nó lần thứ hai," và người ta làm nó lần thứ hai. Ông lại nói: "Hãy làm nó lần thứ ba," và người ta làm nó lần thứ ba. 35Và nước chảy xung-quanh bàn-thờ, và ông cũng đổ nước đầy mương.

Lời cầu-nguyện của Ê-li-gia (18.36-18.40)

36Đoạn xảy ra vào giờ có lễ hiến-dâng tế-vật *buổi chiều*, tiên-tri Ê-li-gia đến gần và nói: "Lạy Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Áp-ra-ham, Y-sác, và Y-sơ-ra-ên, hôm nay xin để chúng biết rằng Chúa là Đức Chúa TRỜI trong Y-sơ-ra-ên, và rằng con là tôi-tớ của Chúa, và rằng con đã làm tất cả các điều này do lời của Chúa.

1 Các vua 18.37-19.8

³⁷Xin đáp lời con, *Đức* GIA-VÊ ôi, xin đáp lời con, để dân này được biết rằng Chúa, *Đức* GIA-VÊ ôi, là *Đức* Chúa TRỜI, và Chúa đã quay tâm họ trở lại một lần nữa." ³⁸Lúc đó lửa của *Đức* GIA-VÊ giáng xuống, thiêu hủy của-lễ thiêu, củi, đá, bụi, và tấp khô hết nước trong mương. ³⁹Và khi tất cả dân-chúng thấy điều đó, họ sấp mặt họ xuống đất; rồi họ nói: "GIA-VÊ, Ngài là *Đức* Chúa TRỜI; GIA-VÊ, Ngài là *Đức* Chúa TRỜI." ⁴⁰Đoạn, Ê-li-gia nói với họ: "Hãy bắt các tiên-tri của Ba-anh, đừng để một ai trong chúng chạy thoát." Vì vậy, họ bắt chúng; và Ê-li-gia đem chúng xuống đến khe Ki-sôn, và giết chúng chết ở đó.

Ê-li-gia cầu-xin để có mưa (18.41-18.46)

41Bây giờ, Ê-li-gia nói với A-háp; "Đi lên, ăn và uống vì có tiếng gấm của một trận mưa rào." ⁴²Vì vậy A-háp đi lên để ăn và uống. Nhưng Ê-li-gia đi lên đến đỉnh núi Cat-mên; và ông cúi gập mình xuống đất, và úp mặt của ông giữa hai đầu gối của ông. ⁴³Và ông nói với đầy tớ của ông: "Bây giờ, hãy đi lên, nhìn về hướng biển." Thế là nó đi lên, nhìn và nói: "Không có gì hết." Và ông nói: "Hãy trở lại" 7 lần. ⁴⁴Và xảy ra vào lần thứ bảy, nó nói: "Kìa, một cụm mây nhỏ như một bàn tay của người ta đang đi lên từ biển." Và ông nói: "Hãy đi lên, nói cùng A-háp: 'Hãy chuẩn-bị mà đi xuống, để trận mưa rào không ngăn-chặn bệ hạ.'" ⁴⁵Vì vậy, xảy ra trong một chốc, bầu trời trở tối với mây và gió, và có một trận mưa rào rất lớn. Và A-háp lên xe và đi đến Gít-rê-ên. ⁴⁶Thế thì bàn tay của *Đức* GIA-VÊ ở trên Ê-li-gia; và ông nịt lưng và vượt trước A-háp đến Gít-rê-ên.

Ê-li-gia chạy trốn Giê-sa-bên (19.1-19.8)

19 ¹Bây giờ A-háp cho Giê-sa-bên biết mọi điều Ê-li-gia đã làm, và ông đã dùng gươm giết chết tất cả những gã tiên-tri như thế nào. ²Thế thì Giê-sa-bên sai một sứ-giã đi tới Ê-li-gia, nói: "Nguyện chư thần gây cho ta như thế và thậm chí hơn thế nữa, nếu ta không khiến cho hồn người như hồn của một người trong bọn chúng vào ngày mai khoảng giờ này." ³Và ông sợ và đứng dậy mà chạy vì hồn của ông¹⁾, đến Bê-e-Sê-ba thuộc về Giu-đa, và để đầy tớ của ông ở lại đó. ⁴Nhưng chính ông lại đi một ngày đường vào trong vùng hoang-vu, rồi đến ngồi dưới một cây đỗ-tùng; và ông ước gì mình được chết đi, và nói: "Đủ rồi; bây giờ, ôi *Đức* GIA-VÊ, xin cất hồn con đi, vì con không hơn gì tổ-phụ của con." ⁵Và ông nằm xuống và ngủ dưới một cây đỗ-tùng; và kìa, có một thiên-sứ đứng ông và nói với ông: "Dậy đi, ăn đi." ⁶Lúc đó ông nhìn và thấy có nơi đầu của mình có một cái bánh mì ngọt *nằm trên* các hòn đá nóng, và một bình nước. Thế là ông ăn và uống, và lại nằm xuống. ⁷Và vị thiên-sứ của *Đức* GIA-VÊ đến lần thứ hai, đứng ông và nói: "Dậy đi, ăn đi, vì hành trình là quá lớn cho ngươi." ⁸Vì vậy, ông chỗi dậy, ăn và uống, rồi đi 40 ngày và 40 đêm với sức-lực từ thức ăn đó đến Hô-rêp, núi của *Đức* Chúa TRỜI.

Đức Chúa TRỜI phán với Ê-li-gia (19.9-19.18)

¹nghĩa là: mạng của ông

1 Kings 18.37-19.8

³⁷Answer me, O YHWH, answer me, that this people may know that Thou, O YHWH, art God, and *that* Thou hast turned their heart back again." ³⁸Then the fire of YHWH fell, and consumed the burnt offering and the wood and the stones and the dust, and licked up the water that was in the trench. ³⁹And when all the people saw it, they fell on their faces; and they said, "YHWH, He is God; YHWH, He is God." ⁴⁰Then Elijah said to them, "Seize the prophets of Baal; do not let one of them escape." So they seized them; and Elijah brought them down to the brook Kishon, and slew them there.

Elijah prays for rain (18.41-18.46)

41Now Elijah said to Ahab, "Go up, eat and drink; for there is the sound of the roar of a *heavy* shower." ⁴²So Ahab went up to eat and drink. But Elijah went up to the top of Carmel; and he crouched down on the earth, and put his face between his knees. ⁴³And he said to his servant, "Go up now, look toward the sea." So he went up and looked and said, "There is nothing." And he said, "Go back" seven times. ⁴⁴And it came about at the seventh time that he said, "Behold, a cloud as small as a man's hand is coming up from the sea." And he said, "Go up, say to Ahab, 'Prepare *your chariot* and go down, so that the *heavy* shower does not stop you.'" ⁴⁵So it came about in a little while, that the sky grew black with clouds and wind, and there was a heavy shower. And Ahab rode and went to Jezreel. ⁴⁶Then the hand of YHWH was on Elijah, and he girded up his loins and outran Ahab to Jezreel.

Elijah flees from Jezebel (19.1-19.8)

19 ¹Now Ahab told Jezebel all that Elijah had done, and how he had killed all the prophets with the sword. ²Then Jezebel sent a messenger to Elijah, saying, "So may the gods do to me and even more, if I do not make your soul as the soul of one of them by tomorrow about this time." ³And he was afraid and arose and ran for his soul and came to Beersheba, which belongs to Judah, and left his servant there. ⁴But he himself went a day's journey into the wilderness, and came and sat down under a juniper tree; and he requested for himself that he might die, and said, "It is enough; now, O YHWH, take my soul, for I am not better than my fathers." ⁵And he lay down and slept under a juniper tree; and behold, there was an angel touching him, and he said to him, "Arise, eat." ⁶Then he looked and behold, there was at his head a bread cake *baked on* hot stones, and a jar of water. So he ate and drank and lay down again. ⁷And the angel of YHWH came again a second time and touched him and said, "Arise, eat, because the journey is too great for you." ⁸So he arose and ate and drank, and went in the strength of that food forty days and forty nights to Horeb, the mountain of God.

God speaks to Elijah (19.9-19.18)

1 Kings 19.9-20.3

⁹Then he came there to a cave, and lodged there, and behold, the word of YHWH *came to* him, and He said to him, "What are you doing here, Elijah?" ¹⁰And he said, "I have been very zealous for YHWH, the God of hosts; for the sons of Israel have forsaken Thy covenant, torn down Thine altars and killed Thy prophets with the sword. And I alone am left, and they seek my life, to take it away." ¹¹So He said, "Go forth, and stand on the Mountain before YHWH." And behold, YHWH was passing by! And a great and strong wind was rending the mountains and breaking in pieces the rocks before YHWH, *but* YHWH was not in the wind. And after the wind an earthquake, *but* YHWH was not in the earthquake. ¹²And after the earthquake a fire, *but* YHWH was not in the fire; and after the fire a sound of a gentle blowing. ¹³And it came about when Elijah heard *it*, that he wrapped his face in his mantle, and went out and stood in the entrance of the cave. And behold, a voice *came to* him and said, "What are you doing here, Elijah?" ¹⁴Then he said, "I have been very zealous for YHWH, the God of hosts; for the sons of Israel have forsaken Thy covenant, torn down Thine altars and killed Thy prophets with the sword. And I alone am left, and they seek my life, to take it away."

¹⁵And YHWH said to him, "Go, return on your way to the wilderness of Damascus, and when you have arrived, you shall anoint Hazael king over Aram; ¹⁶and Jehu the son of Nimshi you shall anoint king over Israel; and Elisha the son of Shaphat of Abel-meholah you shall anoint as prophet in your place. ¹⁷And it shall come about, the one who escapes from the sword of Hazael, Jehu shall put to death, and the one who escapes from the sword of Jehu, Elisha shall put to death. ¹⁸Yet I will leave 7,000 in Israel, all the knees that have not bowed to Baal and every mouth that has not kissed him."

Elisha follows Elijah (19.19-19.21)

¹⁹So he departed from there and found Elisha the son of Shaphat, while he was plowing with twelve pairs of oxen before him, and he with the twelfth. And Elijah passed over to him and threw his mantle on him. ²⁰And he left the oxen and ran after Elijah and said, "Please let me kiss my father and my mother, then I will follow you." And he said to him, "Go back again, for what have I done to you?" ²¹So he returned from following him, and took the pair of oxen and sacrificed them and boiled their flesh with the implements of the oxen, and gave *it* to the people and they ate. Then he arose and followed Elijah and ministered to him.

War with Aram (20.1-20.12)

20 ¹Now Ben-hadad king of Aram gathered all his army, and there *were* thirty-two kings with him, and horses and chariots. And he went up and besieged Samaria, and fought against it. ²Then he sent messengers to the city to Ahab king of Israel, and said to him, "Thus says Ben-hadad ³Your silver and your gold are mine; your most beautiful wives and children are also mine."

1 Các vua 19.9-20.3

⁹Rồi ông tới một cái động kia và trọ ở đó, và kia, lời *Đức* GIA-VÊ *đến cùng* ông, Ngài phán cùng ông: "Người đang làm gì ở đây, Ê-li-gia?" ¹⁰Và ông thưa: "Con đã rất sốt-sắng vì *Đức* GIA-VÊ, *Đức* Chúa TRỜI vạn-quân; vì những con trai Y-sơ-ra-ên đã bỏ rơi giao-ước của Chúa, đã giật đổ các bàn-thờ của Chúa, và đã dùng gươm giết các tiên-tri của Chúa. Và chỉ còn một mình con; và họ đang truy tìm sinh-mạng con, để lấy nó đi." ¹¹Thế là Ngài phán: "Đi ra, và đứng trên cái núi trước mặt GIA-VÊ." Và kia, *Đức* GIA-VÊ đang đi ngang qua! Và một cơn gió mạnh đang xé các núi ra và bẻ các tảng đá trước mặt *Đức* GIA-VÊ thành từng mảnh, *nhưng* *Đức* GIA-VÊ không ở trong cơn gió đó. Và sau cơn gió có một trận động đất, *nhưng* *Đức* GIA-VÊ không ở trong trận động đất, có đám lửa, *nhưng* *Đức* GIA-VÊ không ở trong đám lửa; và sau đám lửa có một tiếng thổi êm-dịu. ¹³Và, xảy ra, khi Ê-li-gia nghe, thì ông che mặt của ông lại trong cái áo tơi của ông, rồi đi ra ngoài và đứng nơi cửa vào của cái động. Và, kia, có tiếng *đến cùng* ông và phán: "Người đang làm gì ở đây, Ê-li-gia?" ¹⁴Thế thì ông thưa: "Con đã rất sốt-sắng vì *Đức* GIA-VÊ, *Đức* Chúa TRỜI vạn-quân; vì những con trai Y-sơ-ra-ên đã bỏ rơi giao-ước của Chúa, đã giật đổ các bàn-thờ của Chúa, và đã dùng gươm giết các tiên-tri của Chúa. Và chỉ còn một mình con; và họ đang truy tìm sinh-mạng con, để lấy nó đi."

¹⁵Và *Đức* GIA-VÊ nói với ông: "Hãy đi, hãy trở lại trên con đường của người đến vùng hoang-vu của Đa-mách, và khi người đã đến rồi, người sẽ xúc-dầu cho Ha-xa-ên làm vua trên A-ram; ¹⁶và Giê-hu con trai của Nim-si, người sẽ xúc-dầu làm vua trên Y-sơ-ra-ên; còn Ê-li-sê con trai của Sa-phát ở A-bên-Mê-hô-la, người sẽ xúc-dầu làm tiên-tri trong chỗ của người. ¹⁷Và sẽ xảy ra, kẻ thoát khỏi gươm Ha-xa-ên thì Giê-hu sẽ giết, còn người thoát khỏi gươm Giê-hu, thì Ê-li-sê sẽ giết. ¹⁸Nhưng Ta sẽ để lại 7 ngàn người trong Y-sơ-ra-ên, tất cả những đầu gối ấy đã chẳng cúi xuống trước Ba-anh và mọi miệng đã chẳng hôn nó."

Ê-li-sê đi theo Ê-li-gia (19.19-19.21)

¹⁹Vì vậy ông ra đi từ đó và gặp Ê-li-sê con trai của Sa-phát, trong khi người đang cày với 12 cặp bò trước mặt người, và *chính* người với cặp thứ mười hai. Và Ê-li-gia đi ngang qua người và ném áo choàng của ông trên người. ²⁰Và người để các con bò lại mà chạy theo Ê-li-gia và nói: "Xin để tôi hôn cha tôi và mẹ tôi, rồi tôi sẽ theo ông." Và ông nói với người: "Trở về đi, vì ta đã làm điều gì cho người đâu?" ²¹Thế là người trở lại không đi theo Ê-li-gia, bắt cặp bò và hiến-tế chúng, luộc thịt chúng bằng những cái cây của những con bò và ban cho dân-chúng, và họ ăn. Đoạn người chỗi dậy, đi theo Ê-li-gia và hầu-việc ông.

Chiến-tranh với A-ram (20.1-20.12)

20 ¹Bấy giờ Bên-Ha-đát vua A-ram tập-hợp tất cả quân-đội của mình, và có 32 ông vua theo người, và ngựa và chiến xa. Và người đi lên, vây hãm Sa-ma-ri, và đánh lại nó. ²Lúc đó người sai các sứ-giả vào thành đến cùng A-háp vua Y-sơ-ra-ên, nói với người: "Bên-Ha-đát nói như vậy: ³Bạc của người và vàng của người là của ta; các bà vợ đẹp nhất của người và con cái của người cũng là của ta."

1 Các vua 20.4-20.21

⁴Và vua Y-sơ-ra-ên trả lời, rằng: "Cứ theo lời của ngài, chúa của tôi, ôi bệ hạ; tôi là của ngài, và mọi thứ tôi có."
⁵Rồi các sứ-giả trở lại và nói: "Bên-Ha-đát nói như vậy: 'Chắc-chắn, ta đã sai đến cùng người, rằng: "Người sẽ giao cho ta bạc của người, vàng của người, các bà vợ của người, và con cái của người," nhưng vào giờ này ngày mai, ta sẽ sai các đầy-tớ của ta đến người, và chúng sẽ lục-soát nhà của người và nhà của đầy-tớ người; và sẽ xây ra, nếu có bất cứ cái gì đáng ao-ước theo đôi mắt người, thì chúng sẽ nắm trong tay chúng và mang đi.'"

⁷Thế thì vua Y-sơ-ra-ên gọi tất cả các trưởng-lão trong xứ đến và nói: "Xin quan-sát và xem người này đang kiếm chuyện như thế nào; vì hắn đã sai đến cùng ta đòi các bà vợ của ta, con cái của ta, bạc của ta, vàng của ta, và ta đã chẳng từ-chối hắn."
⁸Và tất cả các trưởng-lão và tất cả dân-chúng nói với người: "Đừng nghe cũng đừng đồng ý."
⁹Vì vậy, người nói với các sứ-giả của Bên-Ha-đát: "Nói cho chúa tôi nhà vua biết: 'Mọi điều ngài đã sai đòi đầy-tớ này của ngài lần thứ nhất tôi sẽ làm, song điều này tôi không thể làm được.'" Và các sứ-giả lui ra và lại mang lời cho hắn.
¹⁰Và Bên-Ha-đát sai đến cùng người mà nói: "Nguyện chư thần gây cho ta như thế và cũng hơn nữa, nếu bụi Sa-ma-ri đủ để làm đầy các lòng bàn tay của mọi người theo ta."
¹¹Thế thì vua Y-sơ-ra-ên trả lời và nói: "Nói với hắn: 'Chớ để người còn nai nịt khoe-khoang như người cỡi ra.'" ¹²Và xây ra, khi Bên-Ha-đát nghe tin này, trong khi hắn đang uống rượu với các vua trong các lều tạm, hắn nói với các đầy-tớ của hắn: "Vào vị trí." Thế là chúng dàn trận chống lại thành ấy.

Đức Chúa TRỜI cho Y-sơ-ra-ên thắng A-ram (20.13-20.25)

¹³Bấy giờ, kia, một tiên-tri đến gần A-háp vua Y-sơ-ra-ên, và nói: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Người đã thấy hết đám đông vĩ đại này chăng? Kia, ta sẽ phó chúng vào trong tay của người ngày hôm nay, và người sẽ biết Ta là GIA-VÊ.'" ¹⁴Và A-háp nói: "Bói ai?" Thế là người nói: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Bởi các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh.'" Rồi vua nói: "Ai sẽ khai chiến?" Và người trả lời: "Bệ-hạ."
¹⁵Thế thì người tập-trung các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh, và được 232 người; và sau chúng, người tập-trung tất cả dân-chúng, tức là tất cả các con trai Y-sơ-ra-ên, 7 ngàn người.

¹⁶Và họ tiến ra giữa trưa, trong khi Bên-Ha-đát đang uống rượu say trong các lều tạm với 32 ông vua giúp hắn.
¹⁷Và các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh tiến ra đầu tiên; và Bên-Ha-đát sai người ra và chúng báo hắn rằng: "Có người vừa đi ra từ Sa-ma-ri."
¹⁸Thế thì hắn nói: "Nếu chúng đi ra để cầu hòa thì bắt sống chúng; hoặc nếu chúng đi ra để đánh thì bắt sống chúng luôn."
¹⁹Thế là các người này tiến ra từ thành: các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh, và quân-đội là những kẻ theo họ.
²⁰Và mỗi người trong bọn họ đánh hạ kẻ địch của mình; và dân A-ram chạy trốn, và Y-sơ-ra-ên truy đuổi chúng, Bên-Ha-đát vua A-ram trốn thoát trên một con ngựa với các kỵ-binh.
²¹Và vua Y-sơ-ra-ên đi ra, đánh hạ ngựa và chiến xa, và giết dân A-ram trong một cuộc tàn-sát lớn.

1 Kings 20.4-20.21

⁴And the king of Israel answered and said, "It is according to your word, my lord, O king; I am yours, and all that I have."
⁵Then the messengers returned and said, "Thus says Ben-hadad, 'Surely, I sent to you saying, "You shall give me your silver and your gold and your wives and your children," but about this time tomorrow I will send my servants to you, and they will search your house and the houses of your servants; and it shall come about, whatever is desirable in your eyes they will take in their hand and carry away.'"

⁷Then the king of Israel called all the elders of the land and said, "Please observe and see how this man is looking for trouble; for he sent to me for my wives and my children and my silver and my gold, and I did not refuse him."
⁸And all the elders and all the people said to him, "Do not listen or consent."
⁹So he said to the messengers of Ben-hadad, "Tell my lord the king, 'All that you sent for to your servant at the first I will do, but this thing I cannot do.'" And the messengers departed and brought him word again.
¹⁰And Ben-hadad sent to him and said, "May the gods do so to me and more also, if the dust of Samaria shall suffice for handfuls for all the people who follow me."
¹¹Then the king of Israel answered and said, "Tell him, 'Let not him who girds on his armor boast like him who takes it off.'"
¹²And it came about when Ben-hadad heard this message, as he was drinking with the kings in the temporary shelters, that he said to his servants, "Station yourselves." So they stationed themselves against the city.

God gives Israel victory over Aram (20.13-20.25)

¹³Now behold, a prophet approached Ahab king of Israel and said, "Thus says YHWH, 'Have you seen all this great multitude? Behold, I will deliver them into your hand today, and you shall know that I am YHWH.'"
¹⁴And Ahab said, "By whom?" So he said, "Thus says YHWH, 'By the young men of the rulers of the provinces.'" Then he said, "Who shall begin the battle?" And he answered, "You."
¹⁵Then he mustered the young men of the rulers of the provinces, and there were 232; and after them he mustered all the people, even all the sons of Israel, 7,000.

¹⁶And they went out at noon, while Ben-hadad was drinking himself drunk in the temporary shelters with the thirty-two kings who helped him.
¹⁷And the young men of the rulers of the provinces went out first; and Ben-hadad sent out and they told him, saying, "Men have come out from Samaria."
¹⁸Then he said, "If they have come out for peace, take them alive; or if they have come out for war, take them alive."
¹⁹So these went out from the city, the young men of the rulers of the provinces, and the army which followed them.
²⁰And they smote each his man; and the Arameans fled, and Israel pursued them, and Ben-hadad king of Aram escaped on a horse with horsemen.
²¹And the king of Israel went out and smote the horses and chariots, and smote the Arameans with a great slaughter.

1 Kings 20.22-20.35

22Then the prophet came near to the king of Israel, and said to him, "Go, strengthen yourself and observe and see what you have to do; for at the turn of the year the king of Aram will come up against you." 23Now the servants of the king of Aram said to him, "Their gods are gods of the mountains, therefore they were stronger than we; but rather let us fight against them in the plain, *and* surely we shall be stronger than they." 24And do this thing: remove the kings, each from his place, and put captains in their place, 25and muster an army like the army that you have lost, horse for horse, and chariot for chariot. Then we will fight against them in the plain, and surely we shall be stronger than they." And he listened to their voice and did so.

Another Ar-am-mee' war (20.26-20.34)

26So it came about at the turn of the year, that Ben-hadad mustered the Arameans and went up to Aphek to fight against Israel. 27And the sons of Israel were mustered and were provisioned and went to meet them; and the sons of Israel camped before them like two little flocks of goats, but the Arameans filled the country. 28Then a man of God came near and spoke to the king of Israel and said, "Thus says YHWH, 'Because the Arameans have said, "YHWH is a god of *the* mountains, but He is not a god of *the* valleys"; therefore I will give all this great multitude into your hand, and you shall know that I am YHWH.'" 29So they camped one over against the other seven days. And it came about that on the seventh day, the battle was joined, and the sons of Israel smote of the Arameans 100,000 foot soldiers in one day.³⁰But the rest fled to Aphek into the city, and the wall fell on 27,000 men who were left. And Ben-hadad fled and came into the city into an inner chamber.

31And his servants said to him, "Behold now, we have heard that the kings of the house of Israel are merciful kings, please let us put sackcloth on our loins and ropes on our heads, and go out to the king of Israel; perhaps he will save your soul." 32So they girded sackcloth on their loins and *put* ropes on their heads, and came to the king of Israel and said, "Your servant Ben-hadad says, 'Please let me live.'" And he said, "Is he still alive? He is my brother." 33Now the men took this as an omen, and quickly catching his word said, "Your brother Ben-hadad." Then he said, "Go, bring him." Then Ben-hadad came out to him, and he took him up into the chariot. 34And *Ben-hadad* said to him, "The cities which my father took from your father I will restore, and you shall make streets for yourself in Damascus, as my father made in Samaria." Ahab *said*, "And I will let you go with this covenant." So he made a covenant with him and let him go.

A prophet condemns King Ahab (20.35-20.43)

35Now a certain man of the sons of the prophets said to his neighbor by the word of YHWH, "Please strike me." But the man refused to strike him.

1 Các vua 20.22-20.35

22Rồi tiên-tri ấy đến gần vua Y-so-ra-ên, và nói với người: "Đi, tăng cường lấy mình, quan-sát, và xem bệ hạ phải làm điều gì; vì vào đầu năm, vua A-ram ấy sẽ đi lên chống lại bệ hạ." 23Bấy giờ, những đầy-tớ của vua A-ram nói với hân: "Chư thần của chúng là thần núi, bởi vậy chúng đã mạnh hơn chúng ta; nhưng thay vì, chúng ta hãy đánh với chúng trong đồng bằng, chắc-chắn chúng ta phải mạnh hơn chúng." 24Và, hãy làm điều này: dẹp bỏ các ông vua, mỗi người khỏi địa vị của hân, và đặt các tướng-soái thế chỗ họ, 25rồi tập-trung một quân-đội giống như quân-đội mà bệ hạ đã mất, ngựa thế ngựa và xe thế xe. Lúc đó chúng ta sẽ đánh lại chúng trong đồng bằng, và chắc-chắn chúng ta sẽ mạnh hơn chúng." Và hân nghe theo lời chúng và làm như thế.

Chiến-tranh với A-ram nữa (20.26-20.34)

26Vì vậy xảy ra vào khoảng đầu năm, Bên-Ha-đát tập-trung dân A-ram và đi lên đến A-phéc để đánh Y-so-ra-ên. 27Và những con trai Y-so-ra-ên được nhóm lại và được trang bị, và đi chặn chúng; những con trai Y-so-ra-ên dàn trại trước mặt chúng như 2 bầy dê nhỏ, còn dân A-ram đầy cả mặt đất. 28Lúc đó một người của Đức Chúa TRỜI đến gần và nói với vua Y-so-ra-ên, rằng: "Đức GIA-VÊ phán như vậy: 'Bởi vì dân A-ram đã nói: "Đức GIA-VÊ là một vị thần núi, nhưng Ngài không phải là một vị thần thung-lũng"; vì thế, Ta sẽ phó tất cả đám đông vĩ đại này vào trong tay ngươi, và ngươi sẽ phải biết rằng Ta là GIA-VÊ.'" 29Thế là họ dàn trại bên này đối nghịch bên kia trong 7 ngày. Và xảy ra vào ngày thứ bảy, giao chiến bắt đầu, những con trai Y-so-ra-ên đánh hạ dân A-ram 100 ngàn bộ-binh trong một ngày. 30Nhưng đám còn lại chạy đến A-phéc trốn trong thành, và vách tường ấy sập trên 27 ngàn người còn lại. Và Bên-Ha-đát chạy trốn và đến trong thành ấy *án* trong một nội-phòng.

31Và các đầy-tớ của hân nói với hân: "Kìa, bây giờ, chúng tôi đã nghe rằng các ông vua của nhà Y-so-ra-ên là các ông vua đầy lòng khoan-hông, vậy, xin cho chúng tôi thắt vải gai nơi lưng chúng tôi, và quấn dây thừng trên đầu chúng tôi, và đi ra đến vua Y-so-ra-ên; có lẽ hân sẽ cứu hồn của bệ hạ." 32Vì vậy, họ thắt vải gai nơi lưng của họ và quấn dây thừng trên đầu họ, và đi ra đến vua Y-so-ra-ên và nói: "Tôi-tớ Bên-Ha-đát của ngài nói: 'Xin để tôi sống.'" Và người nói: "Người còn sống hả? Người là anh của ta." 33Bấy giờ các người ấy xem điều này như là một điềm, và nhanh-chóng bắt lấy lời người mà nói: "Anh Bên-Ha-đát của bệ hạ." Thế thì người nói: "Hãy đi, đem người đến." Thế thì Bên-Ha-đát đi ra tới người, và người nhắc Bên-Ha-đát vào trong chiến-xa. 34Và Bên-Ha-đát nói với người: "Các thành mà cha ta đã lấy từ cha của ngài, ta sẽ hồi-phục, và ngài sẽ lập các đường-phố cho mình tại Đa-mách, như cha ta đã làm tại Sa-ma-ri." A-háp *nói*: "Và ta sẽ để cho ngài đi với giao-ước này." Vì vậy, người lập một giao-ước với *Bên-Ha-đát* và cho hân đi.

Một tiên-tri lên-án vua A-háp (20.35-20.43)

35Bấy giờ, có một người nọ trong những con trai của các tiên-tri nói với người láng-giềng của mình bởi lời của Đức GIA-VÊ: "Xin vui lòng đánh tôi." Nhưng người ấy không chịu đánh ông.

1 Các vua 20.36-21.7

³⁶Lúc đó ông nói với người: "Bởi vì anh đã chẳng nghe theo tiếng của ĐỨC GIA-VÊ, hãy xem, vừa khi anh đi khỏi tôi, một con sư-tử sẽ đánh hạ anh." Và vừa khi người nọ đã đi khỏi ông, một con sư-tử gặp hắn, và đánh hạ hắn. ³⁷Và ông gặp một người đàn-ông khác, và nói: "Xin vui lòng đánh tôi." Và người đàn-ông ấy đánh ông, làm ông bị thương. ³⁸Thế là đáng tiên-tri ấy ra đi và chờ nhà vua bên cạnh đường, và giả-trang bằng một miếng băng trên đôi mắt của ông. ³⁹Và khi nhà vua đi ngang qua, ông kêu-la cùng nhà vua và nói: "Kẻ tội-tử của bệ hạ đã đi ra vào giữa chiến-trận; và kia, có một người rẽ hướng và dẫn một người đến cùng tôi và nói: 'Hãy canh giữ người này; nếu vì bất cứ lý-do gì mà nó mất đi, thì mạng người sẽ *thế* cho mạng nó, nếu không người sẽ trả một ta-lâng bạc.'" ⁴⁰Và trong khi tội-tử của bệ hạ mắc bận chuyện đây đó, người ấy đi mất." Và vua Y-so-ra-ên nói với ông: "Nhu thế sẽ là sự phán-xét của người; chính người đã quyết-định rồi." ⁴¹Lúc đó ông vội-vàng gỡ tấm băng ra khỏi đôi mắt của mình, và vua Y-so-ra-ên nhận ra ông là một trong các tiên-tri. ⁴²Và ông nói với nhà vua: "ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: 'Bởi vì người đã thả khỏi tay người kẻ mà Ta đã quyết tận-diệt, cho nên hồn của người sẽ *thế* cho hồn của nó, và dân của người *thế* cho dân của nó.'" ⁴³Vì vậy vua Y-so-ra-ên đi về cung của mình, ù-rũ và bực mình, và đi đến Sa-ma-ri.

A-háp tham muốn vườn nho của Na-bốt (21.1-21.7)

21 ¹Bây giờ xảy ra sau các việc này, Na-bốt người Gít-rê-ên có một vườn nho tại Gít-rê-ên bên cạnh cung-điện của A-háp vua Sa-ma-ri. ²Và A-háp nói với Na-bốt, rằng: "Cho ta vườn nho của người, để ta có thể làm nó thành một vườn rau vì nó gần cạnh bên cung-điện của ta, và ta sẽ cho người một vườn nho tốt hơn nó để *thế* cho nó; nếu điều ấy là tốt trong mắt người¹, thì ta sẽ trả người giá của vườn này bằng tiền." ³Nhưng Na-bốt thưa cùng A-háp: "ĐỨC GIA-VÊ cấm tôi rằng tôi không được cho bệ hạ của thừa-kế của tổ-phụ tôi." ⁴Thế là A-háp vào trong nhà của mình, ù-rũ và bực mình vì lời mà Na-bốt người Gít-rê-ên đã nói với mình; vì hắn đã nói: "Tôi sẽ không cho bệ hạ của thừa-kế của tổ-phụ tôi." Và người nằm xuống trên giường của mình, xoay mặt của mình đi, và không dùng thức-ăn gì cả.

⁵Nhưng Giê-sa-bên vợ của người đến cùng người và nói với người: "Làm sao linh của bệ hạ ù-rũ đến nỗi bệ hạ không ăn thức-ăn vậy?" ⁶Thế là người nói với bà: "Vi ta đã nói chuyện với Na-bốt người Gít-rê-ên, và đã nói với nó: 'Cho ta vườn nho của người để lấy tiền; hoặc nếu người bằng lòng, thì ta sẽ cho người một vườn nho *thế* cho nó.' Nhưng nó nói: 'Tôi sẽ không cho bệ hạ vườn nho của tôi.'" ⁷Và Giê-sa-bên vợ của người nói với người: "Bây giờ bệ hạ có thì hành quyền làm vua trên Y-so-ra-ên hay không? Hãy chỗi dậy, ăn bánh đi, và để tâm bệ hạ vui vẻ; thiếp sẽ cho bệ hạ vườn nho của Na-bốt, người Gít-rê-ên."

Âm-mưu của Giê-sa-bên (21.8-21.29)

¹có thể dịch: nếu người muốn

1 Kings 20.36-21.7

³⁶Then he said to him, "Because you have not listened to the voice of YHWH, behold, as soon as you have departed from me, a lion will smite you." And as soon as he had departed from him a lion found him, and smote him. ³⁷Then he found another man and said, "Please strike me." And the man struck him, wounding him. ³⁸So the prophet departed and waited for the king by the way, and disguised himself with a bandage over his eyes. ³⁹And as the king passed by, he cried to the king and said, "Your servant went out into the midst of the battle; and behold, a man turned aside and brought a man to me and said, 'Guard this man; if for any reason he is missing, then your life shall be for his life, or else you shall pay a talent of silver.'" ⁴⁰And while your servant was busy here and there, he was gone." And the king of Israel said to him, "So shall your judgment be; you yourself have decided *it*." ⁴¹Then he hastily took the bandage away from his eyes, and the king of Israel recognized him that he was of the prophets. ⁴²And he said to him, "Thus says YHWH, 'Because you have let go out of *your* hand the man whom I had devoted to destruction, therefore your soul shall go for his soul, and your people for his people.'" ⁴³So the king of Israel went to his house sullen and vexed, and came to Samaria.

Ahab covets Naboth's vineyard (21.1-21.7)

21 ¹Now it came about after these things, that Naboth the Yiz-reh-ay-lee' had a vineyard which *was* in Jezreel beside the palace of Ahab king of Samaria.

²And Ahab spoke to Naboth, saying, "Give me your vineyard, that I may have it for a vegetable garden because it is close beside my house, and I will give you a better vineyard than it in its place; if it is good in your eyes, I will give you the price of this in money." ³But Naboth said to Ahab, "YHWH forbid me that I should give you the inheritance of my fathers." ⁴So Ahab came into his house sullen and vexed because of the word which Naboth the Yiz-reh-ay-lee' had spoken to him; for he said, "I will not give you the inheritance of my fathers." And he lay down on his bed and turned away his face and ate no food.

⁵But Jezebel his wife came to him and said to him, "How is it that your spirit is so sullen that you are not eating food?" ⁶So he said to her, "Because I spoke to Naboth the Yiz-reh-ay-lee', and said to him, 'Give me your vineyard for money; or else, if it pleases you, I will give you a vineyard in its place.' But he said, 'I will not give you my vineyard.'" ⁷And Jezebel his wife said to him, "Do you now exercise kingship over Israel? Arise, eat bread, and let your heart be joyful; I will give you the vineyard of Naboth the Yiz-reh-ay-lee'."

Jezebel's plot (21.8-21.29)

1 Kings 21.8-21.27

8So she wrote letters in Ahab's name and sealed them with his seal, and sent letters to the elders and to the nobles who were living with Naboth in his city. **9**Now she wrote in the letters, saying, "Proclaim a fast, and seat Naboth at the head of the people; **10**and seat two worthless men before him, and let them testify against him, saying, 'You cursed God and the king.' Then take him out and stone him so that he dies." **11**So the men of his city, the elders and the nobles who lived in his city, did as Jezebel had sent *word* to them, just as it was written in the letters which she had sent them. **12**They proclaimed a fast and seated Naboth at the head of the people. **13**Then the two worthless men came in and sat before him; and the worthless men testified against him, even against Naboth, before the people, saying, "Naboth cursed God and the king." So they took him outside the city and stoned him with stones so that he died. **14**Then they sent *word* to Jezebel, saying, "Naboth has been stoned, and is dead." **15**And it came about when Jezebel heard that Naboth had been stoned and was dead, that Jezebel said to Ahab, "Arise, take possession of the vineyard of Naboth, the Yiz-reh-ay-lee', which he refused to give you for money; for Naboth is not alive, but dead." **16**And it came about when Ahab heard that Naboth was dead, that Ahab arose to go down to the vineyard of Naboth the Yiz-reh-ay-lee', to take possession of it.

17Then the word of YHWH came to Elijah the Tishbite, saying, **18**"Arise, go down to meet Ahab king of Israel, who is in Samaria; behold, he is in the vineyard of Naboth where he has gone down to take possession of it.

19And you shall speak to him, saying, 'Thus says YHWH, "Have you murdered, and also taken possession?"' And you shall speak to him, saying, "Thus says YHWH, "In the place where the dogs licked up the blood of Naboth the dogs shall lick up your blood, even yours."'" **20**And Ahab said to Elijah, "Have you found me, O my enemy?" And he said, "I have found *you*, because you have sold yourself to do evil in the sight of YHWH. **21**'Behold, I will bring evil upon you, and will utterly sweep you away, and will cut off from Ahab every male, both bond and free in Israel; **22**and I will make your house like the house of Jeroboam the son of Nebat, and like the house of Baasha the son of Ahijah, because of the provocation with which you have provoked *Me* to anger, and because you have made Israel sin.' **23**And of Jezebel also has YHWH spoken, saying, 'The dogs shall eat Jezebel in the district of Jezreel. **24**The one belonging to Ahab, who dies in the city, the dogs shall eat, and the one who dies in the field the birds of heaven shall eat."

25Surely there was no one like Ahab who sold himself to do evil in the sight of YHWH, because Jezebel his wife incited him. **26**And he acted very abominably in following idols according to all that the Amorites had done, whom YHWH cast out before the sons of Israel.

27And it came about when Ahab heard these words, that he tore his clothes and put sackcloth on his flesh and fasted, and he lay in sackcloth and went about despondently.

1 Các vua 21.8-21.27

8Thê là bà viết những thư nhân danh A-háp và niêm-phong chúng bằng ấn của người, rồi gửi các lá thư cho các trưởng-lão và các nhà quý-tộc đang sống với Na-bốt trong thành của người. **9**Bấy giờ bà đã viết trong các thư, rằng: "Hãy tuyên-bố một *buổi* kiêng-ăn, rồi đặt Na-bốt ngồi ở đầu dân-chúng; **10**và đặt 2 tên vô lại ngồi trước mặt nó, rồi để chúng làm chứng chống nó rằng: 'Người đã rủa-sả Đức Chúa TRỜI và nhà vua.' Lúc đó, dẫn nó ra mà ném đá nó cho nó chết." **11**Vì vậy những người trong thành của người, các trưởng-lão và các nhà quý-tộc sống trong thành của người, làm như Giê-sa-bên đã nhắn họ, y như được viết trong các thư mà bà đã gửi họ. **12**Họ tuyên-bố một *buổi* kiêng-ăn, rồi đặt Na-bốt ngồi ở đầu dân-chúng. **13**Rồi 2 tên vô-lại vào trong và ngồi trước mặt người; và các tên vô-lại làm chứng chống người, tức là chống Na-bốt, trước mặt dân-chúng, nói: "Na-bốt đã rủa-sả Đức Chúa TRỜI và nhà vua." Vì vậy, họ bắt người ra ngoài thành mà ném đá người cho người chết. **14**Đoạn họ nhắn Giê-sa-bên, rằng: "Na-bốt đã bị ném đá, và chết rồi." **15**Và xảy ra khi Giê-sa-bên nghe Na-bốt đã bị ném đá và đã chết, Giê-sa-bên nói với A-háp: "Hãy chỗi dậy, hãy chiếm lấy vườn nho của Na-bốt, người Gít-rê-ên, vườn nho mà nó đã không chịu cho bệ hạ để lấy tiền; vì Na-bốt không còn sống, nhưng chết rồi." **16**Và xảy ra khi A-háp nghe Na-bốt đã chết, A-háp chỗi dậy đi xuống vườn nho của Na-bốt, người Gít-rê-ên, để chiếm lấy nó.

17Lúc đó lời của Đức GIA-VÊ đến cùng Ê-li-gia người Thi-sê-be, phán: **18**"Hãy chỗi dậy, đi xuống gặp A-háp vua Y-sơ-ra-ên ở tại Sa-ma-ri; kia, nó *đang* ở trong vườn nho của Na-bốt, nơi nó đã đi xuống để chiếm lấy *vườn nho* đó.

19Và người sẽ nói với nó rằng: 'GIA-VÊ phán như vậy: "Có phải người đã giết người, và cũng đã cưỡng chiếm?"' Và người sẽ nói với nó rằng: 'GIA-VÊ phán như vậy: "Tại chỗ mà chó đã liếm máu của Na-bốt, thì chó sẽ liếm máu của người, chính máu của người."'" **20**Và A-háp nói với Ê-li-gia: "Người đã tìm ra ta rồi hã, bớ kẻ thù của ta?" Và ông nói: "Ta đã tìm ra, bởi vì bệ hạ đã tự bán mình để làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ. **21**Này, Ta sẽ giáng điều xấu-xa trên người, và sẽ hoàn-toàn quét sạch người, và sẽ trừ-diệt khỏi A-háp tất cả người nam, cả nô-lệ lẫn tự-chủ trong Y-sơ-ra-ên; **22**và Ta sẽ khiến nhà của người giống như nhà của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, và giống như nhà Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia, vì sự trêu-chọc với nó người đã chọc cho *Ta* giận, và vì người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm tội.' **23**Còn Giê-sa-bên, Đức GIA-VÊ cũng phán, rằng: 'Chó sẽ ăn Giê-sa-bên trong quận Gít-rê-ên.' **24**Kẻ thuộc A-háp chết trong thành, chó sẽ ăn; còn kẻ chết ngoài đồng, chim trời sẽ ăn."

25Chắc-chắn chẳng có một ai như A-háp tự bán mình để làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, bởi vì Giê-sa-bên vợ của hắn đã xúi-giục hắn. **26**Và hắn đã hành-động rất ghê-tởm bằng việc đi theo các hình-tượng, theo mọi điều dân A-mô-rít đã làm, dân mà Đức GIA-VÊ đã đuổi ra trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên.

27Và xảy ra khi A-háp nghe các lời này, thì người xé quần-áo của mình và mặc vải gai vào thịt mình và kiêng-ăn, và người nằm trong vải gai và đi đó đây vô-vọng.

1 Các vua 21.28-22.15

28Khi ấy, lời của ĐỨC GIA-VÊ đến cùng Ê-li-gia người Thi-sê-be, phán: 29"Người có thấy A-háp đã tự hạ mình trước mặt Ta thế nào chăng? Vì nó đã tự hạ mình trước mặt Ta, Ta sẽ không đem điều xấu-xa đến trong các ngày của nó, *nhưng* Ta sẽ giáng điều xấu-xa trên nhà của nó trong các ngày của con trai nó."

4. Các vua Y-so-ra-ên và Giu-đa (22.1-22.53)

Giô-sa-phát thành đồng-minh của A-háp (22.1-22.12)

22 1Và họ đã ngồi trong 3 năm không có chiến-tranh giữa A-ram và Y-so-ra-ên. 2Và xảy ra vào năm thứ ba Giô-sa-phát vua Giu-đa đi xuống đến vua Y-so-ra-ên. 3Bấy giờ, vua Y-so-ra-ên nói với các tôi-tớ của mình: "Các người há chẳng biết rằng Ra-môt-Ga-la-át thuộc về chúng ta, và chúng ta vẫn còn đang không làm bất cứ điều gì để lấy nó ra khỏi tay của vua A-ram?" 4Và người nói với Giô-sa-phát: "Ngài có muốn đi cùng tôi để đánh trận ở Ra-môt-Ga-la-át chăng?" Và Giô-sa-phát nói với vua Y-so-ra-ên: "Tôi như ngài, dân tôi như dân ngài, ngựa của tôi như ngựa của ngài."

5Hơn nữa Giô-sa-phát cũng nói với vua Y-so-ra-ên: "Trước hết xin cầu-vấn lời ĐỨC GIA-VÊ." 6Thế thì vua Y-so-ra-ên nhóm các tiên-tri lại, khoảng 400 người, và nói với họ: "Ta có nên đi gây chiến chống lại Ra-môt-Ga-la-át hay ta phải cố-nhịn?" Và họ thưa: "Xin đi lên, vì Chúa sẽ phó nó trong tay của nhà vua." 7Nhưng Giô-sa-phát nói: "Há không còn có một tiên-tri nào của ĐỨC GIA-VÊ ở đây, để chúng ta có thể cầu-vấn người chăng?" 8Và vua Y-so-ra-ên nói với Giô-sa-phát: "Còn có một người, bởi người chúng ta có thể cầu-vấn ĐỨC GIA-VÊ, nhưng tôi ghét hắn, bởi vì hắn chẳng nói tiên-tri tốt về tôi, *nói* xấu không thôi. *Hắn là* Mi-chê con trai của Giê-m-la." Nhưng Giô-sa-phát nói: "Xin nhà vua chớ nói như thế." 9Thế thì vua Y-so-ra-ên gọi một sĩ-quan và nói: "Hãy nhanh chóng dẫn đến Mi-chê, con trai của Giê-m-la." 10Bấy giờ vua Y-so-ra-ên và Giô-sa-phát vua Giu-đa mỗi người đang ngồi trên ngôi của mình, mặc triều-phục, nơi sân đạp lúa ở cửa vào của công thành Sa-ma-ri; và tất cả các tiên-tri đang nói tiên-tri trước mặt 2 vua. 11Lúc đó Sê-đê-ki-a con trai của Kê-na-na làm các sừng bằng sắt cho mình và nói: "ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: 'Với những cái này, người sẽ húc dân A-ram, cho đến khi chúng bị tiêu-diệt.'" 12Và tất cả các tiên-tri đều nói tiên-tri như vậy, rằng: "Hãy đi lên đến Ra-môt-Ga-la-át và phần-vinh, vì ĐỨC GIA-VÊ sẽ phó nó trong tay nhà vua."

Mi-chê tiên-đoán bại trận (22.13-22.28)

13Khi ấy, sứ-giã đi triệu Mi-chê nói với người rằng: "Kìa, bây giờ, các lời của những tiên-tri đều đồng loạt thuận-lợi cho nhà vua. Xin lời của ông cũng giống như lời của một người trong họ, và xin nói thuận-lợi." 14Nhưng Mi-chê nói: "Như ĐỨC GIA-VÊ sống, điều ĐỨC GIA-VÊ phán cùng ta, thì ta sẽ nói." 15Khi người đến cùng nhà vua, nhà vua nói với người: "Mi-chê, chúng ta có nên đi đến Ra-môt-Ga-la-át để tranh-chiến, hay chúng ta phải cố-nhịn?" Và người thưa: "Hãy đi lên và thành-công, và ĐỨC GIA-VÊ sẽ phó nó trong tay nhà vua."

1 Kings 21.28-22.15

28Then the word of YHWH came to Elijah the Tishbite, saying, 29"Do you see how Ahab has humbled himself before Me? Because he has humbled himself before Me, I will not bring the evil in his days, *but* I will bring the evil upon his house in his son's days."

4. Kings of Israel and Judah (22.1-22.53)

Jehoshaphat becomes Ahab's ally (22.1-22.12)

22 1And they sat for three years without war between Aram and Israel. 2And it came about in the third year, that Jehoshaphat the king of Judah came down to the king of Israel. 3Now the king of Israel said to his servants, "Do you know that Ramoth-gilead belongs to us, and we are still doing nothing to take it out of the hand of the king of Aram?" 4And he said to Jehoshaphat, "Will you go with me to battle at Ramoth-gilead?" And Jehoshaphat said to the king of Israel, "I am as you are, my people as your people, my horses as your horses."

5Moreover, Jehoshaphat said to the king of Israel, "Please inquire first for the word of YHWH." 6Then the king of Israel gathered the prophets together about four hundred men and said to them, "Shall I go against Ramoth-gilead to battle or shall I refrain?" And they said, "Go up, for the Lord will give it into the hand of the king." 7But Jehoshaphat said, "Is there not yet a prophet of YHWH here, that we may inquire of him?" 8And the king of Israel said to Jehoshaphat, "There is yet one man by whom we may inquire of YHWH, but I hate him, because he does not prophesy good concerning me, but evil. *He is* Micaiah son of Imlah." But Jehoshaphat said, "Let not the king say so." 9Then the king of Israel called an officer and said, "Bring quickly Micaiah, son of Imlah." 10Now the king of Israel and Jehoshaphat the king of Judah were sitting each on his throne, arrayed in *their* robes, at the threshing floor at the entrance of the gate of Samaria; and all the prophets were prophesying before them. 11Then Zedekiah the son of Chenaanah made horns of iron for himself and said, "Thus says YHWH, 'With these you shall gore the Arameans, until they are consumed.'" 12And all the prophets were prophesying thus, saying, "Go up to Ramoth-gilead and prosper; for YHWH will give *it* into the hand of the king."

Micaiah predicts defeat (22.13-22.28)

13Then the messenger who went to summon Micaiah spoke to him saying, "Behold now, the words of the prophets are uniformly favorable to the king. Please let your word be like one of them, and speak favorably." 14But Micaiah said, "As YHWH lives, what YHWH says to me, that I will speak." 15When he came to the king, the king said to him, "Micaiah, shall we go to Ramoth-gilead to battle, or shall we refrain?" And he said, "Go up and succeed, and YHWH will be give *it* into the hand of the king."

1 Kings 22.16-22.34

¹⁶Then the king said to him, "How many times must I adjure you to speak to me nothing but the truth in the name of YHWH?" ¹⁷So he said,

"I saw all Israel
Scattered on the mountains,
Like sheep which have no shepherd;
And YHWH said, "These have no master.
Let each of them return to his house in peace."

¹⁸Then the king of Israel said to Yeh-ho-shaw-fawt', "Did I not tell you that he would not prophesy good concerning me, but evil?" ¹⁹And Micaiah said, "Therefore, hear the word of YHWH. I saw YHWH sitting on His throne, and all the host of heaven standing by Him on His right and on His left. ²⁰And YHWH said, 'Who will entice Ahab to go up and fall at Ramoth-gilead?' And one said this while another said that. ²¹Then a spirit came forward and stood before YHWH and said, 'I will entice him.' ²²And YHWH said to him, 'How?' And he said, 'I will go out and be a deceiving spirit in the mouth of all his prophets.' Then He said, 'You are to entice *him* and also prevail. Go and do so.' ²³Now therefore, behold, YHWH has put a deceiving spirit in the mouth of all these your prophets; and YHWH has proclaimed disaster against you."

²⁴Then Zedekiah the son of Chenaanah came near and struck Micaiah on the cheek and said, "How did the Spirit of YHWH pass from me to speak to you?" ²⁵And Micaiah said, "Behold, you shall see on that day, when you enter an inner room to hide yourself." ²⁶Then the king of Israel said, "Take Micaiah and return him to Amon the governor of the city, and to Joash the king's son; ²⁷and say, 'Thus says the king, "Put this man in prison, and feed him with bread of affliction and water of affliction until I return safely.'"" ²⁸And Micaiah said, "If you indeed return safely YHWH has not spoken by me." And he said, "Listen, all you people."

Defeat and death of Ahab (22.29-22.40)

²⁹So the king of Israel and Jehoshaphat king of Judah went up against Ramoth-gilead. ³⁰And the king of Israel said to Jehoshaphat, "I will disguise myself and go into battle, but you put on your robes." So the king of Israel disguised himself, and they went into battle. ³¹Now the king of Aram had commanded the thirty-two captains of his chariots, saying, "Do not fight with small or great, but with the king of Israel alone." ³²So it came about, when the captains of the chariots saw Jehoshaphat, that they said, "Surely it is the king of Israel," and they turned aside to fight against him, and Jehoshaphat cried out. ³³Then it happened, when the captains of the chariots saw that it was not the king of Israel, that they turned back from pursuing him.

³⁴Now a certain man drew his bow at random and struck the king of Israel in a joint of the armor. So he said to the driver of his chariot, "Turn around, and take me out of the fight; for I am severely wounded."

1 Các vua 22.16-22.34

¹⁶Thế thì nhà vua nói với người: "Biết bao nhiêu lần ta phải truyền người không nói với ta điều gì ngoại trừ lẽ thật trong danh của Đức GIA-VÊ?" ¹⁷Thế là người nói:

"Tôi đã thấy tất cả Y-sơ-ra-ên
Bị tản-lạc trên các núi,
Như bầy chiên không có người chăn;
Và Đức GIA-VÊ phán: 'Nhưng kẻ này không có chủ.
Hãy để mỗi đứa trong bọn trở về nhà của nó trong
bình-an.'"

¹⁸Lúc đó vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: "Há tôi đã chẳng nói cho ngài biết hẳn sẽ không nói tiên-tri tốt về tôi, chỉ xấu thôi ư?" ¹⁹Và Mi-chê nói: "Vì thế, hãy nghe lời của Đức GIA-VÊ. Tôi đã thấy Đức GIA-VÊ ngồi trên ngai của Ngài, và tất cả thiên-binh đang đứng bên cạnh Ngài ở bên hữu Ngài và ở bên tả Ngài. ²⁰Và Đức GIA-VÊ phán: 'Ai sẽ dụ A-háp đi lên rồi ngã tại Ra-môt-Ga-la-át?' Và kẻ này đã nói điều này trong khi kẻ nọ nói điều kia. ²¹Lúc đó, một linh tiến tới và đứng trước mặt Đức GIA-VÊ và nói: 'Tôi sẽ dụ hẳn.' ²²Và Đức GIA-VÊ nói với người: 'Cách nào?' *Linh* nói: 'Tôi sẽ đi ra và sẽ là một linh lừa-dối trong miệng của tất cả tiên-tri của hẳn.' Thế thì Ngài phán: 'Người sẽ dụ *hắn* và cũng sẽ thắng. Hãy đi và làm như thế.' ²³Vì thế bây giờ, kìa, Đức GIA-VÊ đã đặt một linh lừa dối trong miệng của tất cả các tiên-tri này của bệ hạ, và Đức GIA-VÊ đã tuyên-bố thảm-họa chống bệ hạ."

²⁴Lúc đó Sê-đê-ki-a con trai của Kê-na-na đến gần và và Mi-chê vào má, nói: "Linh của Đức GIA-VÊ đã đi từ ta để nói với người như thế nào?" ²⁵Và Mi-chê nói: "Này, người sẽ thấy vào ngày đó, khi người vào nội-phòng để ẩn mình." ²⁶Lúc đó vua Y-sơ-ra-ên phán: "Bắt Mi-chê và trả hẳn về cho A-môn thống-độc thành ấy và cho hoàng tử Giô-ách; ²⁷và nói: 'Nhà vua nói như vậy: "Hãy bỏ người này trong tù, và cho nó ăn bánh khốn-khổ và uống nước khốn-khổ cho đến khi ta trở về an-toàn.'"" ²⁸Và Mi-chê nói: "Nếu bệ hạ thật sự trở về an-toàn, thì Đức GIA-VÊ đã chẳng phán bởi tôi." Và người nói: "Hãy nghe, hết bọn các người!"

Sự bại trận và cái chết của A-háp (22.29-22.40)

²⁹Thế là vua của Y-sơ-ra-ên và Giô-sa-phát vua của Giu-đa đi lên chống Ra-môt-Ga-la-át. ³⁰Và vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: "Tôi sẽ cải-trang và đi vào trận, nhưng ngài hãy mặc triều-phục của ngài." Thế là vua Y-sơ-ra-ên cải-trang và đi vào trận. ³¹Bây giờ vua A-ram đã ra lệnh cho 32 chỉ-huy-trưởng chiến-xa của mình, nói: "Chớ đánh với ai nhỏ hay lớn, nhưng với một mình vua Y-sơ-ra-ên thôi." ³²Vì vậy, xảy ra khi các chỉ-huy-trưởng chiến-xa thấy Giô-sa-phát, chúng nói: "Chắc-chắn ấy là vua của Y-sơ-ra-ên," rồi chúng quay sang để đánh lại người, và Giô-sa-phát kêu-la lên. ³³Thế thì, xảy ra khi các chỉ-huy-trưởng chiến-xa thấy ấy không phải là vua Y-sơ-ra-ên, họ quay trở lại, không đuổi theo người nữa.

³⁴Bây giờ, có một người nọ ngẫu-nhiên giương cung của hẳn và bắn trúng vua Y-sơ-ra-ên tại chỗ nối của áo giáp. Vì vậy người nói với kẻ đánh xe của mình: "Hãy quay lại, đem ta ra khỏi trận đánh; vì ta bị thương nặng."

1 Các vua 22.35-22.51

³⁵Và trận-chiến diễn ra ác-liệt trong ngày đó, và nhà vua được đỡ dựng lên trong chiến-xa của mình trước mặt quân A-ram, và chết vào buổi chiều, và máu từ vết thương chảy vào trên sàn chiến-xa. ³⁶Lúc đó một tiếng kêu-la truyền khắp quân-đội lúc mặt trời sắp lặn, rằng: "Mọi người về thành của mình và mọi người về đất của mình."

³⁷Thế là nhà vua chết và được đem về Sa-ma-ri, và họ chôn nhà vua tại Sa-ma-ri. ³⁸Rồi họ rửa chiến-xa ấy bên cạnh cái ao Sa-ma-ri, những con chó liếm máu của người (bây giờ, các gái điếm tắm ở đó), theo lời của Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán. ³⁹Bây giờ phần còn lại của công vụ của A-háp và mọi điều mà người đã làm và cung-diện bằng ngà mà người đã xây và tất cả các thành mà người đã xây, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao? ⁴⁰Thế là A-háp ngủ với tổ-phụ của mình, và A-cha-xia con trai của người thành vua trong chỗ của người.

Giô-sa-phát trị-vì Giu-đa (22.41-22.50)

⁴¹Bây giờ Giô-sa-phát con trai của A-sa đã thành vua trên Giu-đa trong năm thứ tư của A-háp vua của Y-sơ-ra-ên. ⁴²Giô-sa-phát được 35 tuổi khi người thành vua, rồi người trị-vì 25 năm tại Giê-ru-sa-lem. Và tên của mẹ người là A-xu-ba con gái của Si-chi. ⁴³Và người bước đi trong tất cả đường-lối của A-sa cha của người; người chẳng bỏ nó mà quay đi phía khác, làm đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ. Tuy nhiên, các nơi cao không được dẹp bỏ; dân-chúng vẫn hiến-tế và đốt hương trên các nơi cao. ⁴⁴Giô-sa-phát cũng làm hòa với vua Y-sơ-ra-ên.

⁴⁵Bây giờ phần còn lại của việc làm của Giô-sa-phát và sức mạnh của người mà người đã tỏ và người đã đấu tranh thể nào, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Giu-đa hay sao? ⁴⁶Và những đĩ đực trong miếu, điện thờ⁽¹⁾ còn sót là những kẻ còn lại trong các ngày của cha người là A-sa, thì người đuổi khỏi xứ sở. ⁴⁷Bây giờ không có một vị vua nào tại Ê-dôm; một lãnh chúa là vua. ⁴⁸Giô-sa-phát đóng tàu Tiệt-sa để đi đến Ô-phia chở vàng, nhưng chúng không đi được vì các con tàu bị vỡ tại Ê-xi-ôn-Ghê-be. ⁴⁹Lúc đó A-cha-xia con trai của A-háp nói với Giô-sa-phát: "Xin cho các đầy-tớ của tôi đi với các đầy-tớ của ngài trong các tàu đó." Nhưng Giô-sa-phát không chịu. ⁵⁰Và Giô-sa-phát ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn với tổ-phụ của mình trong thành của tổ-phụ Đa-vít của người, và Giô-ram con trai người thành vua trong chỗ của người.

A-cha-xia trị-vì Y-sơ-ra-ên (22.51-22.53)

⁵¹A-cha-xia con trai của A-háp thành vua trên Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri trong năm thứ mười bảy của Giô-sa-phát vua Giu-đa, và người trị-vì 20 năm trên Y-sơ-ra-ên.

¹nguyên-ngữ: 6945 = שִׁטָּה kaw-dashe': -ca'điéc,so: male temple prostitute; đĩ đực trong miếu, điện thờ —những kẻ làm đĩ đực, hay những kẻ đồng tính có thói giao cấu không tự nhiên, như dân thành Xơ-dôm trong sách Sáng-thể 17-19 mà Đức Chúa TRỜI đã hủy-diệt

1 Kings 22.35-22.51

³⁵And the battle raged that day, and the king was propped up in his chariot in front of the Arameans, and died at evening, and the blood from the wound ran into the bottom of the chariot. ³⁶Then a cry passed throughout the army close to sunset, saying, "Every man to his city and every man to his land."

³⁷So the king died and was brought to Samaria, and they buried the king in Samaria. ³⁸And they washed the chariot by the pool of Samaria, and the dogs licked up his blood (now the harlots bathed themselves there), according to the word of YHWH which He spoke. ³⁹Now the rest of the acts of Ahab and all that he did and the ivory house which he built and all the cities which he built, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel? ⁴⁰So Ahab slept with his fathers, and Ahaziah his son became king in his place.

Jehoshaphat rules Judah (22.41-22.50)

⁴¹Now Jehoshaphat the son of Asa became king over Judah in the fourth year of Ahab king of Israel. ⁴²Jehoshaphat was thirty-five years old when he became king, and he reigned twenty-five years in Jerusalem. And his mother's name was Azubah the daughter of Shilhi. ⁴³And he walked in all the way of Asa his father; he did not turn aside from it, doing right in the sight of YHWH. However, the high places were not taken away; the people still sacrificed and burnt incense on the high places. ⁴⁴Jehoshaphat also made peace with the king of Israel.

⁴⁵Now the rest of the acts of Jehoshaphat, and his might which he showed and how he warred, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah? ⁴⁶And the remnant of the male temple prostitutes who remained in the days of his father Asa, he expelled from the land. ⁴⁷Now there was no king in Edom, a deputy was king. ⁴⁸Jehoshaphat made ships of Tirzah to go to Ophir for gold, but they did not go for the ships were broken at Ezion-geber. ⁴⁹Then Ahaziah the son of Ahab said to Jehoshaphat, "Let my servants go with your servants in the ships." But Jehoshaphat was not willing. ⁵⁰And Jehoshaphat slept with his fathers and was buried with his fathers in the city of his father David, and Jehoram his son became king in his place.

Ahaziah rules Israel (22.51-22.53)

⁵¹Ahaziah the son of Ahab became king over Israel in Samaria in the seventeenth year of Jehoshaphat king of Judah, and he reigned two years over Israel.

1 Kings 22.52-22.53

⁵²And he did evil in the sight of YHWH and walked in the way of his father and in the way of his mother and in the way of Jeroboam the son of Nebat, who caused Israel to sin. ⁵³So he served Baal and worshiped him and provoked YHWH God of Israel to anger according to all that his father had done.

1 Các vua 22.52-22.53

⁵²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ và bước đi trong đường-lối của cha mình và trong đường-lối của mẹ mình và trong đường-lối của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, là người đã làm cho Y-sơ-ra-ên phạm-tội. ⁵³Thế là người phục-vụ Ba-anh, thờ-lạy nó, và chọc giận GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên theo mọi sự cha người đã làm.